

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ

‘ଶେୟାର ମାର୍କେଟ’ର ମୌଳିକ କଥା

Basics of Stock Market

ସରଳ ଏବଂ ସହଜ ଭାଷାରେ ନିବେଶ ଶିଖନ୍ତୁ

ଲେଖକ: ସପନ କୁମାର ସାହୁ
Sapan Kumar Sahoo

ଶେୟାର ମାର୍କେଟର ମୌଳିକ କଥା

ଲେଖକ: ସପନ କୁମାର ସାହୁ

ସୂଚୀପତ୍ର (Table of Contents)

ବିଷୟବସ୍ତୁ	ପୃଷ୍ଠା ସଂଖ୍ୟା
Stocks କଣ ?	୧
ନିବେଶ (Investment) କାହିଁକି କରିବା ଉଚିତ୍?	୨
ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି (Inflation) ର ଗୁରୁତ୍ବ	୩
ସୁଧ ହାର ଏବଂ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତିର ସମ୍ପର୍କ	୪
ନିବେଶ ପାଇଁ ସତର୍କତା ଓ ବିକଳଗୁଡ଼ିକ	୫
କମ୍ପାଉଣ୍ଡିଂର ଶକ୍ତି (Power of Compounding)	୬
ଓପ୍ରୋ (Wipro) କମ୍ପାନୀର ଉଦାହରଣ	୭
ବୋନସ୍ ସେୟାର ଏବଂ ଷ୍ଟକ୍ ସ୍ପ୍ଲିଟ୍	୮
ସେୟାର ବଜାରର ନିୟନ୍ତ୍ରକ (Regulators)	୯
IPO କଣ ଏବଂ କିପରି ଆବେଦନ କରିବେ?	୧୦
ଭାରତର ପ୍ରମୁଖ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ସମୀକ୍ଷା	୧୧
ଭାରତୀୟ ଏବଂ ବିଶ୍ୱ ଅର୍ଥନୀତିର ସ୍ଥିତି	୧୨
Fundamental ଏବଂ Technical Analysis	୧୩
P/E, P/B ଏବଂ Dividend Yield	୧୪
ଶେୟାର ବଜାରର ଦିଗ ଏବଂ ସୂଚକ	୧୫
ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟ୍ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଶବ୍ଦାବଳୀ (୨୦୦)	୧୬

Stocks କଣ ?

Stocks (ବା Share) ହେଉଛି ଏକ କମ୍ପାନୀର ମାଲିକାନାର ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଅଂଶ ଯେତେବେଳେ ଆପଣ କୌଣସି କମ୍ପାନୀର ଷ୍ଟକ୍ କିଣନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଆପଣ ସେହି କମ୍ପାନୀର ଜଣେ ଅଂଶୀଦାର ବା Shareholder ହୁଅନ୍ତି।

ଏହା କିପରି କାମ କରେ, ତାହା ନିମ୍ନରେ ବୁଝନ୍ତୁ:

୧. କମ୍ପାନୀ କାହିଁକି ଷ୍ଟକ୍ ବିକ୍ରି କରେ?

ଯେତେବେଳେ ଏକ କମ୍ପାନୀକୁ ତାର ବ୍ୟବସାୟ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ (ଯେପରିକି ନୂଆ ଫ୍ୟାକ୍ଟ୍ରି ଖୋଲିବା ବା ନୂଆ ପ୍ରଡକ୍ଟ ଡିଆରି କରିବା) ଟଙ୍କାର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼େ, ସେତେବେଳେ ସେ ନିଜ ମାଲିକାନାର କିଛି ଅଂଶ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରି ଟଙ୍କା ସଂଗ୍ରହ କରେ। ଏହାକୁ IPO (Initial Public Offering) କୁହାଯାଏ।

୨. ଆପଣଙ୍କର ଲାଭ କଣ?

ଷ୍ଟକ୍ରେ ନିବେଶ କଲେ ଆପଣଙ୍କୁ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଲାଭ ମିଳିପାରେ:

Price Appreciation: ଯଦି କମ୍ପାନୀ ଭଲ ଲାଭ କରେ, ତେବେ ତାର ଷ୍ଟକ୍ ମୂଲ୍ୟ ବଢ଼ିଥାଏ ଧରନ୍ତୁ ଆପଣ ଏକ ଷ୍ଟକ୍ ୧୦୦ ଟଙ୍କାରେ କିଣିଲେ ଏବଂ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟତାରେ ତାର ଦାମ୍ ୧୫୦ ଟଙ୍କା ହେଲା, ତେବେ ଆପଣଙ୍କର ୫୦ ଟଙ୍କା ଲାଭ ହେଲା।

Dividend: ଅନେକ ସମୟରେ କମ୍ପାନୀ ନିଜର ଲାଭରୁ କିଛି ଅଂଶ ନିବେଶକମାନଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ଆକାରରେ ଦେଇଥାଏ, ଯାହାକୁ 'ଡିଭିଡେଣ୍ଡ' କୁହାଯାଏ।

୩. ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟ୍ (Stock Market)

ଯେଉଁ ଜାଗାରେ ଏହି ଷ୍ଟକ୍ ଗୁଡ଼ିକ କିଣାବିକା ହୁଏ, ତାକୁ ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟ୍ କୁହାଯାଏ ଲାଭରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦୁଇଟି ବଡ଼ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ ଅଛି:

NSE (National Stock Exchange)

BSE (Bombay Stock Exchange)

୪. କିପରି ଆରମ୍ଭ କରିବେ?

ଷ୍ଟକ୍ କିଣିବା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଏକ Demat Account ଏବଂ Trading Account ଥିବା ଜରୁରୀ। ଆଜିକାଲି ଅନେକ ଆପ୍ (ଯେପରିକି Zerodha, Groww, Angel One) ମାଧ୍ୟମରେ ଆପଣ ସହଜରେ ଏହି ଆକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲିପାରିବେ।

।

ସତର୍କତା:

ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟ୍‌ରେ ଲାଭ ସହିତ ରିସ୍କ ମଧ୍ୟ ଥାଏ । କମ୍ପାନୀ ଯଦି ଖରାପ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରେ, ତେବେ ଷ୍ଟକ୍ ମୂଲ୍ୟ କମିଯାଇପାରେ । ତେଣୁ ନିବେଶ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସଠିକ୍ ଭାବେ ଶିଖିବା ଓ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ଜରୁରୀ ।

ପ୍ରଶ୍ନ: ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିବେଶ (Investment) କାହିଁକି କରିବା ଉଚିତ୍?

ଉତ୍ତର: ନିବେଶ କରିବା କେବଳ ଧନୀ ହେବା ପାଇଁ ନୁହେଁ, ବରଂ ଆର୍ଥିକ ଭାବେ ସୁରକ୍ଷିତ ରହିବା ପାଇଁ ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ । ନିମ୍ନରେ ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ବୁଝାଇ ଦିଆଗଲା:

୧. ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ବା ମହଙ୍ଗା ମାଡ଼କୁ ହରାଇବା ପାଇଁ (Beating Inflation)

ସମୟ ସହିତ ଜିନିଷପତ୍ରର ଦାମ୍ ବଢ଼ିଚାଲିଛି । ଆଜି ୧୦୦ ଟଙ୍କାରେ ଯେତିକି ଜିନିଷ ମିଳୁଛି, ୧୦ ବର୍ଷ ପରେ ସେତିକି ଟଙ୍କାରେ ସେହି ଜିନିଷ ମିଳିବ ନାହିଁ । ଯଦି ଆପଣ ଟଙ୍କାକୁ କେବଳ ଘରେ ବା ସେଭିଙ୍ଗ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ରଖିବେ, ତେବେ ତାର କ୍ରୟ ଶକ୍ତି କମିଯିବ । ନିବେଶ କଲେ ଆପଣଙ୍କ ଟଙ୍କା ମହଙ୍ଗା ଦରଠାରୁ ଅଧିକ ବେଗରେ ବଢ଼ିଥାଏ ।

୨. ସମ୍ପତ୍ତି ସୃଷ୍ଟି (Wealth Creation)

କେବଳ ଦରମା ବା ବ୍ୟବସାୟରୁ ମିଳୁଥିବା ଟଙ୍କାରେ ବଡ଼ ସମ୍ପତ୍ତି କରିବା କଷ୍ଟକର । ନିବେଶ କଲେ Compounding (ଚକ୍ରବୃତ୍ତି) ର ଶକ୍ତି କାମ କରେ, ଯାହା ଫଳରେ ଆପଣଙ୍କର ଛୋଟ ନିବେଶ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ପରେ ଏକ ବଡ଼ ପାଣ୍ଠିରେ ପରିଣତ ହୁଏ ।

୩. ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱାଧୀନତା (Financial Freedom)

ନିବେଶର ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ଏମିତି ଏକ ସ୍ଥିତିରେ ପହଞ୍ଚିବା, ଯେଉଁଠି ଆପଣଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ପାଇଁ କାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ, ବରଂ ଆପଣଙ୍କ ଟଙ୍କା ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ କାମ କରିବ । ଏହାକୁ "Passive Income" କୁହାଯାଏ ।

୪. ଅବସର ପରର ଜୀବନ (Retirement Planning)

ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ ସମୟରେ ଯେତେବେଳେ ଆପଣ କାମ କରିବାକୁ ଅକ୍ଷମ ହେବେ, ସେତେବେଳେ ଆପଣଙ୍କର ପୂର୍ବ ନିବେଶ ହିଁ ଆପଣଙ୍କୁ ସମ୍ମାନର ସହ ଚଳିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

୫. ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ବଡ଼ ଲକ୍ଷ୍ୟ

ଜୀବନରେ ହଠାତ୍ କୌଣସି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା, ପିଲାଙ୍କ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା କିମ୍ବା ଔଷଧ ବାହାଦର ଭଳି ବଡ଼ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ନିବେଶ ଏକ ଆର୍ଥିକ କବଚ ଭାବେ କାମ କରେ ।

ସଂକ୍ଷେପରେ: ଟଙ୍କା ସଞ୍ଚୟ କରିବା ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଟଙ୍କାକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବା, କିନ୍ତୁ ନିବେଶ କରିବା ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଟଙ୍କାକୁ ବଢ଼ିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦେବା ।

ଅର୍ଥନୀତିରେ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି (Inflation) ର ଗୁରୁତ୍ବ କଣ?

ଉତ୍ତର: ସାଧାରଣ ଭାଷାରେ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ବା 'ମହଙ୍ଗା ମାଡ଼' ଶୁଣିଲେ ଆମକୁ ଖରାପ ଲାଗେ, କିନ୍ତୁ ଏକ ସୁସ୍ଥ ଅର୍ଥନୀତି ପାଇଁ ଏହାର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ରହିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ ନିମ୍ନରେ ଏହାର ଗୁରୁତ୍ବ ବୁଝାଇ ଦିଆଗଲା:

୧. ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି କଣ? (What is Inflation?)

ଯେତେବେଳେ ଜିନିଷ ଏବଂ ସେବାଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟ ସମୟ ଅନୁସାରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଏ, ତାକୁ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି କୁହାଯାଏ। ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଆପଣଙ୍କ ଟଙ୍କାର କ୍ରୟ ଶକ୍ତି (Purchasing Power) କମିଯାଏ।

୨. ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତିର ଗୁରୁତ୍ବ (Importance of Inflation)

ଆର୍ଥିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି (Economic Growth): ଯଦି ଜିନିଷର ଦାମ୍ ସାମାନ୍ୟ ବଢ଼େ, ତେବେ ବ୍ୟବସାୟ ଏବଂ କମ୍ପାନୀମାନେ ଅଧିକ ଲାଭ ପାଆନ୍ତି। ଏହା ସେମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ଏବଂ ନୂଆ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରେ।

ଉପଭୋକ୍ତାଙ୍କୁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ: ଯଦି ଲୋକମାନେ ଜାଣିବେ ଯେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଜିନିଷର ଦାମ୍ ବଢ଼ିବ, ତେବେ ସେମାନେ ଆଜି ଜିନିଷ କିଣିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରିବେ। ଏହା ଦ୍ଵାରା ବଜାରରେ ଟଙ୍କାର ଚଳପ୍ରଚଳ ବଢ଼େ। ନିବେଶ ପାଇଁ ପ୍ରେରଣା: ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ଯୋଗୁଁ ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟ କମୁଥିବାରୁ, ଲୋକମାନେ ଟଙ୍କାକୁ କେବଳ ପାଖରେ ନରଖି ତାକୁ Stocks, Gold କିମ୍ବା Real Estate ରେ ନିବେଶ କରନ୍ତି, ଯାହା ଅର୍ଥନୀତି ପାଇଁ ଭଲ।

ମାନ୍ଦାବସ୍ଥା (Deflation) ରୁ ରକ୍ଷା: ଯଦି ଜିନିଷର ଦାମ୍ କମିବାକୁ ଲାଗେ (Deflation), ତେବେ ଲୋକମାନେ କିଣାକିଣି ବନ୍ଦ କରିଦେବେ, କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବ ଏବଂ ବେକାରୀ ସମସ୍ୟା ବଢ଼ିବ। ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ଏହି ସ୍ଥିତିକୁ ରୋକିଥାଏ।

୩. ନିବେଶକଙ୍କ ପାଇଁ ଏହାର ପ୍ରଭାବ

ଜଣେ ଟ୍ରେଡର ବା ନିବେଶକ ଭାବରେ ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତିକୁ ବୁଝିବା ଜରୁରୀ:

ଯଦି ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ୨% ରୁ ୬% (ଭାରତ ପାଇଁ) ମଧ୍ୟରେ ରହେ, ତେବେ ଏହା ଶେୟାର ବଜାର ପାଇଁ ସକାରାତ୍ମକ। ଯଦି ଏହା ବହୁତ ଅଧିକ ହୋଇଯାଏ, ତେବେ RBI ସୁଧ ହାର ବଢ଼ାଇଥାଏ, ଯାହା ଫଳରେ ମାର୍କେଟ୍‌ରେ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ପତନ ଦେଖାଦେଇପାରେ।

ସଂକ୍ଷେପରେ: ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ହେଉଛି ଅର୍ଥନୀତିର ଗାଡ଼ି ପାଇଁ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଭଳି—କମ୍ ହେଲେ ଗାଡ଼ି ଚାଲିବ ନାହିଁ, ଆଉ ବହୁତ ଅଧିକ ହେଲେ ଗାଡ଼ି ଜଳିଯାଇପାରେ।

Inflation ଏବଂ Interest Rates (ସୁଧ ହାର)

ସୁଧ ହାର (Interest Rates) ଏବଂ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି (Inflation) ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଗଭୀର ସମ୍ପର୍କ ରହିଛି। ଏହାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ (RBI) Monetary Policy ବ୍ୟବହାର କରିଥାଏ।

୧. ଯେତେବେଳେ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି (Inflation) ବଢ଼େ:

ଯଦି ବଜାରରେ ଜିନିଷପତ୍ରର ଦାମ୍ ବହୁତ ବଢ଼ିଯାଏ, ତେବେ RBI ସୁଧ ହାର (Repo Rate) ବଢ଼ାଇଥାଏ।

ପ୍ରଭାବ: ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ରଣ (Loan) ନେବା ମହଙ୍ଗା ହୋଇଯାଏ।

ଫଳାଫଳ: ଲୋକମାନେ କମ୍ ରଣ ନିଅନ୍ତି, ବଜାରରେ ଟଙ୍କାର ଚଳପ୍ରଚଳ କମିଯାଏ, ଏବଂ ଚାହିଦା (Demand) କମିବା ଫଳରେ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣକୁ ଆସେ।

୨. ଯେତେବେଳେ ଅର୍ଥନୀତି ମନ୍ଦ ହୁଏ:

ଯଦି ବଜାରରେ ମାନ୍ଦାବସ୍ଥା ଦେଖାଦିଏ, ତେବେ RBI ସୁଧ ହାର କମାଇଥାଏ।

ପ୍ରଭାବ: ରଣ ଶିକ୍ଷା ହୁଏ।

ଫଳାଫଳ: ଲୋକମାନେ ଏବଂ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ଅଧିକ ରଣ ନେଇ ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି, ଯାହା ଫଳରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟେ।

ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟ୍ ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ:

ସୁଧ ହାର ବଢ଼ିଲେ (Interest Rate Hike): ସାଧାରଣତଃ ଏହା ଶେୟାର ବଜାର ପାଇଁ ନକାରାତ୍ମକ କାରଣ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ରଣ ଉପରେ ଅଧିକ ସୁଧ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ, ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ଲାଭ (Profit) କମାଇଦିଏ।

ସୁଧ ହାର କମିଲେ (Interest Rate Cut): ଏହା ବଜାର ପାଇଁ ସକାରାତ୍ମକ ଏବଂ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକୁ ଶିକ୍ଷାରେ ପୁଞ୍ଜି ଯୋଗାଇଥାଏ ଏବଂ ବଜାରରେ ଡେଇଁ (Bull Market) ଆଣିଥାଏ।

ନିବେଶ କରିବା ସମୟରେ କେଉଁ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଉଚିତ?

ନିବେଶ କରିବା ପୂର୍ବରୁ କିଛି ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବା ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହାଦ୍ଵାରା ଆପଣଙ୍କ ପୁଞ୍ଜି ସୁରକ୍ଷିତ ରହିବ। ସହ ଉଚ୍ଚ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ମିଳିପାରିବ।

:

୧. ଲକ୍ଷ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରନ୍ତୁ (Financial Goals)

ନିବେଶ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଆପଣ କାହିଁକି ଟଙ୍କା ରଖୁଛନ୍ତି ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବା ଦରକାର ଯଥା: ପିଲାଙ୍କ ପାଠପଢ଼ା, ଘର ଡିଆରି କିମ୍ବା ଅବସର ପରର ସମୟ ପାଇଁ।

୨. ବିପଦ ସହିବାର କ୍ଷମତା (Risk Appetite)

ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିବେଶରେ କିଛି ନା କିଛି ବିପଦ ଥାଏ ଯଦି ଆପଣ ଅଧିକ ବିପଦ ସହିପାରିବେ, ତେବେ ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟ୍‌ରେ ନିବେଶ କରିପାରିବେ କିନ୍ତୁ ବିପଦ ପାଇଁ FD କିମ୍ବା ସରକାରୀ ଯୋଜନା ଭଲ ।

୩. ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ ବିବିଧତା (Diversification)

ସବୁ ଟଙ୍କା ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ନିବେଶ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ କିଛି ଟଙ୍କା ମ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡ, କିଛି ସୁନା, କିଛି FD ଏବଂ କିଛି ସେୟାର ମାର୍କେଟ୍‌ରେ ରଖନ୍ତୁ ଏହାକୁ "Don't put all your eggs in one basket" କୁହାଯାଏ ।

୪. ଜରୁରୀକାଳୀନ ପାଣ୍ଡି (Emergency Fund)

ନିବେଶ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ନିଜ ପାଖରେ ଅତିକମରେ ୬ ମାସର ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ଜରୁରୀକାଳୀନ ପାଣ୍ଡି ସଞ୍ଚୟ କରି ରଖନ୍ତୁ ଯେପରି କୌଣସି ଅସୁବିଧା ବେଳେ ଆପଣଙ୍କୁ ନିବେଶ କରାଯାଇଥିବା ଟଙ୍କା ଉଠାଇବାକୁ ନପଡ଼େ ।

୫. ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ବା ମହଙ୍ଗା ମାଡ଼ (Inflation)

ଏମିତି ଜାଗାରେ ନିବେଶ କରନ୍ତୁ ଯାହାର ରିଟର୍ଣ୍ଣ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ହାର (Inflation rate) ଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇଥିବ । ନଚେତ୍ ଭବିଷ୍ୟତରେ ସେହି ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟ କମିଯାଇଥାଏ ।

୬. ଲୋଭରୁ ଦୂରେଇ ରୁହନ୍ତୁ

ଅଳ୍ପ ଦିନରେ ଟଙ୍କା ଦୁଇଗୁଣ କରିଦେବାର ମିଛ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଉଥିବା ସଂସ୍ଥାଠାରୁ ସାବଧାନ ରୁହନ୍ତୁ ନିବେଶ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ସଂସ୍ଥାର ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ ।

ଟିପ୍ପଣୀ: ନିବେଶ ସବୁବେଳେ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ (Long-term) ପାଇଁ କଲେ ଅଧିକ ଲାଭ ମିଳିଥାଏ ଯଦ୍ୟାତ୍ମ ପାଇଁ ଜଣେ ଆର୍ଥିକ ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କ ସହ କଥା ହେବା ସବୁଠାରୁ ଉତ୍ତମ ।

ନିବେଶ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ କ'ଣ?

ଭାରତରେ ନିବେଶ କରିବା ପାଇଁ ଅନେକ ପ୍ରକାରର ବିକଳ୍ପ ରହିଛି ଆପଣ ନିଜର ବିପଦ ସହିବାର କ୍ଷମତା (Risk) ଏବଂ ସମୟ ଅନୁସାରେ ଏଥିରୁ ବାଛିପାରିବେ:

୧. ସୁରକ୍ଷିତ ନିବେଶ (Low Risk - Fixed Income)

ଯଦି ଆପଣ ନିଜ ଟଙ୍କାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି, ତେବେ ଏହି ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ଭଲ:

ଫିକ୍ସଡ୍ ଡିପୋଜିଟ୍ (FD): ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ପାଇଁ ଟଙ୍କା ରଖି ନିଶ୍ଚିତ ସୁଧ ପାଇପାରିବେ ।

ପବ୍ଲିକ୍ ପ୍ରୋଜିଡେଣ୍ଡ ଫଣ୍ଡ (PPF): ଏହା ଏକ ସରକାରୀ ଯୋଜନା, ଯେଉଁଥିରେ ଭଲ ସୁଧ ସହିତ ଟ୍ୟାକ୍ସ ଛାଡ଼ର ସୁବିଧା ମଧ୍ୟ ମିଳେ ।

ସୁକନ୍ୟା ସମୃଦ୍ଧି ଯୋଜନା: ଯଦି ଆପଣଙ୍କର ଛୋଟ ଝିଅ ଅଛି, ତେବେ ଏହା ସବୁଠାରୁ ଉତ୍ତମ ସରକାରୀ ଯୋଜନା ।

୨. ବଜାର ଆଧାରିତ ନିବେଶ (Medium to High Risk)

ଏଥିରେ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଅଧିକ ମିଳିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ, କିନ୍ତୁ ବଜାରର ଚଢ଼ାଉ-ଉତ୍ତାରୁ ଯୋଗୁଁ ବିପଦ ମଧ୍ୟ ଥାଏ:

ମ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡ (Mutual Funds): ଏଠାରେ ଏକ୍ସପର୍ଟମାନେ ଆପଣଙ୍କ ଟଙ୍କାକୁ ବିଭିନ୍ନ କମ୍ପାନୀରେ ନିବେଶ କରନ୍ତି। ଆପଣ SIP ମାଧ୍ୟମରେ ମାସକୁ ୫୦୦ ଟଙ୍କାରୁ ମଧ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିପାରିବେ।

ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟ୍ (Share Market): କମ୍ପାନୀର ସେୟାର କିଣି ଆପଣ ସିଧାସଳଖ ନିବେଶ କରିପାରିବେ। ଏଥିପାଇଁ ବଜାର ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ରହିବା ଜରୁରୀ।

୩. ପାରମ୍ପରିକ ନିବେଶ (Traditional Investments)

ସୁନା (Gold): ଭାରତରେ ସୁନା ସବୁବେଳେ ଏକ ଭଲ ନିବେଶ ଭାବେ ଗଣାଯାଏ। ଆପଣ ଅଳଙ୍କାର ବଦଳରେ

'Digital Gold' କିମ୍ବା 'Sovereign Gold Bonds' (SGB) ରେ ନିବେଶ କଲେ ଅଧିକ ଲାଭବାନ ହେବେ।

ରିଏଲ୍ ଇଷ୍ଟେଟ୍ (Real Estate): ଜମି କିମ୍ବା ଘର କିଣି ନିବେଶ କରିବା ଏଥିପାଇଁ ଅଧିକ ପୁଞ୍ଜିର ଆବଶ୍ୟକତା ଥାଏ।

ନିବେଶ ବିକଳ୍ପ	ବିପଦ (Risk)	ସମ୍ଭାବ୍ୟ ରିଟର୍ଣ୍ଣ	ସମୟ ସୀମା
ବ୍ୟାଙ୍କ FD	ବହୁତ କମ୍	୬% - ୭.୫%	୧ - ୫ ବର୍ଷ
ମ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡ	ମଧ୍ୟମ	୧୦% - ୧୫%	୫ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ
ସେୟାର ମାର୍କେଟ୍	ଅଧିକ	ଅନିଶ୍ଚିତ (ଉଚ୍ଚ)	ଦୀର୍ଘକାଳୀନ
ସୁନା (Gold)	କମ୍	୮% - ୧୦%	ଦୀର୍ଘକାଳୀନ

କେଉଁ ନିବେଶ ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ସବୁଠାରୁ ଭଲ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଦେଇଥାଏ?

ଯଦି ଆପଣ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ରିଟର୍ଣ୍ଣ (High Returns) ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ତେବେ ମନେରଖନ୍ତୁ ଯେ ଏଥିରେ ବିପଦ (Risk) ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ରହିଥାଏ। ଯାହାକି ଲମ୍ବକାଳୀନ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଭିତ୍ତିରେ ସବୁଠାରୁ ଭଲ ଲାଭ ଦେଇଥାନ୍ତି:

୧. ଇକ୍ସିଟି ବା ସେୟାର ମାର୍କେଟ୍ (Direct Stocks)

ବଜାରରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଦେବାର କ୍ଷମତା ସେୟାର ମାର୍କେଟ୍ ପାଖରେ ଅଛି। ଯଦି ଆପଣ ଭଲ ଏବଂ ମଜବୁତ କମ୍ପାନୀରେ ଦୀର୍ଘ ସମୟ (୫-୧୦ ବର୍ଷ) ପାଇଁ ନିବେଶ କରନ୍ତି, ତେବେ ଆପଣ ବାର୍ଷିକ ୧୫% ରୁ ୨୦% କିମ୍ବା ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ପାଇପାରିବେ।

ଲାଭ: କମ୍ପାଉଣ୍ଡିଂ (Compounding) ସୁବିଧା ମିଳେ ।

ବିପଦ: ବଜାର ଖସିଲେ ଟଙ୍କା କମିଯିବାର ଭୟ ଥାଏ ।

୨. ଇକ୍ସିଟି ମ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡ (Equity Mutual Funds)

ଯେଉଁମାନେ ସିଧାସଳଖ ସେୟାର କିଣିବାକୁ ଡରନ୍ତି କିମ୍ବା ବଜାର ବିଷୟରେ ଅଧିକ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡ ସବୁଠାରୁ ଭଲ ବିଶେଷ କରି Small Cap ଏବଂ Mid Cap ଫଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକ ଦୀର୍ଘ ସମୟରେ ବହୁତ ଭଲ ରିଟର୍ଣ୍ଣ (୧୨-୧୮%) ଦେଇଥାନ୍ତି ।

୩. ରିଏଲ୍ ଇଷ୍ଟେଟ୍ (Real Estate)

ଜମି କିମ୍ବା ଘର କିଣିବା ସବୁବେଳେ ଏକ ଲାଭଦାୟକ ନିବେଶ ବିଶେଷ କରି ସହର କିମ୍ବା ଉନ୍ନତି ହେଉଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ଜମି କିଣିଲେ କିଛି ବର୍ଷ ପରେ ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ବହୁତ ଗୁଣ ବଢ଼ିଯାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଆପଣ ଭଡ଼ା ମାଧ୍ୟମରେ ମଧ୍ୟ ମାସିକ ଆୟ କରିପାରିବେ ।

୪. ସୋଭେରିନ ଗୋଲ୍ଡ ବଣ୍ଡ (Sovereign Gold Bond - SGB)

ଯଦି ଆପଣ ସୁନାରେ ନିବେଶ କରିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି, ତେବେ ଫିଜିକାଲ ସୁନା (ଅଳଙ୍କାର) ଅପେକ୍ଷା SGB ଭଲ । ଏଥିରେ ସୁନାର ଦାମ ବଢ଼ିବା ସହିତ ଆପଣଙ୍କୁ ବାର୍ଷିକ ୨.୫% ଅତିରିକ୍ତ ସୁଧ ମଧ୍ୟ ମିଳିଥାଏ । ରିଟର୍ଣ୍ଣର ଏକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଧାରଣା (ଦୀର୍ଘକାଳୀନ):

ରିଟର୍ଣ୍ଣର ଏକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଧାରଣା (ଦୀର୍ଘକାଳୀନ):

ନିବେଶ	ସମ୍ଭାବ୍ୟ ରିଟର୍ଣ୍ଣ (ବାର୍ଷିକ)	ବିପଦ ଶ୍ରେଣୀ
Direct Stocks	୧୫% - ୨୫%	ବହୁତ ଅଧିକ
Equity Mutual Funds	୧୨% - ୧୮%	ଅଧିକ
Real Estate	୮% - ୧୫%	ମଧ୍ୟମ
Gold (SGB)	୮% - ୧୧%	କମ୍
Bank FD	୬% - ୭.୫%	ବହୁତ କମ୍

ବିଭିନ୍ନ ନିବେଶ ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ?

ନିବେଶର ବିଭିନ୍ନ ମାଧ୍ୟମଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ରିଟର୍ଣ୍ଣ, ବିପଦ (Risk) ଏବଂ ସମୟକୁ ନେଇ ଅନେକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଥାଏ ନିମ୍ନରେ ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ ବିବରଣୀ ଦିଆଗଲା:

୧. ସେୟାର ମାର୍କେଟ୍ ବନାମ ମ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡ

ସେୟାର ମାର୍କେଟ୍ (Direct Equity): ଏଠାରେ ଆପଣ ନିଜେ କମ୍ପାନୀ ବାଛି ସେୟାର କିଣନ୍ତି। ଏଥିପାଇଁ ଅଧିକ ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ସମୟ ଦରକାର। ଏଥିରେ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ବିପଦ ମଧ୍ୟ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ।

ମ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡ: ଏଠାରେ ଜଣେ 'ଫଣ୍ଡ ମ୍ୟାନେଜର' ଆପଣଙ୍କ ଟଙ୍କାକୁ ବିଭିନ୍ନ ଜାଗାରେ ନିବେଶ କରନ୍ତି। ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସମୟ ନାହିଁ, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଭଲ। ଏଥିରେ ବିପଦ ସେୟାର ମାର୍କେଟ୍ ତୁଳନାରେ ଟିକେ କମ୍।

୨. ବ୍ୟାଙ୍କ FD ବନାମ ଡେବ୍ଟ ଫଣ୍ଡ (Debt Funds)

ବ୍ୟାଙ୍କ FD: ଏହା ସବୁଠାରୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଆପଣଙ୍କୁ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ସୁଧ ମିଳେ କିନ୍ତୁ ଏହାର ରିଟର୍ଣ୍ଣ ମୁଦ୍ରାଞ୍ଚିତ (Inflation) ତୁଳନାରେ ଖୁବ୍ କମ୍।

ଡେବ୍ଟ ଫଣ୍ଡ: ଏହା ମ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡର ଏକ ପ୍ରକାର ଯାହା ସରକାରୀ ବଣ୍ଡ କିମ୍ବା କମ୍ପାନୀର ରଣ ପତ୍ରରେ ନିବେଶ କରେ। ଏହା FD ଠାରୁ ଟିକେ ଅଧିକ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଦେଇଥାଏ ଏବଂ ଟ୍ୟାକ୍ସ ସୁବିଧା ମଧ୍ୟ ଭଲ ଥାଏ।

୩. ସୁନା (Physical Gold) ବନାମ ସୋଭେରିନ ଗୋଲ୍ଡ ବଣ୍ଡ (SGB)

ଶାରୀରିକ ସୁନା: ଅଳଙ୍କାର କିମ୍ବା କଏନ୍ କିଣିଲେ ଏଥିରେ 'ମେକିଂ ଚାର୍ଜ' ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା (ଚୋରି ହେବା ଭୟ) ର ସମସ୍ୟା ଥାଏ।

SGB: ଏହା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଜାରି କରାଯାଏ। ଏଥିରେ ସୁନାର ଦାମ ବଢ଼ିବା ସହ ବାର୍ଷିକ ୨.୫% ସୁଧ ମିଳେ ଏବଂ କୌଣସି ମେକିଂ ଚାର୍ଜ ଲାଗେନାହିଁ।

ମୁଖ୍ୟ ପାର୍ଥକ୍ୟ ସାରଣୀ:

ନିବେଶର ପ୍ରକାର	ନିୟନ୍ତ୍ରଣ (Control)	ବିପଦ (Risk)	ଟ୍ୟାକ୍ସ ସୁବିଧା	ଲିକ୍ଵିଡିଟି (ଟଙ୍କା ଉଠାଇବା)
ସେୟାର ମାର୍କେଟ୍	ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆପଣଙ୍କ ହାତରେ	ବହୁତ ଅଧିକ	୧ ବର୍ଷ ପରେ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଉପରେ ଟ୍ୟାକ୍ସ	ଯେକୌଣସି ସମୟରେ
ମ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡ	ଫଣ୍ଡ ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କ ପାଖରେ	ମଧ୍ୟମରୁ ଅଧିକ	ELSS ରେ ଟ୍ୟାକ୍ସ ରିବେର୍	ସହଜ (Exit Load ଆଇପାରେ)
ବ୍ୟାଙ୍କ FD	ବ୍ୟାଙ୍କ ନିୟମ	ନାହିଁ କହିଲେ	ସୁଧ ଉପରେ	ଅବଧି ପୂର୍ବରୁ

ନିବେଶନ ପ୍ରକାର	ନିୟନ୍ତ୍ରଣ (Control)	ବିପଦ (Risk)	ଟ୍ୟାକ୍ସ ସୁବିଧା	ଲିକ୍ୱିଡିଟି (ଟଙ୍କା ଉଠାଇବା)
	ଅନୁସାରେ	ଚଳେ	ଟ୍ୟାକ୍ସ ଲାଗେ	ଉଠାଇଲେ ଜରିମାନା
ଜମି/ଘର	ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆପଣଙ୍କ ହାତରେ	ମଧ୍ୟମ	କିଛି ସୀମା ଯାଏଁ ରିବେଟ୍	ଟଙ୍କା ପାଇବାକୁ ସମୟ ଲାଗେ

କମ୍ପାଉଣ୍ଡିଂର ଶକ୍ତି (Power of Compounding) କ'ଣ ଏବଂ ଏହା ନିବେଶରେ କିପରି କାମ କରେ?

କମ୍ପାଉଣ୍ଡିଂ (Compounding) କୁ ଦୁନିଆର "ଅଷ୍ଟମ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ" କୁହାଯାଏ । ଯଦି ଆପଣ ନିଜର ମୂଳ ଧନ (Principal) ଉପରେ ସୁଧ ପାଆନ୍ତି ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସେହି ସୁଧ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ସୁଧ ମିଳିବା ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, ତାହାକୁ କମ୍ପାଉଣ୍ଡିଂ କୁହାଯାଏ । ଏହା ଆପଣଙ୍କ ଟଙ୍କାକୁ ଅତି ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ବଢ଼ାଇଥାଏ ।

କମ୍ପାଉଣ୍ଡିଂ କିପରି କାମ କରେ? (ଏକ ଉଦାହରଣ)

ଧରନ୍ତୁ, ଦୁଇଜଣ ସାଙ୍ଗ ଅଛନ୍ତି - ରାମ ଏବଂ ଶ୍ୟାମ ।

ରାମ: ୨୫ ବର୍ଷ ବୟସରୁ ମାସିକ ୫,୦୦୦ ଟଙ୍କା ନିବେଶ ଆରମ୍ଭ କଲେ ।

ଶ୍ୟାମ: ୩୫ ବର୍ଷ ବୟସରୁ ମାସିକ ୫,୦୦୦ ଟଙ୍କା ନିବେଶ ଆରମ୍ଭ କଲେ ।

ଉଭୟ ୬୦ ବର୍ଷ ବୟସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିବେଶ କଲେ ଏବଂ ଉଭୟଙ୍କୁ ବାର୍ଷିକ ୧୨% ରିଟର୍ଣ୍ଣ ମିଳିଲା ।

ନିବେଶକ ଆରମ୍ଭ ବୟସ ସମୁଦାୟ ନିବେଶ ୬୦ ବର୍ଷରେ ମିଳିବାକୁ ଥିବା ଟଙ୍କା

ରାମ ୨୫ ବର୍ଷ ୨୧ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପାଖାପାଖି ୩.୨୫ କୋଟି ଟଙ୍କା

ଶ୍ୟାମ ୩୫ ବର୍ଷ ୧୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପାଖାପାଖି ୯୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା

ଦେଖନ୍ତୁ: ରାମ ମାତ୍ର ୧୦ ବର୍ଷ ଆଗରୁ ନିବେଶ ଆରମ୍ଭ କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ଟଙ୍କା ଶ୍ୟାମଙ୍କ ତୁଳନାରେ ପ୍ରାୟ ୩

ଗୁଣରୁ ଅଧିକ ବଢ଼ିଗଲା । ଏହାକୁ ହିଁ କୁହାଯାଏ କମ୍ପାଉଣ୍ଡିଂର ଯାଦୁ ।

କମ୍ପାଉଣ୍ଡିଂରୁ ଅଧିକ ଲାଭ ପାଇବା ପାଇଁ ୩ଟି ମୁଖ୍ୟ ମନ୍ତ୍ର:

ଶୀଘ୍ର ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ (Start Early): ଆପଣ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ନିବେଶ ଆରମ୍ଭ କରିବେ, ଆପଣଙ୍କ ଟଙ୍କା ବଢ଼ିବା ପାଇଁ ସେତେ ଅଧିକ ସମୟ ପାଇବ ।

ଧୈର୍ଯ୍ୟ ରଖନ୍ତୁ (Patience): କମ୍ପାଉଣ୍ଡିଂର ପ୍ରଭାବ ପ୍ରଥମ କିଛି ବର୍ଷରେ କମ୍ ଜଣାପଡ଼େ, କିନ୍ତୁ ୧୫-୨୦ ବର୍ଷ ପରେ ଏହା ରକେଟ୍ ପରି ବଢ଼ିଥାଏ ।

ନିୟମିତ ନିବେଶ (Discipline): ପ୍ରତି ମାସରେ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଟଙ୍କା (SIP ମାଧ୍ୟମରେ) ନିବେଶ ଜାରି ରଖନ୍ତୁ ।

ଗାଣିତିକ ସୂତ୍ର:

କମ୍ପାଉଣ୍ଡିଂ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଗଣନା ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସୂତ୍ର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ:

$$A = P \left(1 + \frac{r}{n} \right)^{nt}$$

Where,

P = principal amount (generated by **Compound Hustle**)

r = annual nominal interest rate (as a decimal)

n = number of times the interest is compounded per year

t = number of years

ଯେଉଁଠାରେ:

- A = ସମୁଦାୟ ମିଳିବାକୁ ଥିବା ଅର୍ଥ
- P = ମୂଳ ଜମା (Principal)
- r = ବାର୍ଷିକ ସୁଧ ହାର
- t = ସମୟ (ବର୍ଷ)

ନିର୍ଣ୍ଣୟ:

କମ୍ପାନୀରୁ ଫାଇଦା ପାଇବା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଜଣେ ବଡ଼ କୋଟିପତି ହେବା ଦରକାର ନାହିଁ, ବରଂ ଜଣେ ସଚେତନ ଏବଂ ନିୟମିତ ନିବେଶକ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଓପ୍ରୋ (Wipro) ଏବଂ ସେହିଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକରେ ନିବେଶର ଉଦାହରଣ କ'ଣ ହୋଇପାରେ?

ଓପ୍ରୋ ଭଳି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ IT (Information Technology) କିମ୍ବା ସେବା କ୍ଷେତ୍ରର କମ୍ପାନୀ କହିଥାଉ । ଯଦି କେହି ବହୁ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ଏହି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକରେ ଅଳ୍ପ ଟଙ୍କା ନିବେଶ କରିଥାନ୍ତେ, ତେବେ କମ୍ପାନୀରୁ ଏବଂ ବୋନସ୍ ସେୟାର (Bonus Shares) ଯୋଗୁଁ ଆଜି ସେମାନେ କୋଟିପତି ହୋଇଥାନ୍ତେ ।

ଏଠାରେ ଓପ୍ରୋ ଏବଂ ସେହିଭଳି କିଛି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଭାରତୀୟ କମ୍ପାନୀର ଉଦାହରଣ ଦିଆଗଲା:

୧. ୱିପ୍ରୋ (Wipro) - କମ୍ପ୍ୟୁଟର ସଫ୍ଟୱେର ବଡ଼ ଉଦ୍ୟୋଗ

ଧରନ୍ତୁ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ୧୯୮୦ ମସିହାରେ ୱିପ୍ରୋ କମ୍ପାନୀର ୧୦,୦୦୦ ଟଙ୍କାର ସେୟାର କିଣିଥିଲେ। କମ୍ପାନୀ ସମୟ ସମୟରେ ନିଜ ନିବେଶକମାନଙ୍କୁ ବୋନସ୍ ସେୟାର ଏବଂ ଷ୍ଟକ୍ ସ୍ପ୍ଲିଟ୍ (Stock Split) ଦେଇଥାଏ। ଆଜି ସେହି ୧୦,୦୦୦ ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟ ୧୦୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ହୋଇସାରିଥାନ୍ତା। ଏହା ହିଁ ହେଉଛି ଭଲ କମ୍ପାନୀରେ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ନିବେଶର ଶକ୍ତି।

୨. ଇନ୍ଫୋସିସ୍ (Infosys)

ଓପ୍ରୋ ପରି ଇନ୍ଫୋସିସ୍ ମଧ୍ୟ ଏକ ଆଇଟି କମ୍ପାନୀ। ଏହା ମଧ୍ୟ ନିଜ ନିବେଶକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଚୁର ଧନ ପ୍ରଦାନ କରିଛି। ଯଦି ଆପଣ ଏହି କମ୍ପାନୀରେ ନିବେଶ କରିଥାନ୍ତେ, ତେବେ ସେୟାର ଦାମ ବଢ଼ିବା ସହ ଆପଣଙ୍କୁ ବାର୍ଷିକ ଭଲ ଡିଭିଡେଣ୍ଡ (Dividend) ବା ଲାଭାଂଶ ମଧ୍ୟ ମିଳିଥାନ୍ତା।

୩. ଟିସିଏସ୍ (TCS - Tata Consultancy Services)

ଏହା ଟାଟା ଗ୍ରୁପ୍ସର ଏକ ଅତି ବିଶିଷ୍ଟ କମ୍ପାନୀ। ଏହା ଭାରତର ସଫ୍ଟୱେର ବଡ଼ ଆଇଟି କମ୍ପାନୀ। ଏହିଭଳି କମ୍ପାନୀରେ ନିବେଶ କଲେ ବିପଦ (Risk) କମ୍ ଥାଏ ଏବଂ ଦୀର୍ଘ ସମୟରେ ଭଲ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ମିଳେ।

୪. ଏଚଡିଏଫସି ବ୍ୟାଙ୍କ (HDFC Bank)

ଯଦିଓ ଏହା ଆଇଟି କମ୍ପାନୀ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ଓପ୍ରୋ ଭଳି ଏହା ମଧ୍ୟ ନିଜ ନିବେଶକମାନଙ୍କୁ ବହୁତ ଲାଭ ଦେଇଛି। ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ନିବେଶ ଭାବେ ଗଣାଯାଏ।

ଏହିଭଳି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ବିଶେଷତ୍ୱ କ'ଣ?

ବୋନସ୍ ସେୟାର (Bonus Shares): କମ୍ପାନୀ ଖୁସି ହୋଇ ଆପଣଙ୍କୁ ମାଗଣାରେ ଅଧିକ ସେୟାର ଦିଏ।

ଡିଭିଡେଣ୍ଡ (Dividend): କମ୍ପାନୀ ଲାଭ କଲେ ସେହି ଲାଭର କିଛି ଅଂଶ ସିଧାସଳଖ ଆପଣଙ୍କ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାକୁ ପଠାଏ।

ସ୍ଥିରତା (Stability): ଏହି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ବହୁତ ପୁରୁଣା ଏବଂ ମଜବୁତ, ତେଣୁ ଏମାନେ ବୁଡ଼ିଯିବାର ଭୟ ବହୁତ କମ୍।

ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷା:

ଆପଣଙ୍କୁ ଆଜିର 'ଓପ୍ରୋ' ଖୋଜିବାକୁ ପଡ଼ିବ। ଏବେକାର ସମୟରେ ଅନେକ ନୂଆ କମ୍ପାନୀ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏଭଳି ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଦେଇପାରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ମନେରଖନ୍ତୁ, ସେୟାର ମାର୍କେଟ୍‌ରେ ନିବେଶ କରିବା ପୂର୍ବରୁ କମ୍ପାନୀର ଲାଭ, କରଜ ଏବଂ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ନିହାତି ଜରୁରୀ।

ଓପ୍ରେର ୧୦୦ଟି ସେୟାର ବୋନସ୍ ଏବଂ ସ୍ଟକ୍ ସ୍ପ୍ଲିଟ୍ ମାଧ୍ୟମରେ କିପରି ୧.୯୨ କୋଟି ସେୟାରରେ ପରିଣତ ହେଲା?

ଓପ୍ରେ (Wipro) କମ୍ପାନୀର ଏହି ଯାତ୍ରା ଭାରତୀୟ ସେୟାର ବଜାର ଇତିହାସରେ କମ୍ପାନୀର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଉଦାହରଣ। ୧୯୮୦ ମସିହାରେ ଯଦି କେହି ୧୦୦ଟି ସେୟାର କିଣିଥାନ୍ତେ, ତେବେ କମ୍ପାନୀ ଦେଇଥିବା ବାରମ୍ବାର ବୋନସ୍ (Bonus) ଏବଂ ସ୍ଟକ୍ ସ୍ପ୍ଲିଟ୍ (Stock Split) ଯୋଗୁଁ ତାହା ଆଜି ବିଶାଳ ପରିମାଣରେ ପହଞ୍ଚିଛି।

ଏହାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

ଓପ୍ରେର ବୋନସ୍ ଏବଂ ସ୍ଟକ୍ ସ୍ପ୍ଲିଟ୍ ଇତିହାସ:

ବର୍ଷ	ଘଟଣା (Event)	ଅନୁପାତ (Ratio)	ସେୟାର ସଂଖ୍ୟା (୧୦୦ ରୁ ଆରମ୍ଭ)
୧୯୮୦	ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ନିବେଶ	-	୧୦୦
୧୯୮୧	ବୋନସ୍	୧:୧	୨୦୦
୧୯୮୫	ବୋନସ୍	୧:୧	୪୦୦
୧୯୮୬	ସ୍ଟକ୍ ସ୍ପ୍ଲିଟ୍	Face Value ୧୦୦ ରୁ ୧୦ କୁ	୪,୦୦୦
୧୯୮୭	ବୋନସ୍	୧:୧	୮,୦୦୦
୧୯୮୯	ବୋନସ୍	୧:୧	୧୬,୦୦୦
୧୯୯୨	ବୋନସ୍	୧:୧	୩୨,୦୦୦
୧୯୯୫	ବୋନସ୍	୧:୧	୬୪,୦୦୦
୧୯୯୬	ବୋନସ୍	୨:୧	୧,୯୨,୦୦୦
୧୯୯୯	ସ୍ଟକ୍ ସ୍ପ୍ଲିଟ୍	Face Value ୧୦ ରୁ ୨ କୁ	୯,୬୦,୦୦୦
୨୦୦୪	ବୋନସ୍	୨:୧	୨୮,୮୦,୦୦୦
୨୦୦୫	ବୋନସ୍	୧:୧	୫୭,୬୦,୦୦୦
୨୦୧୦	ବୋନସ୍	୨:୩	୯୬,୦୦,୦୦୦

ବର୍ଷ	ଘଟଣା (Event)	ଅନୁପାତ (Ratio)	ସେୟାର ସଂଖ୍ୟା (୧୦୦ ରୁ ଆରମ୍ଭ)
୨୦୧୭	ବୋନସ୍	୧:୧	୧,୯୨,୦୦,୦୦୦
୨୦୧୯	ବୋନସ୍	୧:୩	୨,୫୬,୦୦,୦୦୦

(ସୂଚନା: ୨୦୧୯ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ସଂଖ୍ୟା ୨.୫ କୋଟିରୁ ଅଧିକ ହୋଇସାରିଛି ଆପଣ ପଚାରିଥିବା ୧.୯୨ କୋଟିର ଆକଳନ ୨୦୧୭ ମସିହାର ବୋନସ୍ ପରର ଅଟେ।)

ଏହା କିପରି କାମ କରେ?

୧. ବୋନସ୍ ସେୟାର (Bonus Share): ଯେତେବେଳେ କମ୍ପାନୀ ବହୁତ ଲାଭ କରେ, ସେ ନିଜ ନିବେଶକମାନଙ୍କୁ ମାଗଣାରେ ଅତିରିକ୍ତ ସେୟାର ଦିଏ। ଯଦି ୧:୧ ବୋନସ୍ ମିଳେ, ତେବେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା ସେୟାର ସଂଖ୍ୟା ଦୁଇଗୁଣ ହୋଇଯାଏ।

୨. ଷ୍ଟକ୍ ସ୍ପ୍ଲିଟ୍ (Stock Split): ଏଥିରେ ସେୟାରର ମୂଲ୍ୟ (Face Value) କୁ ଭାଗ କରାଯାଏ, ଯାହାଫଳରେ ଗୋଟିଏ ସେୟାର ବଦଳରେ ଅନେକ ସେୟାର ମିଳେ। ଏହା ବଜାରରେ ସେୟାରର ମୂଲ୍ୟ କମାଇବା ପାଇଁ କରାଯାଏ ଯେପରି ସାଧାରଣ ଲୋକ କିଣିପାରିବେ।

ଆଜି ଏହାର ମୂଲ୍ୟ କେତେ?

ଯଦି ଆଜି ଓଁପ୍ରୋର ଗୋଟିଏ ସେୟାରର ଦାମ ୫୦୦ ଟଙ୍କା ଧରାଯାଏ, ତେବେ:

$$୨,୫୬,୦୦,୦୦୦ \times ୫୦୦ = ୧୨,୮୦୦ \text{ କୋଟି ଟଙ୍କା}$$

ସହିତ ପ୍ରତି ବର୍ଷ ମିଳୁଥିବା କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କାର ଡିଭିଡେଣ୍ଡ (Dividend) ଅଲଗା।

ନିର୍ଣ୍ଣୟ:

ଓଁପ୍ରୋର ଏହି ଉଦାହରଣ ଶିଖାଏ ଯେ ସେୟାର ବଜାରରେ ଟଙ୍କା କେବଳ ସେୟାର କିଣାବିକା କରି ମିଳେନାହିଁ, ବରଂ ଏକ ଭଲ କମ୍ପାନୀ ସହିତ ଦଶନ୍ତ୍ର ଦଶନ୍ତ୍ର ଧରି ଯଦି ହୋଇ ରହିଲେ ମିଳିଥାଏ।

କମ୍ପାନୀ କାହିଁକି ବୋନସ୍ ସେୟାର ଏବଂ ଷ୍ଟକ୍ ସ୍ପ୍ଲିଟ୍ (Stock Split) ଦେଇଥାଏ?

ଜଣେ ନିବେଶକ ପାଇଁ ବୋନସ୍ ଏବଂ ସ୍ଟକ୍ ସ୍ପ୍ଲିଟ୍ ଉଭୟ ଲାଭଦାୟକ ମନେହୁଏ, କିନ୍ତୁ କମ୍ପାନୀ ଏହା କରିବା ପଛରେ କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାରଣ ଏବଂ ରଣନୀତି ରହିଥାଏ ନିମ୍ନରେ ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା କରାଗଲା:

୧. ଷ୍ଟକ୍ ସ୍ପ୍ଲିଟ୍ (Stock Split) କାହିଁକି କରାଯାଏ?

ଯେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀର ସେୟାର ଦାମ ବହୁତ ଅଧିକ ହୋଇଯାଏ (ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ: ଗୋଟିଏ ସେୟାରର ଦାମ ୫,୦୦୦ ଟଙ୍କା), ସେତେବେଳେ ଛୋଟ ନିବେଶକମାନେ ତାହା କିଣିବାକୁ ଅସମର୍ଥ ହୁଅନ୍ତି।

ସୁଲଭ ମୂଲ୍ୟ (Affordability): ସ୍ଟକ୍ କଲେ ସେୟାର ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିଯାଏ ଏବଂ ଦାମ କମିଯାଏ (ଧରନ୍ତୁ ୧:୧୦ ସ୍ଟକ୍ ସ୍ପ୍ଲିଟ୍ ପରେ ୫,୦୦୦ ଟଙ୍କାର ସେୟାର ୫୦୦ ଟଙ୍କା ହୋଇଗଲା)। ଏହାଦ୍ୱାରା ଅଧିକ ଲୋକ ସେୟାର କିଣିପାରନ୍ତି।

ତରଳତା (Liquidity): ବଜାରରେ ଅଧିକ ସେୟାର ଉପଲବ୍ଧ ହେବା ଫଳରେ କିଣାବିକା (Trading) ସହଜ ହୁଏ।

୨. ବୋନସ୍ ସେୟାର (Bonus Shares) କାହିଁକି ଦିଆଯାଏ?

ବୋନସ୍ ସେୟାର ହେଉଛି କମ୍ପାନୀ ପକ୍ଷରୁ ନିଜର ବିଶିଷ୍ଟ ନିବେଶକମାନଙ୍କୁ ଏକ ଉପହାର କମ୍ପାନୀ ନିଜର ଜମା ହୋଇଥିବା ଲାଭ (Reserves & Surplus) କୁ ପୁଞ୍ଜିରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ଏହା କରିଥାଏ।

ନିବେଶକଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସ: ବୋନସ୍ ଦେବା ଦ୍ୱାରା ନିବେଶକମାନେ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ଯେ କମ୍ପାନୀ ଭଲ ଲାଭ କରୁଛି। ଏହା କମ୍ପାନୀ ପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କର ଆନୁଗତ୍ୟ ବଢ଼ାଇଥାଏ।

ନଗଦ ଟଙ୍କା ବଦଳରେ ସେୟାର: କମ୍ପାନୀ ନିଜ ପାଖରେ ନଗଦ ଟଙ୍କା (Cash) ରଖି ତାହାକୁ ବ୍ୟବସାୟ ବଢ଼ାଇବାରେ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଚାହେଁ। ତେଣୁ ନଗଦ ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ବଦଳରେ ସେ ସେୟାର ଆକାରରେ ଲାଭ ଦିଏ।

ସେୟାର ବଜାରରେ ସକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ: ବୋନସ୍ ଘୋଷଣା ହେଲେ ସାଧାରଣତଃ ସେହି କମ୍ପାନୀର ସେୟାର ଚାହିଦା ବଢ଼ିଥାଏ।

[Image showing the difference between bonus shares and dividends]

ସଂକ୍ଷେପରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ:

ବିଷୟ ଷ୍ଟକ୍ ସ୍ପ୍ଲିଟ୍ (Stock Split) ବୋନସ୍ ସେୟାର (Bonus Issue)

କାହିଁକି? ସେୟାର ଦାମ କମାଇବା ପାଇଁ ଲାଭକୁ ପୁଞ୍ଜିରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ

Face Value Face Value କମିଯାଏ Face Value ସମାନ ରହେ

ନିବେଶକଙ୍କ ଲାଭ ସେୟାର ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼େ, କିନ୍ତୁ ମୂଲ୍ୟ ସମାନ ରହେ ସେୟାର ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼େ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଅଧିକ ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ମିଳେ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ:

ଓପ୍ରୋ ପରି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ବାରମ୍ବାର ବୋନସ୍ ଏବଂ ସ୍ପ୍ଲିଟ୍ ଦେବା କାରଣରୁ ନିବେଶକମାନେ ମୂଳ ଟଙ୍କା ଅପେକ୍ଷା ସେୟାର ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧିରୁ ଅଧିକ ଧନୀ ହୋଇଛନ୍ତି।

ଆପଣ କ'ଣ ଜାଣିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି କି ବୋନସ୍ ସେୟାର ମିଳିବା ପରେ ଟ୍ୟାକ୍ସ (Income Tax) କିପରି ଲାଗିଥାଏ?

ବୋନସ୍ ସେୟାର ମିଳିବା ପରେ ଟ୍ୟାକ୍ସ (Income Tax) କିପରି ଲାଗିଥାଏ, ସେ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ, କାରଣ ଏହା ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ଲାଭକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ ଭାରତୀୟ ଆୟକର ନିୟମ ଅନୁସାରେ ଏହାର ଗଣନା କିଛି ଏହିପରି ହୋଇଥାଏ:

୧. ବୋନସ୍ ସେୟାର ମିଳିବା ସମୟରେ ଟ୍ୟାକ୍ସ (At the time of Issue)

ଯେତେବେଳେ କମ୍ପାନୀ ଆପଣଙ୍କୁ ବୋନସ୍ ସେୟାର ଦିଏ, ସେତେବେଳେ ଆପଣଙ୍କୁ କୌଣସି ଟ୍ୟାକ୍ସ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ। ଏହାକୁ ଏକ "ଉପହାର" ଭାବେ ଗଣନା କରାଯାଏ ଏବଂ ଏହାର କୌଣସି ନଗଦ ମୂଲ୍ୟ ସେହି ସମୟରେ ଆପଣଙ୍କ ହାତକୁ ଆସିନଥାଏ।

୨. ସେୟାର ବିକ୍ରି କରିବା ସମୟରେ ଟ୍ୟାକ୍ସ (At the time of Sale)

ଟ୍ୟାକ୍ସ କେବଳ ସେତେବେଳେ ଲାଗେ ଯେତେବେଳେ ଆପଣ ସେହି ବୋନସ୍ ସେୟାରଗୁଡ଼ିକୁ ବଜାରରେ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି। ଏହାକୁ Capital Gains Tax କୁହାଯାଏ। ଏଠାରେ ଦୁଇଟି ମୁଖ୍ୟ ନିୟମ ଅଛି:

କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ (Cost of Acquisition): ଆୟକର ବିଭାଗ ଅନୁସାରେ, ବୋନସ୍ ସେୟାର ପାଇଁ ଆପଣ କିଛି ଟଙ୍କା ଦେଇନଥିବାରୁ ଏହାର କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟକୁ 'ଶୂନ୍ୟ' (Zero) ଧରାଯାଏ।

ଧାରଣ ଅବଧି (Holding Period): ଆପଣ ସେୟାରଟିକୁ କେତେ ଦିନ ପାଖରେ ରଖିଛନ୍ତି, ତାହା ବୋନସ୍ ସେୟାର ମିଳିବା ଦିନଠାରୁ ଗଣନା କରାଯାଏ (ମୂଳ ସେୟାର କିଣିବା ଦିନଠାରୁ ନୁହେଁ)।

୩. ଟ୍ୟାକ୍ସର ପ୍ରକାର (Types of Tax)

ନିବେଶକ ଅବଧି ଟ୍ୟାକ୍ସର ନାମ ଟ୍ୟାକ୍ସ ହାର (Tax Rate)

୧ ବର୍ଷରୁ କମ୍ Short Term Capital Gain (STCG) ୨୦%

୧ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ Long Term Capital Gain (LTCG) ୧୨.୫% (୧.୨୫ ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ ଲାଭ ଉପରେ)

ଏକ ଉଦାହରଣ ସହିତ ବୁଝନ୍ତୁ:

ଧରନ୍ତୁ, ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ୧୦୦ଟି ସେୟାର ଅଛି ଏବଂ ଆପଣଙ୍କୁ ୧୦୦ଟି ବୋନସ୍ ସେୟାର ମିଳିଲା ।

ଯଦି ଆପଣ ବୋନସ୍ ସେୟାର ମିଳିବାର ୧୨ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି, ତେବେ ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଟଙ୍କାକୁ ଲାଭ (Gain) ଧାରାଯିବ ଏବଂ ସେଥିରେ ୨୦% ଟ୍ୟାକ୍ସ ଲାଗିବ ।

ଯଦି ଆପଣ ୧ ବର୍ଷ ପରେ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି, ତେବେ ଆପଣଙ୍କୁ କମ୍ ଟ୍ୟାକ୍ସ (୧୨.୫%) ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

୪. ଷ୍ଟକ୍ ସ୍ପ୍ଲିଟ୍ (Stock Split) କ୍ଷେତ୍ରରେ କ'ଣ ହୁଏ?

ଷ୍ଟକ୍ ସ୍ପ୍ଲିଟ୍ ସମୟରେ ଟ୍ୟାକ୍ସ ନିୟମ ଟିକେ ଅଲଗା । NDAରେ ମୂଳ ସେୟାରର କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟକୁ ସେୟାର ସଂଖ୍ୟା ଅନୁସାରେ ଭାଗ କରିଦିଆଯାଏ । ତେଣୁ ଏହାର କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ 'ଶୂନ୍ୟ' ହୁଏ ନାହିଁ ।

ମୁଖ୍ୟ ଚିନ୍ତଣ:

ସେୟାର ବଜାରରେ ନିବେଶ କଲେ କେବଳ ଲାଭ ନୁହେଁ, ବରଂ ଟ୍ୟାକ୍ସ ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ରହିଲେ ଆପଣ ନିଜର ଆୟକୁ ସଠିକ୍ ଭାବେ ପରିଚାଳନା କରିପାରିବେ ।

ବୋନସ୍ ସେୟାର ଏବଂ ଷ୍ଟକ୍ ସ୍ପ୍ଲିଟ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଟ୍ୟାକ୍ସର ଗଣନା କିପରି ହୁଏ, ତାହାକୁ ଏକ ସରଳ ଉଦାହରଣ ମାଧ୍ୟମରେ ବୁଝନ୍ତୁ:

୧. ବୋନସ୍ ସେୟାର (Bonus Shares) ର ଟ୍ୟାକ୍ସ ଗଣନା

ଧରନ୍ତୁ, ଆପଣ ୨୦୨୪ ଜାନୁଆରୀରେ ଏକ କମ୍ପାନୀର ୧୦୦ଟି ସେୟାର ପ୍ରତିଟି ୫୦୦ ଟଙ୍କା ଦରରେ କିଣିଥିଲେ । ୨୦୨୫ ଜାନୁଆରୀରେ କମ୍ପାନୀ ୧:୧ ବୋନସ୍ ଘୋଷଣା କଲା ।

ମୂଳ ସେୟାର (Original Shares): ୧୦୦ଟି (କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ: ୫୦୦ ଟଙ୍କା)

ବୋନସ୍ ସେୟାର (Bonus Shares): ୧୦୦ଟି (କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ: ୦ ଟଙ୍କା)

ସମୁଦାୟ ସେୟାର: ୨୦୦ଟି

ବିକ୍ରି ସମୟରେ:

ଯଦି ଆପଣ ୨୦୨୬ରେ ସମସ୍ତ ୨୦୦ଟି ସେୟାରକୁ ୬୦୦ ଟଙ୍କା ଦରରେ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି:

ମୂଳ ୧୦୦ଟି ସେୟାର ଉପରେ ଲାଭ: $(୬୦୦ - ୫୦୦) \times ୧୦୦ = ୧୦,୦୦୦$ ଟଙ୍କା ।

ବୋନସ୍ ୧୦୦ଟି ସେୟାର ଉପରେ ଲାଭ: $(୨୦୦ - ୦) \times ୧୦୦ = ୨୦,୦୦୦$ ଟଙ୍କା।

ସମୁଦାୟ ଲାଭ: ୨୦,୦୦୦ ଟଙ୍କା। ଏହା ଉପରେ ଆପଣଙ୍କୁ LTCG (Long Term Capital Gain) ଟ୍ୟାକ୍ସ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ।

୨. ଷ୍ଟକ୍ ସ୍ପ୍ଲିଟ୍ (Stock Split) ର ଟ୍ୟାକ୍ସ ଗଣନା

ଷ୍ଟକ୍ ସ୍ପ୍ଲିଟ୍ରେ ଟ୍ୟାକ୍ସ ନିୟମ ଟିକେ ଅଲଗା। ଏଠାରେ ଆପଣଙ୍କର କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ 'ଶୂନ୍ୟ' ହୁଏ ନାହିଁ, ବରଂ ତାହା ଭାଗ ହୋଇଯାଏ।

ଉଦାହରଣ:

ଆପଣ ୧,୦୦୦ ଟଙ୍କା ଦରରେ ଗୋଟିଏ ସେୟାର କିଣିଥିଲେ। କମ୍ପାନୀ ୧:୧୦ ସ୍ପ୍ଲିଟ୍ କଲା।

ଏବେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ୧୦ଟି ସେୟାର ଅଛି।

ପ୍ରତି ସେୟାରର ନୂଆ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ହେବ: $୧,୦୦୦ / ୧୦ = ୧୦୦$ ଟଙ୍କା।

ଲାଭ: ଯଦି ଆପଣ ଗୋଟିଏ ସେୟାରକୁ ୧୫୦ ଟଙ୍କାରେ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି, ତେବେ ଆପଣଙ୍କର ଲାଭ ହେବ $(୧୫୦ - ୧୦୦) = ୫୦$ ଟଙ୍କା।

କିଛି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟମ:

Tax-Free Limit: ମନେରଖନ୍ତୁ, ଏକ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଆପଣଙ୍କର ସମୁଦାୟ LTCG ଲାଭ ଯଦି ୧.୨୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ କମ୍ ହୁଏ, ତେବେ ଆପଣଙ୍କୁ କୌଣସି ଟ୍ୟାକ୍ସ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ।

STCG (Short Term): ଯଦି ବୋନସ୍ ମିଳିବାର ୧ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି, ତେବେ ସିଧାସଳଖ ୨୦% ଟ୍ୟାକ୍ସ ଲାଗିବ।

ସାଧାରଣ ପରାମର୍ଶ:

ଯଦି ଆପଣ ବହୁତ ବଡ଼ ପରିମାଣର ନିବେଶ କରୁଛନ୍ତି, ତେବେ ଟ୍ୟାକ୍ସ ଫାଇଲ୍ (ITR) କରିବା ସମୟରେ ଜଣେ Chartered Accountant (CA) କୁ ପରାମର୍ଶ ନେବା ଭଲ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଆପଣ କୌଣସି ଆଇନଗତ ସମସ୍ୟାରେ ପଡ଼ିବେ ନାହିଁ।

ରୋଲିଂ ସେଟଲମେଣ୍ଟ (Rolling Settlement) କ'ଣ?

ସେୟାର ବଜାରରେ ରୋଲିଂ ସେଟଲମେଣ୍ଟ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଯେଉଁଥିରେ ଆପଣ କିଣିଥିବା କିମ୍ବା ବିକିଥିବା ସେୟାରର କାରବାର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ। ଯୁର୍ବରୁ ସେୟାର ବଜାରରେ ସାପ୍ତାହିକ ସେଟଲମେଣ୍ଟ ହେଉଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଏବେ ଏହା ପ୍ରତିଦିନିଆ ଭିତ୍ତିରେ ହେଉଛି।

ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ଦିଗଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

୧. T+1 ସେଟଲମେଣ୍ଟ କ'ଣ?

ଭାରତୀୟ ସେୟାର ବଜାରରେ (NSE/BSE) ବର୍ତ୍ତୁମାନ T+1 ରୋଲିଂ ସେଟଲମେଣ୍ଟ ଚାଲୁଛି।

T (Trading Day): ଯେଉଁଦିନ ଆପଣ ସେୟାର କିଣନ୍ତି କିମ୍ବା ବିକନ୍ତି।

+1: ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କାରବାରର ପରବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟଦିବସ (Working Day)।

ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଯଦି ଆପଣ ସୋମବାର ଦିନ ସେୟାର ବିକନ୍ତି, ତେବେ ମଙ୍ଗଳବାର ସନ୍ଧ୍ୟା ସୁଦ୍ଧା ସେହି ଟଙ୍କା ଆପଣଙ୍କ ଡିମାନ୍ଡ୍ ଆକାଉଣ୍ଟକୁ ଚାଲିଆସିବ। ସେହିପରି ସେୟାର କିଣିଲେ, ତାହା ପରଦିନ ଆପଣଙ୍କ ପୋର୍ଟଫୋଲିଓରେ ଦେଖାଯିବ।

୨. ରୋଲିଂ ସେଟଲମେଣ୍ଟ କିପରି କାମ କରେ?

ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ପ୍ରତିଦିନର କାରବାରକୁ ପୃଥକ ଭାବେ ଗଣନା କରାଯାଏ। ଏହା ଗୋଟିଏ ସପ୍ତାହର କାରବାରକୁ ଏକାଠି କରେ ନାହିଁ। ଯଦି ମଝିରେ ଶନିବାର, ରବିବାର କିମ୍ବା କୌଣସି ସରକାରୀ ଛୁଟି ପଡ଼େ, ତେବେ ସେହି ଦିନଗୁଡ଼ିକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟଦିବସରେ ସେଟଲମେଣ୍ଟ ହୁଏ।

୩. ଏହାର ଫାଇଦା କ'ଣ?

Liquidity: ନିବେଶକମାନେ ଅତି ଶୀଘ୍ର ନିଜ ଟଙ୍କା କିମ୍ବା ସେୟାର ଫେରିପାଆନ୍ତି।

କମ୍ ବିପଦ: ସେଟଲମେଣ୍ଟ ସମୟ ଯେତେ କମ୍ ହେବ, ବଜାରରେ ଟଙ୍କା ଫସି ରହିବାର ବିପଦ ସେତେ କମ୍ ରହିବ।

ସ୍ୱଚ୍ଛତା: ଏହା ଦ୍ୱାରା ବଜାରର କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ବଢ଼ିଥାଏ ଏବଂ ଜାଲିଆତି ହେବାର ସମ୍ଭାବନା କମିଯାଏ।

ମନେରଖିବା କଥା:

ଭାରତ ହେଉଛି ବିଶ୍ୱର ପ୍ରଥମ କିଛି ଦେଶମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ, ଯିଏ ଅତି ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ T+1 ଏବଂ ଏବେ କିଛି କ୍ଷେତ୍ରରେ T+0 (ସେହି ଦିନ ହିଁ ସେଟେଲମେଣ୍ଟ୍) ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରୁଛି ।

ଡିପୋଜିଟୋରୀ (Depository) କ'ଣ?

ସେୟାର ବଜାର ଦୁନିଆରେ ଡିପୋଜିଟୋରୀ ହେଉଛି ଏକ ସଂସ୍ଥା ଯାହା ଆପଣଙ୍କର ସେୟାର, ମ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସିନ୍ଦ୍ରିଆରିଟିଜ୍‌କୁ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ବା ଡିଜିଟାଲ୍ ଆକାରରେ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିଥାଏ । ଏହାକୁ ଆପଣ ସେୟାର ମାର୍କେଟ୍‌ର ଏକ "ବ୍ୟାଙ୍କ" ବୋଲି କହିପାରିବେ । ଯେପରି ବ୍ୟାଙ୍କ ଆପଣଙ୍କ ଟଙ୍କା ରଖେ, ଡିପୋଜିଟୋରୀ ଆପଣଙ୍କ ସେୟାର ରଖେ ।

ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ଦିଗଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

୧. ଭାରତର ମୁଖ୍ୟ ଡିପୋଜିଟୋରୀ

ଭାରତରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦୁଇଟି ଡିପୋଜିଟୋରୀ ଅଛି:

NSDL (National Securities Depository Limited): ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ NSE (National Stock Exchange) ସହିତ ଜଡ଼ିତ ।

CDSL (Central Depository Services Limited): ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ BSE (Bombay Stock Exchange) ସହିତ ଜଡ଼ିତ ।

୨. ଏହା କିପରି କାମ କରେ?

ଆପଣ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ସେୟାର କିଣନ୍ତି, ସେହି ସେୟାରଗୁଡ଼ିକ ଆପଣଙ୍କର ଡିମାଟ୍ ଆକାଉଣ୍ଟ (Demat Account) ରେ ଜମା ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ସେହି ସେୟାରଗୁଡ଼ିକ ଏହି ଡିପୋଜିଟୋରୀ (NSDL କିମ୍ବା CDSL) ପାଖରେ ହିଁ ସୁରକ୍ଷିତ ଥାଏ । ଆପଣଙ୍କ ଷ୍ଟକ୍ ବ୍ରୋକର (ଯଥା: Zerodha, Angel One) କେବଳ ଏକ ମାଧ୍ୟମ ଭାବେ କାମ କରନ୍ତି ।

୩. ଡିପୋଜିଟୋରୀର ଫାଇଦା କ'ଣ?

ସୁରକ୍ଷା: ପୂର୍ବଭଳି କାଗଜ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ହଜିବା, ଚୋରି ହେବା କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ହେବାର ଭୟ ନଥାଏ ।

ତତ୍କାଳ ସେଟେଲମେଣ୍ଟ୍: ସେୟାର କିଣାବିକା କରିବା ମାତ୍ରେ ତାହା ତୁରନ୍ତ ଡିଜିଟାଲ୍ ଭାବେ ଟ୍ରାନ୍ସଫର ହୋଇଯାଏ ।

କମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ: କାଗଜପତ୍ର କାମ ନଥିବାରୁ ଏବଂ କ୍ଷୁଦ୍ର ଟ୍ୟାକ୍ସ କମ୍ ଥିବାରୁ ନିବେଶକଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ବହୁତ ଶସ୍ତା ।

ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା:

ଯଦି ଆପଣଙ୍କ ଷ୍ଟକ୍ ବ୍ରୋକର କେବେ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ, ତଥାପି ଆପଣଙ୍କ ସେୟାର ସୁରକ୍ଷିତ ରହିବ, କାରଣ ତାହା ବ୍ରୋକର ପାଖରେ ନୁହେଁ ବରଂ ଡିପୋଜିଟୋରୀ ପାଖରେ ଜମା ଥାଏ। ଆପଣ ନିଜର ସେୟାରକୁ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବ୍ରୋକର ପାଖକୁ ସହଜରେ ନେଇପାରିବେ।

ଆପଣ କ'ଣ ଜାଣିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି କି ଆପଣଙ୍କ ସେୟାର କେଉଁ ଡିପୋଜିଟୋରୀ (NSDL କି CDSL) ପାଖରେ ଅଛି, ତାହା କିପରି ଯାଞ୍ଚ କରିବେ?

ଆପଣଙ୍କ ସେୟାର କେଉଁ ଡିପୋଜିଟୋରୀ ପାଖରେ ଅଛି, ତାହା ଜାଣିବା ବହୁତ ସହଜ। ଆପଣ ନିଜର ଡିମାଟ୍ ଆକାଉଣ୍ଟ ନମ୍ବର (BO ID) ରୁ ହିଁ ଏହା ଜାଣିପାରିବେ।

ଭାରତରେ ଦୁଇଟି ମୁଖ୍ୟ ଡିପୋଜିଟୋରୀର ଚିହ୍ନଟ କରିବା ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ତରିକା ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ:

୧. CDSL (Central Depository Services Limited)

ଯଦି ଆପଣଙ୍କର ଡିମାଟ୍ ଆକାଉଣ୍ଟ ନମ୍ବର ୧୬ ଅଙ୍କ ବିଶିଷ୍ଟ କେବଳ ସଂଖ୍ୟା (Numeric) ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ଆପଣଙ୍କ ସେୟାର CDSL ପାଖରେ ଅଛି।

ଉଦାହରଣ: 1208160001234567

ସାଧାରଣତଃ Zerodha, Angel One, ଏବଂ Groww ପରି ବ୍ରୋକରମାନେ CDSL ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି।

୨. NSDL (National Securities Depository Limited)

ଯଦି ଆପଣଙ୍କର ଡିମାଟ୍ ଆକାଉଣ୍ଟ ନମ୍ବର 'IN' ଅକ୍ଷରରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ତା'ପରେ ୧୪ଟି ସଂଖ୍ୟା ଥାଏ, ତେବେ ଆପଣଙ୍କ ସେୟାର NSDL ପାଖରେ ଅଛି।

ଉଦାହରଣ: IN30012312345678

ସାଧାରଣତଃ ପୁରୁଣା ବ୍ୟାଙ୍କ ବ୍ରୋକର (ଯଥା: ICICI Direct, HDFC Securities) NSDL ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି।

ନିଜେ କିପରି ଯାଞ୍ଚ କରିବେ?

ଆପଣ ନିଜର ବ୍ରୋକର ଆପ୍ (App) କୁ ଯାଇ 'Profile' କିମ୍ବା 'Account Details' ସେକ୍ସନକୁ ଗଲେ ସେଠାରେ 'Demat Account Number' କିମ୍ବା 'BO ID' ଦେଖିବାକୁ ପାଇବେ। ସେଠାରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଡିପୋଜିଟୋରୀର ନାମ ମଧ୍ୟ ଲେଖାଯାଇଥାଏ।

ଏହାର ଫାଇଦା କ'ଣ?

ଯଦି ଆପଣଙ୍କ ବ୍ରୋକର ଆପ୍ କାମ କରୁନାହିଁ, ତଥାପି ଆପଣ ସିଧାସଳଖ CDSL କିମ୍ବା NSDL ର ୱେବସାଇଟକୁ ଯାଇ CAS (Combined Account Statement) ଡାଉନଲୋଡ୍ କରିପାରିବେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଆପଣ ଜାଣିପାରିବେ ଯେ ଆପଣଙ୍କର ସମୁଦାୟ କେତେ ସେୟାର ଏବଂ ମ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡ ଅଛି ।

ସେୟାର ବଜାରର ନିୟନ୍ତ୍ରକ (Regulators) କିଏ?

ଭାରତୀୟ ସେୟାର ବଜାର ଯେପରି ସ୍ୱଚ୍ଛ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବେ କାମ କରିବ, ସେଥିପାଇଁ କିଛି ପ୍ରମୁଖ ସଂସ୍ଥା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ନିବେଶକମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ରକ୍ଷା କରିବା ।

ଭାରତରେ ସେୟାର ବଜାରର ମୁଖ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକମାନେ ହେଲେ:

୧. SEBI (Securities and Exchange Board of India)

ଏହା ଭାରତୀୟ ସେୟାର ବଜାରର ସବୁଠାରୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ନିୟନ୍ତ୍ରକ । ସରକାର ଭାଷାରେ କହିଲେ, SEBI ହେଉଛି ସେୟାର ବଜାରର "ପୋଲିସ୍" ବା "ଅମ୍ମାୟାର" ।

କାର୍ଯ୍ୟ: ନିବେଶକଙ୍କୁ ଜାଲିଆତିରୁ ରକ୍ଷା କରିବା, ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ ଏବଂ ବ୍ରୋକରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଏବଂ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ନଜର ରଖିବା ।

ଶକ୍ତି: ଯଦି କୌଣସି କମ୍ପାନୀ ବା ବ୍ରୋକର ନିୟମ ଭଙ୍ଗନ୍ତି, ତେବେ SEBI ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଭାରି ଜରିମାନା ଲଗାଇପାରେ କିମ୍ବା ବ୍ୟାନ କରିପାରେ ।

୨. RBI (Reserve Bank of India)

ଯଦିଓ RBI ମୁଖ୍ୟତଃ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରେ, କିନ୍ତୁ ସେୟାର ବଜାରରେ ବିଦେଶୀ ନିବେଶ (FII/FPI) ଏବଂ ମୁଦ୍ରା ବଜାର (Currency Market) କୁ ଏହା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିଥାଏ । ବଜାରରେ ନଗଦ ଟଙ୍କାର ପ୍ରବାହ (Liquidity) କୁ RBI ହିଁ ପରିଚାଳନା କରେ ।

୩. Ministry of Finance (ଅର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ)

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ସେୟାର ବଜାର ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ ନୀତି ଓ ନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରେ । ଇଜେକ୍ଟ୍ ସମୟରେ ଟ୍ୟାକ୍ସ (ଯଥା: STCG, LTCG) ର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏହି ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଦ୍ୱାରା ହିଁ କରାଯାଇଥାଏ ।

୪. Stock Exchanges (NSE ଏବଂ BSE)

NSE ଏବଂ BSE ନିଜେ ମଧ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଭାବେ କାମ କରନ୍ତି। ସେମାନେ ପ୍ରତିଦିନର ଟ୍ରେଡିଂ ଉପରେ ନଜର ରଖନ୍ତି। ଯଦି କୌଣସି ସେୟାରର ଦାମ ହଠାତ୍ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବେ ବଢ଼େ କିମ୍ବା କମେ, ତେବେ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ ସେଥିରେ "ସର୍କିଟ୍ ଲିମିଟ୍" (Circuit Limit) ଲଗାଇଥାଏ।

ନିୟନ୍ତ୍ରକମାନେ କାହିଁକି ଜରୁରୀ?

ଜାଲିଆତି ରୋକିବା: କେହି ଯେପରି ମିଛ ଖବର ପ୍ରସାର କରି ସେୟାର ଦାମ ବଢ଼ାଇ ନପାରିବେ (Insider Trading)।

ସ୍ୱଚ୍ଛତା (Transparency): କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ସେମାନଙ୍କର ଲାଭ-କ୍ଷତିର ସଠିକ୍ ତଥ୍ୟ ନିବେଶକଙ୍କୁ ଦେବେ।

ଶୃଙ୍ଖଳା: ବ୍ରୋକରମାନେ ଯେପରି ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଟଙ୍କା ସୁରୁକ୍ଷିତ ନକରନ୍ତି।

ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚନା:

ଯଦି ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ସେୟାର ବଜାରରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଅସୁବିଧା ହୁଏ କିମ୍ବା ବ୍ରୋକର ଆପଣଙ୍କ ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ କରେ ନାହିଁ, ତେବେ ଆପଣ SEBI ର SCORES ପୋର୍ଟାଲରେ ଅଭିଯୋଗ କରିପାରିବେ।

ଆପଣ କ'ଣ ଜାଣିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି କି SEBI ପାଖରେ କିପରି ଅନଲାଇନ୍ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଏ? ସେ ବିଷୟରେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲେ ପଢ଼ାରିପାରିବେ।

ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ, SEBI (Securities and Exchange Board of India) ପାଖରେ ଅଭିଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଏବଂ ସହଜ ଅନଲାଇନ୍ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ଅଛି, ଯାହାର ନାମ ହେଉଛି SCORES (SEBI Complaints Redress System)।

ଯଦି ଆପଣଙ୍କର ବ୍ରୋକର, କୌଣସି କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ମ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡ ସଂସ୍ଥା ସହିତ କିଛି ସମସ୍ୟା ହୁଏ, ତେବେ ଆପଣ ଏହିପରି ଭାବେ ଅଭିଯୋଗ କରିପାରିବେ:

୧. ଅଭିଯୋଗ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା (Steps to Complaint)

ପ୍ରଥମେ ବ୍ରୋକରଙ୍କୁ ଜଣାନ୍ତୁ: ସିଧାସଳଖ SEBI ପାଖକୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ, ଆପଣଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ସେହି ସଂସ୍ଥା (ବ୍ରୋକର କିମ୍ବା କମ୍ପାନୀ) ପାଖରେ ଅଭିଯୋଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯଦି ସେମାନେ ୩୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ନକରନ୍ତି, ତେବେ ଆପଣ SCORES ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବେ।

SCORES ଖେବସାଇଟକୁ ଯାଆନ୍ତୁ: scores.sebi.gov.in କୁ ଯାଇ ନିଜକୁ ପଞ୍ଜିକୃତ (Register) କରନ୍ତୁ।

ବିବରଣୀ ଦିଅନ୍ତୁ: ଆପଣଙ୍କ ନାମ, ପ୍ୟାନ କାର୍ଡ (PAN), ଡିମାର୍ ଆକାଉଣ୍ଟ ନମ୍ବର ଏବଂ ସମସ୍ୟାର ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ଦିଅନ୍ତୁ।

ପ୍ରମାଣ ଅପଲୋଡ୍ କରନ୍ତୁ: ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା କୌଣସି ଇମେଲ୍ କିମ୍ବା ଚାର୍ ସ୍କ୍ରିନସଟ୍ ପ୍ରମାଣ ଭାବେ ଅପଲୋଡ୍ କରନ୍ତୁ।

କମ୍ପ୍ଲେନ୍ ନମ୍ବର (Registration Number): ଅଭିଯୋଗ କରିବା ପରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଏକ ନମ୍ବର ମିଳିବ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଆପଣ ନିଜ ଅଭିଯୋଗର ସ୍ଥିତି (Status) ଯାଞ୍ଚ କରିପାରିବେ।

୨. କେଉଁ ବିଷୟରେ ଅଭିଯୋଗ କରିପାରିବେ?

ଯଦି ବ୍ରୋକର ଆପଣଙ୍କ ବିନା ଅନୁମତିରେ ସେୟାର କିଣାବିକା କରିଛନ୍ତି।

ଯଦି କମ୍ପାନୀ ଆପଣଙ୍କୁ ଡିଭିଡେଣ୍ଡ (Dividend) କିମ୍ବା ବୋନସ୍ ସେୟାର ଦେଇନାହିଁ।

ଯଦି ମ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡରୁ ଟଙ୍କା ଉଠାଇବା ସମୟରେ ଅଯଥା ବିଳମ୍ବ ହେଉଛି।

ଯଦି ବ୍ରୋକର ଆପଣଙ୍କ ଡିମାର୍ ଆକାଉଣ୍ଟରୁ ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ କରୁନାହାନ୍ତି।

୩. SEBI କିପରି ସାହାଯ୍ୟ କରେ?

SEBI ସିଧାସଳଖ ସେହି ସଂସ୍ଥାକୁ ଏକ ନୋଟିସ୍ ପଠାଏ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଉତ୍ତର ରଖିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଏ। SEBI ର ହସ୍ତକ୍ଷେପ ପରେ ସାଧାରଣତଃ ଅଧିକାଂଶ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ହୋଇଯାଏ।

ମନେରଖନ୍ତୁ:

ସେୟାର ବଜାରରେ ଜଣେ ସଚେତନ ନିବେଶକ ହେବା ପାଇଁ ନିଜର ଅଧିକାର ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ। ଆପଣଙ୍କ ଆପଣଙ୍କର କୌଣସି କାରବାର ସହିତ ସମ୍ପର୍କିତ ସନ୍ଦେହ ଥିଲେ ତୁରନ୍ତ ତାହାର ପ୍ରମାଣ ସାଜି ଉଠନ୍ତୁ।

କମ୍ପାନୀ ନିଜର ସେୟାର କାହିଁକି ଆଲଟ୍ (Allot) କରେ?

କମ୍ପାନୀ ନିଜର ସେୟାର ଆଲଟ୍ କରିବାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସେ କମ୍ପାନୀର ମାଲିକାନା ଅଂଶ (Ownership) ସାଧାରଣ ନିବେଶକ କିମ୍ବା ବଡ଼ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରେ। ଏହା କରିବା ପଛରେ କମ୍ପାନୀର କିଛି ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥାଏ:

୧. ବ୍ୟବସାୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ପୁଞ୍ଜି (Capital for Expansion)

କମ୍ପାନୀ ଯେତେବେଳେ ନୂଆ କାରଖାନା ଖୋଲିବାକୁ ଚାହେଁ, ନୂଆ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଆଣିବାକୁ ଚାହେଁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଦେଶରେ ବ୍ୟବସାୟ ବଢ଼ାଇବାକୁ ଚାହେଁ, ସେତେବେଳେ ତାକୁ ବହୁତ ଟଙ୍କାର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼ିଥାଏ । ସେୟାର ଆଲର୍ କର ସେ ନିବେଶକଙ୍କ ଠାରୁ ଏହି ଟଙ୍କା ସଂଗ୍ରହ କରେ ।

୨. ରଣ ଶୁଦ୍ଧିବା ପାଇଁ (Debt Repayment)

ଅନେକ ସମୟରେ କମ୍ପାନୀ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ସଂସ୍ଥାରୁ ରଣ ନେଇଥାଏ । ସେହି ରଣର ସୁଧ ଭାର କମାଇବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ସେୟାର ବିକ୍ରି କରି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରେ ଏବଂ ସେହି ଟଙ୍କାରେ ରଣ ପରିଶୋଧ କରେ ।

୩. ରଣ ନନେଇ ପୁଞ୍ଜି ସଂଗ୍ରହ (Equity vs. Loan)

ଯଦି କମ୍ପାନୀ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ରଣ ନିଏ, ତେବେ ତାକୁ ବାର୍ଷିକ ସୁଧ (Interest) ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଚାହେଁ କମ୍ପାନୀ ଲାଭ କରୁ ବା କ୍ଷତି କିନ୍ତୁ ସେୟାର ଆଲର୍ କରି ଟଙ୍କା ନେଲେ କମ୍ପାନୀକୁ ସୁଧ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ଇଦଲରେ ସେ ନିବେଶକଙ୍କୁ କମ୍ପାନୀର ଅଂଶଦାର ବା ମାଲିକ କରିଦିଏ ।

୪. ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଏବଂ ବିଶ୍ୱସନୀୟତା (Brand Visibility)

ଯେତେବେଳେ ଏକ କମ୍ପାନୀ IPO (Initial Public Offering) ମାଧ୍ୟମରେ ସେୟାର ଆଲର୍ କରି ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜରେ ଲିଷ୍ଟେଡ୍ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ବଜାରରେ ତା'ର ଗୁରୁତ୍ୱ ଏବଂ ବିଶ୍ୱସନୀୟତା ବୃଦ୍ଧି ପାଏ । ଗ୍ରାହକ ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କମାନେ ଏଭଳି କମ୍ପାନୀ ଉପରେ ଅଧିକ ଭରସା କରନ୍ତି ।

୫. କମ୍ପାନୀର ମୂଲ୍ୟାୟନ (Valuation)

ସେୟାର ଆଲର୍ କରିବା ଦ୍ୱାରା କମ୍ପାନୀର ପ୍ରକୃତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ (Market Cap) ଜଣାପଡ଼ିଥାଏ । ଏହାଦ୍ୱାରା କମ୍ପାନୀର ମାଲିକ ମାନେ (Promoters) ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ କେତେ ତାହା ଜାଣିପାରନ୍ତି ।

ସଂକ୍ଷେପରେ:

କମ୍ପାନୀ ସେୟାର ଦେଇ ନିବେଶକଙ୍କ ଠାରୁ ପୁଞ୍ଜି ନିଏ ଏବଂ ନିବେଶକମାନେ କମ୍ପାନୀର ଲାଭ ଏବଂ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଭାଗ ପାଆନ୍ତି । ଏହା ଉଭୟଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ "Win-Win" ସ୍ଥିତି ।

ପୁଞ୍ଜି ସଂଗ୍ରହ ବା ଫଣ୍ଡ ରାଇଜିଂ (Fund Raising) ର ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ କ'ଣ?

ଏକ ବ୍ୟବସାୟ ବା କମ୍ପାନୀକୁ ଚଲାଉବା ଏବଂ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଟଙ୍କାର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼ିଥାଏ । ଏହି ପୁଞ୍ଜି ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦୁଇଟି ରାସ୍ତା ଥାଏ: ଇକ୍ୱିଟି (Equity) ଏବଂ ଡେବ୍ଟ (Debt) । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଉପାୟ ଅଛି:

୧. ଇକ୍ୱିଟି ମାଧ୍ୟମରେ (Equity Financing)

ଏଠାରେ କମ୍ପାନୀ ନିଜର ମାଲିକାନା ଅଂଶ ବିକ୍ରି କରି ଟଙ୍କା ଆଣିଥାଏ । ଏଥିପାଇଁ ସୁଧ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ ।

IPO (Initial Public Offering): ଯେତେବେଳେ ଏକ ବଡ଼ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରଥମ କରି ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କୁ ସେୟାର ବିକ୍ରି କରେ ।

ଏଞ୍ଜେଲ୍ ନିବେଶକ (Angel Investors): ଯେଉଁମାନେ ନୂଆ ବ୍ୟବସାୟ ବା ଷ୍ଟାର୍ଟଅପ୍ ଆରମ୍ଭ ସମୟରେ ନିଜ ଟଙ୍କା ନିବେଶ କରନ୍ତି ।

ଭେଣ୍ଚର କ୍ୟାପିଟାଲ୍ (Venture Capital): ଏହି ସଂସ୍ଥାମାନେ ବଡ଼ ଅଙ୍କର ପୁଞ୍ଜି ସେହି କମ୍ପାନୀରେ ଲଗାନ୍ତି ଯେଉଁଠିରେ ବହୁତ ଶୀଘ୍ର ବଢ଼ିବାର କ୍ଷମତା ଥାଏ ।

୨. ରଶ ମାଧ୍ୟମରେ (Debt Financing)

ଏଠାରେ କମ୍ପାନୀକୁ ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ କରିବା ସହ ସୁଧ ମଧ୍ୟ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।

ବ୍ୟାଙ୍କ ରଶ (Business Loan): ବ୍ୟାଙ୍କରୁ କମ୍ପାନୀ ନାମରେ ରଶ ନେବା ।

କର୍ପୋରେଟ୍ ବଣ୍ଡ (Corporate Bonds): କମ୍ପାନୀ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଠାରୁ ରଶ ନିଏ ଏବଂ ବଦଳରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ସୁଧ ଦିଏ ।

ଡିବେଣ୍ଚର (Debentures): ଏହା ମଧ୍ୟ ବଣ୍ଡ ପରି ଏକ ରଶ ପତ୍ର ।

୩. ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପାୟ (Other Ways)

ବୁଟ୍‌ଷ୍ଟ୍ରାପିଂ (Bootstrapping): ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସଞ୍ଚୟ ବା ବ୍ୟବସାୟରୁ ମିଳୁଥିବା ଲାଭକୁ ପୁଣି ବ୍ୟବସାୟରେ ଲଗାଇବା ।

କ୍ରାଉଡ଼ଫଣ୍ଡିଂ (Crowdfunding): ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ ଠାରୁ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଟଙ୍କା ସଂଗ୍ରହ କରିବା ।

ସରକାରୀ ଅନୁଦାନ (Government Grants): ଷ୍ଟାର୍ଟଅପ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ପରି ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ସରକାର ଦେଉଥିବା ସାହାଯ୍ୟ ।

କେଉଁଟି ଶ୍ରେଷ୍ଠ?

ବିଷୟ ଇକ୍ୱିଟି (Equity) ରଣ (Debt)

ମାଲିକାନା ଆପଣଙ୍କୁ ଅଂଶ ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ପଡ଼େ ଆପଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଲିକ ରହନ୍ତି

ସୁଧ କୌଣସି ସୁଧ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ ନିୟମିତ ସୁଧ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ

ପରିଶୋଧ ଟଙ୍କା ଫେରାଇବା ଚିନ୍ତା ନଥାଏ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ଫେରାଇବାକୁ ପଡ଼େ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ:

ଏକ ଛୋଟ ଦୋକାନ ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କ ରଣ ଭଲ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଏକ ବଡ଼ ଟେକ୍ କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ IPO କିମ୍ବା VC ଫଣ୍ଡିଂ ସବୁଠାରୁ ଭଲ ଉପାୟ।

ଆପଣ କ'ଣ ଜାଣିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି କି ଏକ କମ୍ପାନୀ କେଉଁ ସମୟରେ IPO ଆଣିବା ଉଚିତ? ସେ ବିଷୟରେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହଁଲେ ପଚାରିପାରିବେ।

ଏକ କମ୍ପାନୀ କେଉଁ ସମୟରେ IPO (Initial Public Offering) ଆଣିବା ଉଚିତ, ତାହା କମ୍ପାନୀର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ବଜାରର ସ୍ଥିତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ। ସାଧାରଣତଃ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଏକ କମ୍ପାନୀ IPO ଆଣିଥାଏ:

୧. ବ୍ୟବସାୟର ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ପାଇଁ ବଡ଼ ପୁଞ୍ଜିର ଆବଶ୍ୟକତା

ଯେତେବେଳେ କମ୍ପାନୀ ଏକ ଏମିତି ସ୍ତରରେ ପହଞ୍ଚିଯାଏ ଯେଉଁଠାରେ ତାକୁ ଆହୁରି ବଡ଼ ହେବା ପାଇଁ ଶହ ଶହ କୋଟି ଟଙ୍କାର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼େ, ଯାହା କେବଳ ବ୍ୟାଙ୍କ ରଣ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ନିବେଶକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭବ ହୁଏନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ସେ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଏ।

୨. ପୁରୁଣା ନିବେଶକମାନଙ୍କୁ 'Exit' ଦେବା ପାଇଁ

କମ୍ପାନୀର ଆରମ୍ଭ ସମୟରେ ଯେଉଁ ଏଞ୍ଜେଲ ନିବେଶକ କିମ୍ବା ଭେଣ୍ଚର କ୍ୟାପିଟାଲିଷ୍ଟମାନେ ଟଙ୍କା ଲଗାଇଥିଲେ, ସେମାନେ ନିଜର ଲାଭ ପାଇବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି। IPO ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନେ ନିଜର ସେୟାର ବିକ୍ରି କରି ବହୁତ ଭଲ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ସହିତ ବାହାରି ଯାଆନ୍ତି।

୩. ବଜାରରେ ସୁନାମ ଓ ବ୍ରାଣ୍ଡ୍ ଭାଲ୍ୟୁ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ

ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜରେ ଲିଷ୍ଟେଡ୍ ହେବା ଦ୍ୱାରା କମ୍ପାନୀର ସ୍ୱଚ୍ଛତା ବଢ଼ିଥାଏ। ଏହା ଗ୍ରାହକ, କର୍ମଚାରୀ ଏବଂ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ନଜରରେ କମ୍ପାନୀକୁ ଏକ "ବଡ଼ ଖେଳାଳି" ଭାବେ ଉଭା କରେ।

୪. ରଣମୁକ୍ତ ହେବା ପାଇଁ

ଯଦି କମ୍ପାନୀ ଉପରେ ବହୁତ ବ୍ୟାଙ୍କ ରଣ ଅଛି ଏବଂ ସେ ସୁଧ ଦେଇ ଦେଇ ଯାଉଛି, ତେବେ IPO ରୁ ମିଳିଥିବା ଟଙ୍କାରେ ସେ ନିଜର ରଣ ପରିଶୋଧ କରି ବ୍ୟବସାୟକୁ ଅଧିକ ଲାଭଦାୟକ କରିପାରେ।

IPO ଆଣିବା ପୂର୍ବରୁ କେଉଁ ସର୍ତ୍ତ ପୂରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼େ?

ଭାରତରେ SEBI ର କଡ଼ା ନିୟମ ଅଛି:

ଲାଭଦାୟକତା: କମ୍ପାନୀ ଗତ ୩ ବର୍ଷ ଧରି କ୍ରମାଗତ ଭାବେ ଲାଭ କରିବା ଉଚିତ (ଯଦିଓ ନୂଆ ଷ୍ଟାର୍ଟଅପ୍ ପାଇଁ କିଛି କୋହଳ ନିୟମ ଅଛି)।

ମୂଲ୍ୟ: କମ୍ପାନୀର ନେଟ୍-ୱର୍ଥ (Net Worth) ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୀମାରୁ ଅଧିକ ହେବା ଜରୁରୀ।

ଅତିରିକ୍ତ: କମ୍ପାନୀର ସମସ୍ତ ହିସାବ କିତାବ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ପଷ୍ଟ ଓ ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ଦରକାର।

ଆପଣ ଜଣେ ନିବେଶକ ଭାବେ କ'ଣ କରିବେ?

ମନେରଖନ୍ତୁ, ସବୁ IPO ଲାଭ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ। କୌଣସି IPO ରେ ଟଙ୍କା ଲଗାଇବା ପୂର୍ବରୁ କମ୍ପାନୀର RHP (Red Herring Prospectus) ପଢ଼ିବା ଉଚିତ।

ଆଜିକାଲି IPO ରେ ଆବେଦନ କରିବା ବହୁତ ସହଜ ହୋଇଯାଇଛି। ଆପଣ ନିଜ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ ବ୍ୟବହାର କରି ମାତ୍ର କିଛି ମିନିଟ୍ରେ ଏହା କରିପାରିବେ।

IPO ଆବେଦନ ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ୩ଟି ଜିନିଷ ଥିବା ଜରୁରୀ:

ଡିମାଟ୍ ଆକାଉଣ୍ଟ (Demat Account): ଯେକୌଣସି ବ୍ରୋକର (ଯଥା: Zerodha, Angel One, Groww, Upstox) ପାଖରେ ଆକାଉଣ୍ଟ ଥିବା ଦରକାର।

ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ: ଆପଣଙ୍କ ନିଜ ନାମରେ ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ।

UPI ID: GPay, PhonePe କିମ୍ବା ବ୍ୟାଙ୍କ ଆପ୍ସର ଏକ UPI ID ଥିବା ଜରୁରୀ।

୨. ଆବେଦନ କରିବାର ସ୍ଟେପ୍-ବାଇ-ସ୍ଟେପ୍ ପ୍ରକ୍ରିୟା (ASBA/UPI Method)

ବ୍ରୋକର ଆପ୍ ଖୋଲନ୍ତୁ: ନିଜର ପ୍ରେଡିଫାଇନ୍ ଆପ୍ସରୁ ଯାଇ 'IPO' ସେକ୍ସନ୍ ଉପରେ କ୍ଲିକ୍ କରନ୍ତୁ।

IPO ବାଛନ୍ତୁ: ସେଠାରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଚାଲୁଥିବା (Open) IPO ଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା ଦେଖାଯିବ ଆପଣ ଯେଉଁଠିରେ ନିବେଶ କରିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି ତାକୁ ବାଛନ୍ତୁ।

ଲଟ୍ (Lot) ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ: ଆପଣଙ୍କୁ 'Lot size' ଅନୁସାରେ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ (ଧରନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ଲଟ୍ରେ ୧୫ଟି ସେୟାର ଅଛି) ଯଦୁବେଳେ 'Cut-off Price' ବାଛନ୍ତୁ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସେୟାର ମିଳିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଧିକ ରହିଥାଏ।

UPI ID ଦିଅନ୍ତୁ: ନିଜର ସଠିକ୍ UPI ID (ଯଥା: sapan@okaxis) ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ।

Payment Mandate Request: ଆବେଦନ କରିବା ପରେ ଆପଣଙ୍କ UPI ଆପ୍ (PhonePe/GPay) କୁ ଏକ 'Mandate Request' ବା ମେସେଜ୍ ଆସିବ ତାକୁ ଓପନ କରି ନିଜର UPI ପିନ୍ ଦେଇ Approve କରନ୍ତୁ।

୩. ଟଙ୍କା କଟିବା ଏବଂ ବ୍ଲକ୍ ହେବା (Funds Blocking)

ମନେରଖନ୍ତୁ, IPO ଆପ୍ଲାଇ କଲେ ଆପଣଙ୍କ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରୁ ତୁରନ୍ତ ଟଙ୍କା କଟିଯାଏ ନାହିଁ। ଏହାକୁ ASBA ପ୍ରକ୍ରିୟା କୁହାଯାଏ ଟଙ୍କା ଆପଣଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଥାଏ କିନ୍ତୁ ତାହା ବ୍ଲକ୍ (Hold) ହୋଇଯାଏ।

ଯଦି ଆପଣଙ୍କୁ ସେୟାର ମିଳେ (Allotment), ତେବେ ଟଙ୍କା କଟିଯାଏ।

ଯଦି ସେୟାର ନମିଳେ, ତେବେ ସେହି ଟଙ୍କା ପୁଣିଥରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ଅନବ୍ଲକ୍ (Unblock) ହୋଇଯାଏ।

ଜିତିବାର ସୁଯୋଗ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଟିପ୍ସ:

କେବଳ ନିଜ ନାମରେ ଥିବା UPI ID ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।

ଯଦି କୌଣସି IPO ବହୁତ ଡିମାଣ୍ଡରେ ଅଛି, ତେବେ ପରିବାରର ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ନାମରେ (ଅଲଗା ପ୍ୟାନ କାର୍ଡରେ) ଆବେଦନ କଲେ ମିଳିବାର ଚାନ୍ସ ବଢ଼ିଥାଏ।

ଶେଷ ଦିନର ଶେଷ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।

ପ୍ରଶ୍ନ: ଭାରତର ପ୍ରମୁଖ କ୍ଷେତ୍ର ଯଥା ଶକ୍ତି, ଅଟୋମୋବାଇଲ୍, ବିମାନ ଚଳାଚଳ, ତୈଳ ଓ ଗ୍ୟାସ୍, ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟ, ଟେଲିକମ୍ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସେବାଗୁଡ଼ିକର ବର୍ତ୍ତମାନର ସ୍ଥିତି କ'ଣ?

୧. ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର (Power Sector)

ବର୍ତ୍ତମାନ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ବଡ଼ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଦେଇଛି ଭାରତ ଏବେ ସୌର ଏବଂ ପବନ ଶକ୍ତି ଭଳି ଅକ୍ଷୟ ଶକ୍ତି (Renewable Energy) ଉପରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ବ ଦେଉଛି । ୨୦୨୬ ସୁଦ୍ଧା ଅଧିକାଂଶ ଗ୍ରାମରେ ସ୍ମାର୍ଟ ମିଟର ଲଗାଯାଇଛି ଏବଂ କୋଇଲା ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା କମାଇବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖାଯାଇଛି ।

୨. ଅଟୋମୋବାଇଲ୍ (Automobile)

ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏବେ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ୍ ଗାଡ଼ି (EV) ରୁ ଯଗ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି ଟାଟା ମୋଟର୍ସ ଏବଂ ମହିନ୍ଦ୍ରା ଭଳି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ସ୍ବଚ୍ଛ ମୂଲ୍ୟରେ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ୍ କାର୍ ଓ ବାଇକ୍ ବଜାରକୁ ଛାଡୁଛନ୍ତି । ଧରିବେଶ ପ୍ରଦୂଷଣ ରୋକିବା ପାଇଁ ସରକାର ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେଉଛନ୍ତି ।

୩. ବିମାନ ଚଳାଚଳ (Aviation)

ଭାରତ ବିଶ୍ବର ତୃତୀୟ ବୃହତ୍ତମ ବିମାନ ଚଳାଚଳ ବଜାରରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ନ୍ୟୁଆ ନ୍ୟୁଆ ଏୟାରପୋର୍ଟ ନିର୍ମାଣ ହେଉଛି ଏବଂ 'ଉଡାନ୍' (UDAN) ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ବିମାନ ଯାତ୍ରା ସହଜ ହୋଇଛି । ଏୟାର ଇଣ୍ଡିଆ ଏବଂ ଇଣ୍ଡିଗୋ ସେମାନଙ୍କର ବିମାନ ସଂଖ୍ୟା ବହୁଗୁଣିତ କରିଛନ୍ତି ।

୪. ତୈଳ ଓ ଗ୍ୟାସ୍ (Oil & Gas)

ତୈଳ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ଏବେ କେବଳ ପେଟ୍ରୋଲ-ଡିଜେଲରେ ସୀମିତ ନାହାଁନ୍ତି । ସେମାନେ ଏବେ ଗ୍ରୀନ୍ ହାଇଡ୍ରୋଜେନ୍ ଏବଂ ପ୍ରାକୃତିକ ଗ୍ୟାସ୍ (Natural Gas) ଉପରେ ନିବେଶ କରୁଛନ୍ତି । ଦେଶରେ ପାଇପ୍ ଯୋଗେ ରନ୍ଧନ ଗ୍ୟାସ୍ ଯୋଗାଣ (PNG) ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଅଧିକ ବ୍ୟାପକ କରାଯାଉଛି ।

୫. ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟ (Retail)

ଖୁଚୁରା ବଜାରରେ ଏବେ ଇ-କମର୍ସ (E-commerce) ର ପ୍ରଭାବ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଲୋକମାନେ ଅନଲାଇନ୍ ସର୍ପି ସହିତ 'କ୍ଲିକ୍ କମର୍ସ' (୧୦ ମିନିଟରେ ସାମଗ୍ରୀ ପହଞ୍ଚାଇବା) କୁ ଅଧିକ ପସନ୍ଦ କରୁଛନ୍ତି । ଡିଲିଭାଏବ୍ ରିଟେଲ୍ ଏବଂ ଟାଟା ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଗୁଆ ଅଛନ୍ତି ।

୬. ଟେଲିକମ୍ (Telecommunications)

ଭାରତରେ ୫ଜି (5G) ସେବା ଏବେ ସାରା ଦେଶରେ ଉପଲବ୍ଧ ଏବଂ ୬ଜି (6G) ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲାଣି ଡାଟା ବ୍ୟବହାର ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ଏବଂ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ମଧ୍ୟ ହାଇ-ସ୍ପିଡ୍ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ପହଞ୍ଚିଛି ଲିଓ ଏବଂ ଏୟାରଟେଲ୍ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ଶକ୍ତା ଡାଟା ପ୍ରଦାନ କରୁଛି ।

୭. ଆର୍ଥିକ ସେବା (Finance)

ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍ ଏବେ ଡିଜିଟାଲ୍ ହୋଇଯାଇଛି UPI କାରବାର ବିଶ୍ୱରେ ଏକ ନୂଆ ରେକର୍ଡ୍ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଏହା ସହିତ ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟ୍ ପ୍ରତି ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଆଗ୍ରହ ବଢ଼ିଛି ଏବଂ ଫିନଟେକ୍ (Fintech) କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ରାଶି ପ୍ରଦାନ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଅଧିକ ସରଳ କରିଛନ୍ତି ।

ନିଷ୍କର୍ଷ:

ଯେତେବେଳେ ଦେଶର ଭିତ୍ତିଭୂମି ବିକାଶ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ Construction, Banking ଏବଂ Capital Goods କ୍ଷେତ୍ର ସବୁଠାରୁ ଭଲ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତୁମାନର ସମୟରେ IT ଏବଂ Renewable Energy ହେଉଛି ଭବିଷ୍ୟତର ଘୋଡ଼ା ।

ପ୍ରଶ୍ନ: ବର୍ତ୍ତୁମାନର ସମୟରେ ଭାରତୀୟ ଅର୍ଥନୀତି ଏବଂ ବିଶ୍ୱ ଅର୍ଥନୀତିର ସ୍ଥିତି କିପରି ଅଛି ଏବଂ ଏହା ନିବେଶକମାନଙ୍କୁ କିପରି ପ୍ରଭାବିତ କରୁଛି?

୧. ଘରୋଇ ଅର୍ଥନୀତି: ଭାରତ (Domestic Economy: India)

ଭାରତ ବର୍ତ୍ତୁମାନ ବିଶ୍ୱର ସବୁଠାରୁ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ବଢୁଥିବା ପ୍ରମୁଖ ଅର୍ଥନୀତି ହୋଇ ରହିଛି ।

ଜିଡିପି ଅଭିବୃଦ୍ଧି (GDP Growth): ଭାରତର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର ପ୍ରାୟ ୬.୫% ରୁ ୭% ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି, ଯାହା ଚୀନ୍ ଏବଂ ଆମେରିକା ତୁଳନାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ।

ଭିତ୍ତିଭୂମିରେ ନିବେଶ (Capex): ସରକାର ହାଇୱେ, ରେଳପଥ ଏବଂ ବନ୍ଦର ନିର୍ମାଣରେ ପ୍ରବଳ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ କରୁଛନ୍ତି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା Capital Goods ଏବଂ Construction ସେକ୍ଟରରେ ତେଜି ଦେଖାଯାଉଛି ।

ଘରୋଇ ଚାହିଦା: ଭାରତର ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଶ୍ରେଣୀର ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁଁ ଖୁରୁରା ବଜାର ଏବଂ ସେବା କ୍ଷେତ୍ର ମଜବୁତ ରହିଛି ।

ମୁଦ୍ରାସ୍ୱାତୀ (Inflation): ଆରବିଆଇ (RBI) ର ନିରନ୍ତର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଯୋଗୁଁ ମୁଦ୍ରାସ୍ୱାତୀ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ମଧ୍ୟରେ ଅଛି, ଯଦିଓ ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀର ଦର ବେଳେବେଳେ ଚିନ୍ତା ବଢ଼ାଉଛି ।

୨. ବିଶ୍ୱ ଅର୍ଥନୀତି (Global Economy)

ବିଶ୍ୱ ଅର୍ଥନୀତି ବର୍ତ୍ତମାନ ଏକ "ମନ୍ଦରତା" ଏବଂ "ପରିବର୍ତ୍ତନ" ର ସମୟ ଦେଇ ଗତି କରୁଛି ।

ଆମେରିକା ଓ ସୁଧ ହାର: ଆମେରିକାର ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ (Fed) ର ସୁଧ ହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ସାରା ବିଶ୍ୱର ନଜର ରହିଛି । ସେଠାରେ ସୁଧ ହାର କମିବା ଆରମ୍ଭ ହେଲେ ଭାରତ ଭଳି ବିକାଶଶୀଳ ବଜାରକୁ ଅଧିକ ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜି (FII) ଆସିବ ।

ଭୂ-ରାଜନୈତିକ ସଂଘର୍ଷ (Geopolitics): ମଧ୍ୟ-ପ୍ରାଚ୍ୟ (Middle East) ଏବଂ ୟୁକ୍ରେନ୍ ଯଦି ଯୋଗୁଁ ଯୋଗାଣ ଶୃଙ୍ଖଳା ଏବଂ କଞ୍ଚା ତେଲ (Crude Oil) ଦରରେ ଅସ୍ଥିରତା ଦେଖାଦେଉଛି ।

ଚୀନର ମନ୍ଦରତା: ଚୀନ ଅର୍ଥନୀତିରେ ମାନ୍ଦାବସ୍ଥା ଦେଖାଦେଇଛି, ଯାହା ଫଳରେ ବିଶ୍ୱର ଅନେକ କମ୍ପାନୀ "China Plus One" ରଣନୀତି ଆପଣାଇ ଭାରତକୁ ଏକ ବିକଳ୍ପ ଭାବେ ଦେଖୁଛନ୍ତି ।

AI ବିପ୍ଳବ: ଆର୍ଟିଫିସିଆଲ୍ ଇଣ୍ଟେଲିଜେନ୍ସ (AI) ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ବଢ଼ାଇବା ସହ ଆଇଟି (IT) ସେକ୍ଟରରେ ନୂଆ ଆହ୍ୱାନ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି ।

୩. ନିବେଶକଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରଭାବ (Impact on Traders/Investors)

ଭାରତ ଏକ ସୁରକ୍ଷିତ ସ୍ଥାନ: ବିଶ୍ୱର ଅସ୍ଥିରତା ମଧ୍ୟରେ ଭାରତୀୟ ବଜାର ଏକ 'Safe Haven' ଭାବେ ଉଭା ହୋଇଛି ।

ସେକ୍ଟର ରୋଚେସନ୍: ଯେତେବେଳେ ବିଶ୍ୱ ବଜାରରେ ମାନ୍ଦାବସ୍ଥା ଥାଏ, ସେତେବେଳେ FMCG ଏବଂ Pharma ଭଳି 'Defensive' ସେକ୍ଟର ଭଲ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅର୍ଥନୀତି ସୁଧୁରିଲେ Banking ଓ Manufacturing ଆଗକୁ ବଢ଼ନ୍ତି ।

ପ୍ରଶ୍ନ: ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀ ନିବେଶ ପାଇଁ ଭଲ କି ନୁହେଁ, ତାହା କିପରି ଯାଞ୍ଚ କରିବେ?

ଜଣେ ସଫଳ ଟ୍ରେଡର୍ କିମ୍ବା ନିବେଶକ ଭାବରେ ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀକୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦୁଇଟି ପଦ୍ଧତି ଆପଣାନ୍ଥାଏ: Fundamental Analysis (ମୌଳିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ) ଏବଂ Technical Analysis ।

୧. Fundamental Analysis

ଫଣ୍ଡାମେଣ୍ଟାଲ୍ ଆନାଲିସିସ୍ କ'ଣ?

ଫଣ୍ଡାମେଣ୍ଟାଲ୍ ଆନାଲିସିସ୍ ହେଉଛି ଏକ ପଦ୍ଧତି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଜଣେ ନିବେଶକ ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀର ପ୍ରକୃତ ମୂଲ୍ୟ (Intrinsic Value) ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ଏହା କେବଳ ଶେୟାରର ଦାମକୁ ନଦେଖି କମ୍ପାନୀର ବ୍ୟବସାୟ, ପରିଚାଳନା ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିର ଗଭୀର ଯାଞ୍ଚ କରିଥାଏ ।

ଏହାକୁ ସହଜ ଭାବରେ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଆମେ ଏହାକୁ ତିନୋଟି ମୁଖ୍ୟ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରିପାରିବା:

୧. ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିର ଯାଞ୍ଚ (Quantitative Analysis)

ଏଠାରେ ଆମେ କମ୍ପାନୀର କିଛି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂଖ୍ୟାକୁ ଦେଖୁ:

Sales & Profit: କମ୍ପାନୀର ବିକ୍ରି ଏବଂ ଲାଭ ପ୍ରତିବର୍ଷ ବଢୁଛି କି ନାହିଁ?

Debt (ରଣ): କମ୍ପାନୀ ଉପରେ କେତେ ରଣ ଅଛି? ଅତ୍ୟଧିକ ରଣ ଥିବା କମ୍ପାନୀ ବିପଜ୍ଜନକ।

Cash Flow: କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ପ୍ରକୃତରେ ନଗଦ ଟଙ୍କା ଆସୁଛି କି ନାହିଁ?

Ratios: P/E Ratio (ଦାମ୍ ଓ ଲାଭର ଅନୁପାତ), ROE (ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମିଳୁଥିବା ଲାଭ) ଏବଂ Debt-to-Equity Ratio।

୨. ବ୍ୟବସାୟିକ ଗୁଣବତ୍ତା (Qualitative Analysis)

ଏଠାରେ ଆମେ ସେହି ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖୁ ଯାହାକୁ ଗଣନା କରିହେବ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ତାହା ବହୁତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ:

Management: କମ୍ପାନୀ କିଏ ଚଳାଉଛନ୍ତି? ସେମାନେ ଅଭିଜ୍ଞ କି ନୁହଁନ୍ତି?

Business Model: କମ୍ପାନୀ କ'ଣ ଡିଆରି କରୁଛି ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତରେ ତାର ଚାହିଦା ରହିବ କି ନାହିଁ?

Competitive Advantage (Moat): କମ୍ପାନୀର ଏପରି କିଛି ଅଛି କି ଯାହା ତାର ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କ ପାଖରେ ନାହିଁ? (ଉଦାହରଣ: ଏକ ବଡ଼ ବ୍ରାଣ୍ଡ)।

୩. ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ଶିଳ୍ପ ସମୀକ୍ଷା (Economy & Industry)

ଦେଶର ଅର୍ଥନୀତି କେଉଁ ଦିଗରେ ଯାଉଛି?

ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶିଳ୍ପ (Sector) ପାଇଁ ସରକାରୀ ନିୟମ ସହାୟକ କି ନୁହେଁ?

ଏହା କାହିଁକି ଜରୁରୀ?

ଜଣେ ଟ୍ରେଡର୍ ଭାବରେ ଆପଣ ଚାର୍ଟ ଦେଖି 'କେତେବେଳେ' (When) କିଣିବା ଉଚିତ୍ ତାହା ଜାଣିପାରିବେ, କିନ୍ତୁ ଫଣ୍ଡାମେଣ୍ଟାଲ୍ ଆନାଲିସିସ୍ ଆପଣଙ୍କୁ 'କ'ଣ' (What) କିଣିବା ଉଚିତ୍ ତାହା କହିଥାଏ।

ଲାଭ ଓ କ୍ଷତି (Profit & Loss): କମ୍ପାନୀର ବିକ୍ରି (Sales) ଏବଂ ଶୁଦ୍ଧ ଲାଭ (Net Profit) ପ୍ରତି ବର୍ଷ ବଢୁଛି କି ନାହିଁ ଦେଖନ୍ତୁ।

ରଣ ଭାର (Debt): କମ୍ପାନୀ ଉପରେ କମ୍ ରଣ ଥିବା ଭଲ Debt-to-Equity Ratio ୧ ରୁ କମ୍ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

ପ୍ରୋମୋଟର ହୋଲ୍ଡିଂ (Promoter Holding): କମ୍ପାନୀର ମାଲିକଙ୍କ ପାଖରେ କେତେ ପ୍ରତିଶତ ଶେୟାର ଅଛି? ଯଦି ପ୍ରୋମୋଟର ନିଜ ଶେୟାର ବିକ୍ରିକରି କିମ୍ବା ବନ୍ଧକ (Pledge) ରଖିଛନ୍ତି, ତେବେ ସତର୍କ ରୁହନ୍ତୁ ।

ROE ଏବଂ ROCE: କମ୍ପାନୀ ନିଜ ପୁଞ୍ଜିକୁ କେତେ ଦକ୍ଷତାର ସହ ବ୍ୟବହାର କରି ଲାଭ କରୁଛି, ଏହି ଅନୁପାତରୁ ଜଣାପଡ଼େ । ଏହା ୧୫% ରୁ ଅଧିକ ହେବା ଭଲ ।

ପରିଚାଳନା (Management): କମ୍ପାନୀ ଚଳାଉଥିବା ଲୋକମାନେ ଅଭିଜ୍ଞ ଏବଂ ସଜୋଟ କି ନାହିଁ, ତାହା ଜାଣିବା ଜରୁରୀ ।

9. Technical Analysis

ଟେକ୍ନିକାଲ୍ ଆନାଲିସିସ୍ କ'ଣ?

ଟେକ୍ନିକାଲ୍ ଆନାଲିସିସ୍ ହେଉଛି ଏକ ପଦ୍ଧତି ଯାହା ଦ୍ଵାରା ଜଣେ ଟ୍ରେଡର୍ ଅତୀତର ବଜାର ତଥ୍ୟ, ମୁଖ୍ୟତଃ Price (ଦାମ୍) ଏବଂ Volume (କାରବାରର ପରିମାଣ) କୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ଭବିଷ୍ୟତର ଦାମ୍ କେଉଁ ଦିଗକୁ ଯାଇପାରେ ତାହାର ଅନୁମାନ କରନ୍ତି ।

ଏହା "କମ୍ପାନୀ କ'ଣ କରୁଛି" ତାହା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ନଦେଇ "ସ୍କଲ୍ ମାର୍କେଟରେ କମ୍ପାନୀର ଶେୟାର ଦାମ୍ କିପରି ଗତି କରୁଛି" ତାହା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ଵ ଦିଏ ।

ଟେକ୍ନିକାଲ୍ ଆନାଲିସିସ୍ ମୁଖ୍ୟ ଆଧାର:

୧. Price Action (ଦାମ୍ ଗତିବିଧି):

ବଜାରରେ ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉଛି ଦାମ୍ ଚାର୍ଟରେ କ୍ୟାଣ୍ଡଲଷ୍ଟିକ୍ (Candlestick) ପାଟର୍ନ ଦେଖି ଟ୍ରେଡର୍ମାନେ ବୁଝନ୍ତି ଯେ ବଜାରରେ ଏବେ କ୍ରେତା (Buyers) ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଅଛନ୍ତି ନା ବିକ୍ରେତା (Sellers) ।

୨. ଟ୍ରେଣ୍ଡ (Trend):

ବଜାର ସବୁବେଳେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିଗରେ ଗତି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ।

Uptrend: ଯେତେବେଳେ ଦାମ୍ ଉପରକୁ ଯାଏ ।

Downtrend: ଯେତେବେଳେ ଦାମ୍ ତଳକୁ ଖସେ ।

Sideways: ଯେତେବେଳେ ଦାମ୍ ଏକ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ରହେ ।

୩. ସପୋର୍ଟ ଏବଂ ରେଜିଷ୍ଟାନ୍ସ (Support & Resistance):

Support: ଏହା ସେହି ସ୍ତର ଯେଉଁଠାରୁ ଦାମ୍ ବାରମ୍ବାର ଉପରକୁ ଉଠିଥାଏ (କ୍ରେତାମାନେ ସକ୍ରିୟ ହୁଅନ୍ତି) ।

Resistance: ଏହା ସେହି ସ୍ତର ଯେଉଁଠାରୁ ଦାମ୍ ବାରମ୍ବାର ତଳକୁ ଖସିଥାଏ (ବିକ୍ରେତାମାନେ ସକ୍ରିୟ ହୁଅନ୍ତି) ।

୪. ଇଣ୍ଡିକେଟର୍ସ (Indicators):

ଚେତରମାନେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ପାଇଁ କିଛି ଗାଣିତିକ ଟୁଲ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି, ଯେପରିକି:

Moving Averages (MA): ଏହା ଦାମ୍‌ର ହାରାହାରି ଗତି ଦର୍ଶାଏ ।

RSI: ଷ୍ଟକ୍ଟି Overbought (ଅତ୍ୟଧିକ କ୍ରୟ) ନା Oversold (ଅତ୍ୟଧିକ ବିକ୍ରୟ) ସ୍ଥିତିରେ ଅଛି ତାହା ଜଣାପଡ଼େ ।

୫. Volume (ଭଲ୍ୟୁମ୍):

ଯଦି ଦାମ୍ ବଢ଼ିବା ସହିତ ଭଲ୍ୟୁମ୍ ମଧ୍ୟ ବଢ଼ୁଛି, ତେବେ ତାହା ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସଂକେତ ।

ଏହା କାହିଁକି ଜରୁରୀ?

ଟେକ୍ନିକାଲ୍ ଆନାଲିସିସ୍ ଜଣେ ଚେତରକୁ ସଠିକ୍ ସମୟରେ Entry (କିଣିବା) ଏବଂ Exit (ବିକିବା) କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ: P/E ରେସିଓ (Price-to-Earnings Ratio) କ'ଣ ଏବଂ ଏହା ନିବେଶକଙ୍କ ପାଇଁ କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ?

P/E ରେସିଓ ହେଉଛି ଏକ ଆର୍ଥିକ ମାପଦଣ୍ଡ ଯାହା କମ୍ପାନୀର ବର୍ତ୍ତୁମାନର ଶେୟାର ଦାମ୍ (Market Price) ଏବଂ ତାର ପ୍ରତି ଶେୟାର ପିଛା ଲାଭ (Earnings Per Share - EPS) ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସମ୍ପର୍କକୁ ଦର୍ଶାଏ ।

ସରଳ ଭାବରେ କହିଲେ, କମ୍ପାନୀରୁ ୧ ଟଙ୍କା ଲାଭ ପାଇବା ପାଇଁ ଆପଣ ବଜାରରେ କେତେ ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛନ୍ତି, ତାହା P/E ରେସିଓରୁ ଜଣାପଡ଼େ ।

ଏହାକୁ କିପରି ଗଣନା କରାଯାଏ?

ଏହାର ସୂତ୍ର ହେଉଛି:

$$\text{Price-Earnings Ratio (P/E)} = \frac{\text{Stock Price}}{\text{Earnings Per Share (EPS)}}$$

ଉଦାହରଣ:

ମନେକରନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀର ଗୋଟିଏ ଶେୟାରର ଦାମ୍ ୫୦୦ ଟଙ୍କା ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ଗୋଟିଏ ଶେୟାର ପିଛା ବର୍ଷକୁ ୨୫ ଟଙ୍କା ଲାଭ କରୁଛି । ତେବେ ଏହାର P/E ରେସିଓ ହେବ:

$$500 / 25 = 20$$

ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଆପଣ କମ୍ପାନୀର ୧ ଟଙ୍କା ଲାଭ ପାଇଁ ୨୦ ଟଙ୍କା ନିବେଶ କରୁଛନ୍ତି।

P/E ରେସିଓର ପ୍ରକାର:

୧. Trailing P/E: ଏହା କମ୍ପାନୀର ଗତ ୧୨ ମାସର ଲାଭ ଉପରେ ଆଧାରିତ।

୨. Forward P/E: ଏହା ଭବିଷ୍ୟତରେ କମ୍ପାନୀ କେତେ ଲାଭ କରିପାରେ, ସେହି ଅନୁମାନ ଉପରେ ଆଧାରିତ।

ଏହା ନିବେଶକଙ୍କୁ କିପରି ସାହାଯ୍ୟ କରେ?

Overvalued (ମହଙ୍ଗା): ଯଦି କୌଣସି କମ୍ପାନୀର P/E ତାର ସେକ୍ଟରର ହାରାହାରି P/E ତୁଳନାରେ ବହୁତ ଅଧିକ ଥାଏ, ତେବେ ଷ୍ଟକ୍ଟି ମହଙ୍ଗା ବୋଲି ଧରାଯାଏ।

Undervalued (ଶସ୍ତା): ଯଦି P/E କମ୍ ଥାଏ, ତେବେ ଷ୍ଟକ୍ଟି ଶସ୍ତାରେ ମିଳୁଛି ବୋଲି କୁହାଯାଏ (କିନ୍ତୁ ସବୁବେଳେ ନୁହେଁ)।

ଜଣେ ଟ୍ରେଡର୍ ଭାବରେ ମନେରଖନ୍ତୁ:

ଅଧିକ P/E ମାନେ ସବୁବେଳେ ଖରାପ ନୁହେଁ

ପ୍ରଶ୍ନ: କେଉଁ କାରକଗୁଡ଼ିକ P/E ରେସିଓକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥାନ୍ତି କିମ୍ବା ବଦଳାଇଥାନ୍ତି?

P/E ରେସିଓ କେବଳ ଏକ ସଂଖ୍ୟା ନୁହେଁ, ଏହା କମ୍ପାନୀ ପ୍ରତି ବଜାରର ବିଶ୍ୱାସ ଏବଂ ଆଶାକୁ ଦର୍ଶାଏ । ଏହାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ମୁଖ୍ୟ କାରକଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି:

୧. ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର (Growth Rate)

ଯେଉଁ କମ୍ପାନୀର ବିକ୍ରି ଏବଂ ଲାଭ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ବଢ଼ିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ, ବଜାର ତାକୁ ଅଧିକ P/E ରେସିଓ ଦେଇଥାଏ ନିବେଶକମାନେ ଭବିଷ୍ୟତର ବଡ଼ ଲାଭ ଆଶାରେ ଏବେ ଅଧିକ ଦାମ୍ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହନ୍ତି।

୨. ରିସ୍କ ବା ବିପଦ (Risk Factors)

ଯଦି କମ୍ପାନୀର ବ୍ୟବସାୟ ଅଧିକ ସ୍ଥିର ଥାଏ, ତେବେ ତାର P/E ଅଧିକ ରହେ କିନ୍ତୁ ଯଦି କମ୍ପାନୀ ଉପରେ ଅଧିକ ରଣ ଥାଏ କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ ଅସ୍ଥିର ଥାଏ, ତେବେ ନିବେଶକମାନେ ଅଧିକ ରିସ୍କ ନେବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି ନାହିଁ, ଯାହା ଫଳରେ P/E କମିଯାଏ।

୩. ସୁଧ ହାର (Interest Rates)

ଦେଶର ସୁଧ ହାର ଏବଂ P/E ରେସିଓ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଓଲଟା ସମ୍ପର୍କ ରହିଥାଏ।

ଯଦି ସୁଧ ହାର କମେ, ତେବେ ଲୋକେ ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟରେ ଅଧିକ ନିବେଶ କରନ୍ତି ଏବଂ P/E ବଢ଼ିଥାଏ।

ଯଦି ସୁଧ ହାର ବଢ଼େ, ତେବେ ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟରୁ ଟଙ୍କା ବାହାରି ଫିକ୍ସଡ୍ ଡିପୋଜିଟ୍ (FD) ଭଳି ସୁରକ୍ଷିତ ସ୍ଥାନକୁ ଯାଏ, ଯାହା P/E କୁ କମାଇଦିଏ।

୪. ସେକ୍ଟରର ସ୍ଥିତି (Sector Performance)

ବିଭିନ୍ନ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରର P/E ଅଲଗା ଅଲଗା ଥାଏ ଉଦାହରଣସ୍ବରୂପ, IT କିମ୍ବା FMCG ସେକ୍ଟରର P/E ସାଧାରଣତଃ Metal କିମ୍ବା Real Estate ସେକ୍ଟର ତୁଳନାରେ ଅଧିକ ରହିଥାଏ।

୫. କମ୍ପାନୀର ସୁନାମ (Brand and Moat)

ଯଦି କମ୍ପାନୀର ଏକ ବଡ଼ ବ୍ରାଣ୍ଡ୍ ଭାଙ୍ଗୁ୍ୟ ଥାଏ ଏବଂ ତାର ପ୍ରତିଯୋଗୀ କମ୍ ଥାଆନ୍ତି, ତେବେ ବଜାର ସେହି କମ୍ପାନୀକୁ ଏକ 'Premium' ମାନ୍ୟତା ଦିଏ, ଯାହା ଫଳରେ ତାର P/E ରେସିଓ ସବୁବେଳେ ଉପରେ ରହେ।

୬. ଲାଭାଂଶ (Dividend Payout)

ଯେଉଁ କମ୍ପାନୀ ନିଜ ଲାଭର ଏକ ବଡ଼ ଅଂଶ ନିବେଶକମାନଙ୍କୁ ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ଆକାରରେ ଦିଏ, ତାହାର P/E ମଧ୍ୟ ସ୍ଥିର ରହିଥାଏ।

ପ୍ରଶ୍ନ: Price-to-Book (P/B) ରେସିଓ କ'ଣ ଏବଂ ନିବେଶ କରିବା ସମୟରେ ଏହା କିପରି ସାହାଯ୍ୟ କରେ?

P/B ରେସିଓ ହେଉଛି ଏକ ଆର୍ଥିକ ଅନୁପାତ ଯାହା କମ୍ପାନୀର ବର୍ତ୍ତମାନର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ (Market Price) କୁ ତାର ବୁକ୍ ଭାଲ୍ୟୁ (Book Value) ସହିତ ତୁଳନା କରିଥାଏ।

ସରଳ ଭାବରେ କହିଲେ, ଯଦି ଆଜି କମ୍ପାନୀଟି ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ତାର ସବୁ ସମ୍ପତ୍ତି (Assets) ବିକ୍ରି କରି ସବୁ ରଣ (Liabilities) ସୁଝି ଦିଆଯାଏ, ତେବେ ଜଣେ ଶେୟାରଧାରୀଙ୍କ ଭାଗରେ ଯେତିକି ଟଙ୍କା ପଡ଼ିବ ତାହା ହେଉଛି Book Value। ଆପଣ ସେହି ବୁକ୍ ଭାଲ୍ୟୁ ତୁଳନାରେ ବଜାରରେ କେତେ ଗୁଣା ଅଧିକ ଦାମ୍ ଦେଉଛନ୍ତି, ତାହା P/B ରେସିଓ ଦର୍ଶାଏ।

ଏହାକୁ କିପରି ଗଣନା କରାଯାଏ?

$$\text{Price to Book Ratio (P/B)} = \frac{\text{Market Capitalization}}{\text{Book Value of Equity (BVE)}}$$

ଉଦାହରଣ:

ମନେକରନ୍ତୁ ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଶେୟାରର ଦାମ୍ ୨୦୦ ଟଙ୍କା ଏବଂ ତାର ବୁକ୍ ଭାଲ୍ୟୁ ୧୦୦ ଟଙ୍କା। ତେବେ ତାର P/B ରେସିଓ ହେବ:

$$200 / 100 = 2$$

ଏହାର ଅର୍ଥ ଆପଣ କମ୍ପାନୀର ବାସ୍ତବ ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ ତୁଳନାରେ ୨ ଗୁଣା ଦାମ୍ ଦେଇ ଶେୟାର କିଣୁଛନ୍ତି।

ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ?

Undervalued (ଶିକ୍ଷା): ସାଧାରଣତଃ ଯଦି P/B ରେସିଓ ୧ ରୁ କମ୍ ଥାଏ, ତେବେ ଷ୍ଟକ୍ଟି ତାର ପ୍ରକୃତ ସମ୍ପତ୍ତି ମୂଲ୍ୟଠାରୁ ଶିକ୍ଷାରେ ମିଳୁଛି ବୋଲି ଧରାଯାଏ।

Overvalued (ମହଙ୍ଗା): ଯଦି P/B ରେସିଓ ବହୁତ ଅଧିକ ଥାଏ, ତେବେ ଷ୍ଟକ୍ଟି ମହଙ୍ଗା ହୋଇଥାଇପାରେ।

ବ୍ୟାଙ୍କ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍ଥା: P/B ରେସିଓ ବିଶେଷ କରି ବ୍ୟାଙ୍କ (Banking) ଏବଂ NBFC କ୍ଷେତ୍ରର କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ସବୁଠାରୁ ଭଲ ମାପଦଣ୍ଡ।

ଜଣେ ଟ୍ରେଡର୍ ଭାବରେ ମନେରଖନ୍ତୁ:

ଆଇଟି (IT) କିମ୍ବା ସେବା କ୍ଷେତ୍ରର କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ P/B ରେସିଓ ସେତେଟା କାମ କରେ ନାହିଁ, କାରଣ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଜମି କିମ୍ବା ମେସିନ୍ ଭଳି ଅଧିକ ଭୌତିକ ସମ୍ପତ୍ତି ନଥାଏ କିନ୍ତୁ Manufacturing, Banking, ଏବଂ Steel ଭଳି ସେକ୍ଟର ପାଇଁ ଏହା ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଫ୍ୟାକ୍ଟର

ପ୍ରଶ୍ନ: ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ଯିଲ୍ଡ (Dividend Yield) କ'ଣ ଏବଂ ନିବେଶକମାନେ ଏହାକୁ କିପରି ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି?

ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ଯିଲ୍ଡ ହେଉଛି ଏକ ଆର୍ଥିକ ଅନୁପାତ (Ratio) ଯାହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀ ତାର ଶେୟାରର ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟ ତୁଳନାରେ ବର୍ଷକୁ କେତେ ପ୍ରତିଶତ ଲାଭାଂଶ (Dividend) ଦେଉଛି।

ସରଳ ଭାବରେ କହିଲେ, ଯଦି ଆପଣ କୌଣସି ଶେୟାରରେ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ନିବେଶ କରନ୍ତି, ତେବେ ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ଆକାରରେ ଆପଣଙ୍କୁ ବର୍ଷକୁ କେତେ ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ ମିଳିବ, ତାହା ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ଯିଲ୍ଡରୁ ଜଣାପଡ଼େ। ଏକ ପ୍ରକାରର "ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟ୍ ସୁଧ" ପରି କାମ କରେ।

ଏହାକୁ କିପରି ଗଣନା କରାଯାଏ?

$$\text{Dividend Yield (\%)} = \frac{\text{Dividend Per Share (DPS)}}{\text{Share Price}}$$

ଉଦାହରଣ:

ମନେକରନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀର ଶେୟାର ଦାମ୍ ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା। କମ୍ପାନୀ ବର୍ଷକୁ ମୋଟ ୫୦ ଟଙ୍କା ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ଦେଉଛି। ତେବେ ଏହାର ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ଯିଲ୍ଡ ହେବ:

$$(50 / 1000) \times 100 = 5\%$$

ନିବେଶକଙ୍କ ପାଇଁ ଏହାର ଗୁରୁତ୍ବ:

ନିୟମିତ ଆୟ (Regular Income): ଯେଉଁମାନେ ବଜାରରୁ ପ୍ରତି ମାସ କିମ୍ବା ପ୍ରତି ବର୍ଷ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ଆୟ ଚାହାଁନ୍ତି, ସେମାନେ ଅଧିକ ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ଯିଲ୍ଲା ଥିବା ଷ୍ଟକ୍ ବାଛନ୍ତି।

ସୁରକ୍ଷିତ ନିବେଶ: ସାଧାରଣତଃ PSU (ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ) ଏବଂ ବଡ଼ ସ୍କିର କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ (ଉଦାହରଣ: ITC, Coal India) ଅଧିକ ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ଦିଅନ୍ତି।

ବଜାରର ଅସ୍ଥିରତା ସମୟରେ ସହାୟକ: ଯେତେବେଳେ ବଜାର ତଳକୁ ଖସେ, ସେତେବେଳେ ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ଯିଲ୍ଲା ନିବେଶକଙ୍କୁ କିଛିଟା ଆରାମ ଦେଇଥାଏ, କାରଣ ସେମାନଙ୍କୁ ଶେୟାର ଦାମ୍ ନବଢ଼ିଲେ ମଧ୍ୟ ଡିଭିଡେଣ୍ଡରୁ ଟଙ୍କା ମିଳୁଥାଏ।

ମନେରଖନ୍ତୁ:

ବେଳେବେଳେ ଅତ୍ୟଧିକ ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ଯିଲ୍ଲା ମଧ୍ୟ ଏକ ବିପଦର ସଂକେତ ହୋଇପାରେ ଯଦି କମ୍ପାନୀର ବ୍ୟବସାୟ ବହୁନାହିଁ କିନ୍ତୁ ସେ କେବଳ ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ଦେଇ ଚାଲିଛି, ତେବେ ଦୀର୍ଘ ସମୟରେ ଶେୟାର ଦାମ୍ ଖସିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ।

ପ୍ରଶ୍ନ: ଶେୟାର ହୋଲ୍ଡିଂ ପାଟର୍ନ (Stock Holding Pattern) କ'ଣ ଏବଂ ଏହା କାହିଁକି ଜରୁରୀ?

ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀର ମୋଟ ଶେୟାର ବା ମାଲିକାନା କାହା କାହା ପାଖରେ କେତେ ପରିମାଣରେ ଅଛି, ତାହାର ବିବରଣୀକୁ ଶେୟାର ହୋଲ୍ଡିଂ ପାଟର୍ନ କୁହାଯାଏ। ଏହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ କମ୍ପାନୀର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କାହା ହାତରେ ଅଛି ଏବଂ କେଉଁ ପ୍ରକାରର ନିବେଶକମାନେ ସେହି କମ୍ପାନୀ ଉପରେ ଭରସା କରୁଛନ୍ତି।

ଏଥିରେ କେଉଁମାନେ ସାମିଲ ଥାଆନ୍ତି?

ଶେୟାର ହୋଲ୍ଡିଂ ପାଟର୍ନରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ୪ଟି ଶ୍ରେଣୀର ନିବେଶକ ଥାଆନ୍ତି:

ପ୍ରୋମୋଟର (Promoters): ଏମାନେ ହେଉଛନ୍ତି କମ୍ପାନୀର ପ୍ରକୃତ ମାଲିକ ବା ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଯଦି ପ୍ରୋମୋଟର ହୋଲ୍ଡିଂ ଅଧିକ ଥାଏ, ତେବେ ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ମାଲିକଙ୍କର ନିଜ କମ୍ପାନୀ ଉପରେ ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି।

ବିଦେଶୀ ନିବେଶକ (FII/FPI): ବିଦେଶୀ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଯେତେବେଳେ କମ୍ପାନୀରେ ନିବେଶ କରନ୍ତି। ଏମାନଙ୍କୁ "Smart Money" କୁହାଯାଏ। ଏମାନଙ୍କ ହୋଲ୍ଡିଂ ବଢ଼ିବା ଏକ ଶୁଭ ସଂକେତ।

ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥା (DII/Mutual Funds): ଭାରତର ମ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡ୍ ଏବଂ ବୀମା କମ୍ପାନୀ (LIC ପରି) ଗୁଡ଼ିକର ନିବେଶ।

ସାଧାରଣ ଜନତା (Retail Public): ଆପଣଙ୍କ ଏବଂ ମୋ ପରି ଛୋଟ ନିବେଶକମାନେ ସାଧାରଣତଃ ରିଟେଲ୍ ହୋଲ୍ଡିଂ ବହୁତ ଅଧିକ ହେବା ଭଲ ନୁହେଁ, କାରଣ ଏହା ବଜାରରେ ଅସ୍ଥିରତା ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ ।

ନିବେଶକ କାହିଁକି ଏହାକୁ ଦେଖିବା ଉଚିତ୍?

ପ୍ରୋମୋଟର ଶେୟାର ବିକ୍ରି: ଯଦି ପ୍ରୋମୋଟରମାନେ ବାରମ୍ବାର ନିଜ ଶେୟାର ବିକ୍ରିଛନ୍ତି, ତେବେ ଏହା ଏକ ବିପଦର ସଂକେତ ହୋଇପାରେ ।

ଶେୟାର ବନ୍ଧନ (Pledging): ଯଦି ପ୍ରୋମୋଟରମାନେ ନିଜ ଶେୟାରକୁ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ବନ୍ଧନ ରଖି ରଖି ନେଇଛନ୍ତି, ତେବେ ଏହା ଏକ ନକାରାତ୍ମକ ଦିଗ ।

ସଂସ୍ଥାଗତ ଆଗ୍ରହ: ଯଦି ମ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡ କିମ୍ବା ବିଦେଶୀ ନିବେଶକମାନେ ପ୍ରତି ତିନି ମାସରେ ନିଜ ହୋଲ୍ଡିଂ ବଦଳାଉଛନ୍ତି, ତେବେ ବୁଝିଯିବେ କମ୍ପାନୀର ଭବିଷ୍ୟତ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ।

ପ୍ରଶ୍ନ: ଅର୍ଡର ବୁକ୍ (Order Book) କ'ଣ ଏବଂ ଏଥିରୁ ବଜାରର ଗତିବିଧି କିପରି ଜାଣିହୁଏ?

ଅର୍ଡର ବୁକ୍ ହେଉଛି ଏକ ଡିଜିଟାଲ୍ ତାଲିକା, ଯେଉଁଠାରେ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଷ୍ଟକ୍ ପାଇଁ ବଜାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ସମସ୍ତ କ୍ରୟ ଅର୍ଡର (Buy Orders) ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ଅର୍ଡର (Sell Orders) ର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ରହିଥାଏ । ଏହା କ୍ରେତା ଏବଂ ବିକ୍ରେତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଚାଲିଥିବା ପ୍ରତିଯୋଗିତାକୁ ବାସ୍ତବ ସମୟରେ (Real-time) ଦର୍ଶାଏ ।

ଅର୍ଡର ବୁକ୍ ମୁଖ୍ୟ ଦିଗ:

୧. Bid (ବିଡ୍): କ୍ରେତାମାନେ ଯେଉଁ ସର୍ବାଧିକ ଦାମ୍ରେ ଷ୍ଟକ୍ କିଣିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛନ୍ତି, ତାହାକୁ 'Bid Price' କୁହାଯାଏ ।

୨. Ask (ଆସ୍କ): ବିକ୍ରେତାମାନେ ଯେଉଁ ସର୍ବନିମ୍ନ ଦାମ୍ରେ ଷ୍ଟକ୍ ବିକିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ତାହାକୁ 'Ask Price' କୁହାଯାଏ ।

୩. Spread (ସ୍ପ୍ରେଡ୍): Bid ଏବଂ Ask ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ସ୍ପ୍ରେଡ୍ କୁହାଯାଏ । ଯେଉଁ ଷ୍ଟକ୍ରେ ଅଧିକ କାରବାର ହୁଏ (High Liquidity), ସେଠାରେ ସ୍ପ୍ରେଡ୍ ବହୁତ କମ୍ ଥାଏ ।

ଅର୍ଡର ବୁକ୍ ପୋଜିସନ୍ କିପରି ପଢ଼ିବେ?

Buy Side Strength: ଯଦି କ୍ରୟ ଅର୍ଡର (Buy Orders) ର ପରିମାଣ ବିକ୍ରୟ ଅର୍ଡର ତୁଳନାରେ ବହୁତ ଅଧିକ ଥାଏ, ତେବେ ଏହା ସୁଚନା ଦିଏ ଯେ ଷ୍ଟକ୍ ର ଚାହିଦା ଅଧିକ ଅଛି ଏବଂ ଦାମ୍ ଉପରକୁ ଯାଇପାରେ।

Sell Side Strength: ଯଦି ବିକ୍ରୟ ଅର୍ଡର ଅଧିକ ଥାଏ, ତେବେ ବଜାରରେ ବିକ୍ରେତାମାନେ ସକ୍ରିୟ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ଦାମ୍ ତଳକୁ ଖସିପାରେ।

Order Depth: ଏହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ କେଉଁ ସ୍ତରରେ ବଡ଼ ଅର୍ଡର (Big Blocks) ଗୁଡ଼ିକ ଅଛି ଏବଂ ଅନେକ ସମୟରେ ସପୋର୍ଟ (Support) ଏବଂ ରେଜିଷ୍ଟାନ୍ସ (Resistance) ଭାବେ କାମ କରେ।

ଜଣେ ଟ୍ରେଡର୍ ଭାବରେ ସତର୍କତା:

ବଡ଼ ନିବେଶକ କିମ୍ବା ଅପରେଟରମାନେ ଅନେକ ସମୟରେ ଅର୍ଡର ବୁକ୍ରେ ମିଥ୍ୟା ଅର୍ଡର (Fake Orders) ଦେଖାଇ ଛୋଟ ଟ୍ରେଡର୍ମାନଙ୍କୁ ବିଭ୍ରାନ୍ତ କରନ୍ତି, ଯାହାକୁ 'Spoofing' କୁହାଯାଏ। ସେଥିପାଇଁ କେବଳ ଅର୍ଡର ବୁକ୍ ନଦେଖି ଚାର୍ଟ ପାଟର୍ନ ଏବଂ ଭଲ୍ୟୁମ୍ (Volume) ଉପରେ ଅଧିକ ଭରସା କରିବା ଉଚିତ୍।

ଭବିଷ୍ୟତ ଯୋଜନା (Future Planning) କ'ଣ ଏବଂ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବା ନିବେଶକ ପାଇଁ ଏହା କାହିଁକି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ?

ଭବିଷ୍ୟତ ଯୋଜନା ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଯେଉଁଠାରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜର ଆଗାମୀ ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଥିର କରନ୍ତି ଏବଂ ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପଦକ୍ଷେପ (ଯଥା: ଆର୍ଥିକ ନିବେଶ, କ୍ୟାରିୟର ନିଷ୍ପତ୍ତି) ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ଏବଂ ଆପଣଙ୍କୁ ଆଗାମୀ ସମୟର ଅନିଶ୍ଚିତତା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରଖିଥାଏ।

ଏକ ସଫଳ ଭବିଷ୍ୟତ ଯୋଜନାର ମୁଖ୍ୟ ଦିଗ:

୧. ଆର୍ଥିକ ଯୋଜନା (Financial Planning):

ଏହା ହେଉଛି ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାଗ ଯାହା ଯୋଜନା ଆପଣ ନିଜର ଆୟ, ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ସଞ୍ଚୟକୁ ସଂଗଠିତ କରନ୍ତି।

Emergency Fund: କୌଣସି ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ସମୟ (ଯେପରିକି ଚାକିରି ଚାଲିଯିବା କିମ୍ବା ଅସୁସ୍ଥତା) ପାଇଁ ୬ ମାସର ଖର୍ଚ୍ଚ ସଞ୍ଚୟ କରି ରଖିବା।

Insurance: ନିଜର ଏବଂ ପରିବାରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଲାଇଫ୍ ଇନସୁରାନ୍ସ ଏବଂ ହେଲଥ୍ ଇନସୁରାନ୍ସ ରଖିବା।

୨. ନିବେଶ ଯୋଜନା (Investment Planning):

ଚଳାକୁ କେବଳ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ନରଖି ତାକୁ ବଢ଼ାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା।

Assets: ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟ୍, ମ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡ୍, ସୁନା କିମ୍ବା ରିଆଲ୍ ଇଷ୍ଟେଟ୍ରେ ନିବେଶ କରିବା ।

Compounding: ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ନିବେଶ ଆରମ୍ଭ କରିବେ, ସମୟ ସହିତ "କମ୍ପାଉଣ୍ଡିଂ"ର ଫାଇଦା ସେତେ ଅଧିକ ମିଳିବ ।

୩. ଅବସର ଯୋଜନା (Retirement Planning):

ଯେତେବେଳେ ଆପଣ କାମ କରିବାରେ ଅକ୍ଷମ ହେବେ କିମ୍ବା କାମ କରିବାକୁ ଚାହଁବେ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ଆପଣଙ୍କ ଜୀବନଶୈଳୀ କିପରି ଚାଲିବ, ତାହାର ଯୋଜନା କରିବା ।

୪. କ୍ୟାରିୟର ଏବଂ ଶିକ୍ଷା:

ପିଲାମାନଙ୍କର ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଏବଂ ନିଜର କୌଶଳ (Skill) ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିବା ।

ନିବେଶକ/ଟ୍ରେଡର୍ଙ୍କ ପାଇଁ ଏହାର ଗୁରୁତ୍ବ:

ଜଣେ ଟ୍ରେଡର୍ ଭାବରେ, ଆପଣଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ ଯୋଜନା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ଅଲଗା ହେବା ଉଚିତ୍:

Capital Protection: ଆପଣଙ୍କର ଟ୍ରେଡିଂ ପୁଞ୍ଜିକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବା ପାଇଁ 'Stop Loss' ଏବଂ 'Risk Management' ବ୍ୟବହାର କରିବା ଏକ ଯୋଜନା ।

Diversification: ସବୁ ଟଙ୍କା ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟ୍ରେ ନରଖି କିଛି ଅଂଶ ସୁରକ୍ଷିତ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ରଖିବା ।

ପ୍ରଶ୍ନ: କ୍ୟାପେକ୍ସ (Capex) ଏବଂ ସି.ଏ.ଜି.ଆର (CAGR) କ'ଣ ଏବଂ ଶେୟାର ବଜାରରେ ଏହାର ଗୁରୁତ୍ବ କ'ଣ?

୧. କ୍ୟାପେକ୍ସ (Capex - Capital Expenditure)

କ୍ୟାପେକ୍ସ ବା ପୁଞ୍ଜିଗତ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉଛି ସେହି ଟଙ୍କା, ଯାହାକୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀ ନିଜର ବ୍ୟବସାୟ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ନୂଆ ସମ୍ପତ୍ତି କିଣିବାରେ କିମ୍ବା ପୁରୁଣା ସମ୍ପତ୍ତିର ଉନ୍ନତି କରିବାରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ: ନୂଆ କାରଖାନା ନିର୍ମାଣ କରିବା, ନୂଆ ମେସିନାରୀ କିଣିବା କିମ୍ବା ନୂଆ ଟେକ୍ନୋଲୋଜିରେ ନିବେଶ କରିବା ।

ଗୁରୁତ୍ବ: ଯଦି ଏକ କମ୍ପାନୀ କ୍ୟାପେକ୍ସ କରୁଛି, ତେବେ ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କମ୍ପାନୀ ନିଜର ଭବିଷ୍ୟତ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛି । ଜଣେ ଟ୍ରେଡର୍ ଭାବରେ, ଯେତେବେଳେ ଆପଣ ଦେଖନ୍ତି ଯେ ଏକ କମ୍ପାନୀ ବଡ଼ ଧରଣର କ୍ୟାପେକ୍ସ ଘୋଷଣା କରିଛି, ତେବେ ତାର ଶେୟାର ଦାମ୍ ଉପରକୁ ଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ ।

୨. ସି.ଏ.ଜି.ଆର (CAGR - Compound Annual Growth Rate)

CAGR ହେଉଛି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ (ଯଥା: ୩ କିମ୍ବା ୫ ବର୍ଷ) ଆପଣଙ୍କ ନିବେଶ ବା କମ୍ପାନୀର ଲାଭ ପ୍ରତିବର୍ଷ ହାରାହାରି କେତେ ପ୍ରତିଶତ ବଢ଼ିଛି, ତାହାର ମାପଦଣ୍ଡ।

$$\text{CAGR (\%)} = \frac{\text{Ending Value}^{(1 \div t)} - 1}{\text{Beginning Value}}$$

(ଏଠାରେ t ହେଉଛି ବର୍ଷ ସଂଖ୍ୟା)

ଉଦାହରଣ: ମନେକରନ୍ତୁ ଆପଣ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ନିବେଶ କଲେ ଏବଂ ୩ ବର୍ଷ ପରେ ତାହା ୧୫୦ ଟଙ୍କା ହେଲା। ଏହି ୩ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଆପଣଙ୍କ ଟଙ୍କା ପ୍ରତିବର୍ଷ ହାରାହାରି କେତେ ପ୍ରତିଶତ ବଢ଼ିଲା, ତାହା CAGR ଦ୍ୱାରା ଜଣାପଡ଼େ।

ନିବେଶକଙ୍କ ପାଇଁ ଏହାର ବ୍ୟବହାର:

କମ୍ପାନୀ ବାଛିବା ପାଇଁ: ଆପଣ ସେହି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକୁ ବାଛିବା ଉଚିତ୍ ଯାହାର Sales CAGR ଏବଂ Profit CAGR ଗତ ୫ ବର୍ଷରେ ଅତିକମରେ ୧୫% ରୁ ୨୦% ରହିଛି।

ନିଜର ପ୍ରଦର୍ଶନ ଜାଣିବା ପାଇଁ: ଜଣେ ଟ୍ରେଡର୍ ଭାବରେ ଆପଣଙ୍କ ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ ବର୍ଷକୁ କେତେ CAGR ରେ ବଢ଼ୁଛି, ତାହା ଦେଖିବା ଜରୁରୀ।

କମ୍ପାନୀର ଆର୍ଥିକ ରିପୋର୍ଟରେ ଟପ୍ ଲାଇନ୍ (Top Line) ଏବଂ ବଟମ୍ ଲାଇନ୍ (Bottom Line) କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝାଏ?

ସାଧାରଣତଃ ଏହି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ କମ୍ପାନୀର Profit & Loss (P&L) ଷ୍ଟେଟମେଣ୍ଟ ବା ଆୟ ବ୍ୟୟ ବିବରଣୀରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ।

୧. ଟପ୍ ଲାଇନ୍ (Top Line - Revenue/Sales)

ଏହା ହେଉଛି କମ୍ପାନୀର ଆୟର ପ୍ରଥମ ଧାଡ଼ି। କମ୍ପାନୀ ନିଜର ସାମଗ୍ରୀ କିମ୍ବା ସେବା ବିକ୍ରି କରି ମୋଟ ଯେତିକି ଟଙ୍କା ପାଏ, ତାକୁ Top Line କୁହାଯାଏ।

ଏହାର ଅର୍ଥ: ମୋଟ ବିକ୍ରି (Total Revenue/Sales)।

ଗୁରୁତ୍ୱ: ଯଦି ଟପ୍ ଲାଇନ୍ ବଢ଼ୁଛି, ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବଜାରରେ କମ୍ପାନୀର ଜିନିଷର ଚାହିଦା ବଢ଼ୁଛି ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ନିଜର ବ୍ୟବସାୟ ବଢ଼ାଉଛି ।

୨. ବଟମ୍ ଲାଇନ୍ (Bottom Line - Net Profit)

ଏହା ହେଉଛି କମ୍ପାନୀର ଆୟ ବିବରଣୀର ସବୁଠାରୁ ଶେଷ ଧାଡ଼ି । ମୋଟ ଆୟରୁ ସବୁ ପ୍ରକାରର ଖର୍ଚ୍ଚ (ଯଥା: କର୍ମଚାରୀ, ଦରମା, ଟ୍ୟାକ୍ସ ଏବଂ ସୁଧ) ବାଦ୍ ଦେଲା ପରେ ଯେତିକି ଟଙ୍କା ବଳେ, ତାକୁ Bottom Line କୁହାଯାଏ ।

ଏହାର ଅର୍ଥ: ନେଟ୍ ଲାଭ (Net Profit/Earnings) ।

ଗୁରୁତ୍ୱ: ଏହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ଲାଭ କରୁଛି । ଜଣେ ନିବେଶକ ପାଇଁ ବଟମ୍ ଲାଇନ୍ ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ, କାରଣ ଏହା ହିଁ କମ୍ପାନୀର ପ୍ରକୃତ ସଫଳତା ।

ଏକ ସରଳ ଉଦାହରଣ:

ମନେକରନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ଏକ ଔଷଧ ଦୋକାନ ଅଛି:

ଆପଣ ବର୍ଷକୁ ମୋଟ ୧୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଔଷଧ ବିକ୍ରି କଲେ । ଏହି ୧୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ହେଉଛି ଆପଣଙ୍କର Top Line ।

ଔଷଧ କିଣା ଖର୍ଚ୍ଚ, ଦୋକାନ ଭଡ଼ା ଏବଂ ଲୋକଙ୍କ ଦରମା ବାବଦକୁ ୮ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲା ।

ବାକି ରହିଲା ୨ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା । ଏହି ୨ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ହେଉଛି ଆପଣଙ୍କର Bottom Line ।

ଜଣେ ଟ୍ରେଡର୍ ଭାବରେ ସତର୍କତା:

ବେଳେବେଳେ କମ୍ପାନୀର ଟପ୍ ଲାଇନ୍ (ବିକ୍ରି) ବହୁତ ବଢ଼େ, କିନ୍ତୁ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯୋଗୁଁ ବଟମ୍ ଲାଇନ୍ (ଲାଭ) ବଢ଼େ ନାହିଁ । ଆପଣ ସେହି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକୁ ଖୋଜିବା ଉଚିତ୍ ଯାହାର ଉଭୟ ଟପ୍ ଲାଇନ୍ ଏବଂ ବଟମ୍ ଲାଇନ୍ ମଜବୁତ ଭାବରେ ବଢ଼ୁଛି ।

୩.ଓ.ଏମ୍ (OPM) ଏବଂ ଏବିଟିଡା (EBITDA) କ'ଣ ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ବୁଝିବାରେ ଏହା କିପରି ସାହାଯ୍ୟ କରେ?

୧. ୩.ଓ.ଏମ୍ (OPM - Operating Profit Margin)

ଓ.ପି.ଏମ୍ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରତିଶତ, ଯାହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ କମ୍ପାନୀ ନିଜର ମୁଖ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟରୁ (ଅପରେସନ୍) କେତେ ଲାଭ କରୁଛି ।

ଏହାର ଅର୍ଥ: କମ୍ପାନୀ ଯେତିକି ଟଙ୍କାର ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରି କଲା (Revenue), ସେଥିରୁ ତାର କମ୍ପାନୀର ଏବଂ ତିଆରି ଖର୍ଚ୍ଚ ବାଦ୍ ଦେଲା ପରେ କେତେ ପ୍ରତିଶତ ଲାଭ ରହିଲା ।

$$\text{OPERATING MARGIN} = \frac{\text{OPERATING INCOME}}{\text{REVENUE}} \times 100$$

ଗୁରୁତ୍ବ: ଯଦି ଏକ କମ୍ପାନୀର OPM ବଢୁଛି, ତେବେ ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କମ୍ପାନୀ ନିଜର ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ବହୁତ ଭଲ ଭାବରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛି ଯାହା ଟ୍ରେଡର୍ ଭାବରେ ଆପଣ ସବୁବେଳେ High OPM ଥିବା କମ୍ପାନୀ ବାଛିବା ଉଚିତ୍ ।

୨. ଏବିଟିଡିଏ (EBITDA)

EBITDA କହିଲେ ବୁଝାଏ— Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation, and Amortization ।

ସରଳ ଭାବରେ କହିଲେ, ଏହା ହେଉଛି କମ୍ପାନୀର ଏପରି ଏକ ଲାଭ ଯେଉଁଥିରୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁଧ, ଟ୍ୟାକ୍ସ ଏବଂ ମେସିନାରୀର ପୁରୁଣା ଖର୍ଚ୍ଚ (Depreciation) କଟାଯାଇ ନାହିଁ ।

ଏହାର ଅର୍ଥ: ଏହା କମ୍ପାନୀର ପ୍ରକୃତ ନଗଦ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରିବାର କ୍ଷମତା (Cash flow ability) କୁ ଦର୍ଶାଏ ।

ଗୁରୁତ୍ବ: * ଏହା ଦ୍ବାରା ଦୁଇଟି ଅଲଗା ଅଲଗା କମ୍ପାନୀର ଲାଭକୁ ତୁଳନା କରିବା ସହଜ ହୁଏ, କାରଣ ସେମାନଙ୍କର ଟ୍ୟାକ୍ସ ବା ସୁଧ ହାର ଅଲଗା ହୋଇଥାଇପାରେ ।

ବଡ଼ ବଡ଼ ନିବେଶକମାନେ କମ୍ପାନୀର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ EV/EBITDA ରେସିଓ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ।

ଆଇ.ଆଇ.ପି (IIP) ଏବଂ ଜି.ଡି.ପି (GDP) କ'ଣ ଏବଂ ଏହା ଦେଶର ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ କିପରି ସୂଚନା ଦେଇଥାଏ?

୧. ଜି.ଡି.ପି (GDP - Gross Domestic Product)

ଜି.ଡି.ପି ବା ମୋଟ ଘରୋଇ ଉତ୍ପାଦ ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ (ସାଧାରଣତଃ ଏକ ବର୍ଷ) ମଧ୍ୟରେ ଦେଶର ଭୌଗୋଳିକ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ପାଦିତ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ସାମଗ୍ରୀ ଏବଂ ସେବାର ମୋଟ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ।

ଏହାର ଅର୍ଥ: ଏହା ଦେଶର ଅର୍ଥନୀତିର "ରିପୋର୍ଟ କାର୍ଡ" ପରି ଏଥିରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଦେଶର ଅର୍ଥନୀତି ବଢୁଛି ନା କମୁଛି ।

କେଉଁମାନେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ: କୃଷି, ଶିଳ୍ପ (Manufacturing) ଏବଂ ସେବା ସେକ୍ତର (Services - IT, Banking, Tourism)।

ଗୁରୁତ୍ବ: ଯଦି ଜି.ଡି.ପି ବଢୁଛି, ତେବେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେ ଦେଶରେ ଉତ୍ପାଦନ ବଢୁଛି, ଲୋକଙ୍କ ଆୟ ବଢୁଛି ଏବଂ ନୂଆ ଚାକିରି ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି।

୨. ଆଇ.ଆଇ.ପି (IIP - Index of Industrial Production)

ଆଇ.ଆଇ.ପି ହେଉଛି ଏକ ସୂଚକାଙ୍କ ଯାହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଦେଶର ଶିଳ୍ପ ସେକ୍ତର (Industrial Sectors) ଉତ୍ପାଦନର ପରିମାଣ କେତେ ବଦଳିଛି।

ଏହାର ଅର୍ଥ: ଏହା କେବଳ ଶିଳ୍ପ ଭିତ୍ତିକ ଉତ୍ପାଦନ ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଏ ଏଥିରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ତିନୋଟି ସେକ୍ତର ଥାଏ: ଖଣି (Mining), ଉତ୍ପାଦନ (Manufacturing) ଏବଂ ବିଦ୍ୟୁତ୍ (Electricity)।

ଗୁରୁତ୍ବ: IIP ତାତ୍କାଳିନ ପ୍ରତି ମାସରେ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ଯଦି IIP ର ସଂଖ୍ୟା ଭଲ ଆସେ, ତେବେ ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କଳକାରଖାନାରେ ଉତ୍ପାଦନ ବଢୁଛି, ଯାହା ଶେୟାର ବଜାର ପାଇଁ ଏକ ସକାରାତ୍ମକ ସଂକେତ।

ନିବେଶକ/ଟ୍ରେଡରଙ୍କ ପାଇଁ ଏହାର ବ୍ୟବହାର:

ଜି.ଡି.ପି (GDP): ଏହା ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ନିବେଶ ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଯଦି ଦେଶର GDP ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଭଲ ରହେ, ତେବେ ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟ୍ ମଧ୍ୟ ଦୀର୍ଘ ସମୟରେ ଉପରକୁ ଯିବ।

ଆଇ.ଆଇ.ପି (IIP): ଏହା ସ୍ୱଳ୍ପକାଳୀନ ଟ୍ରେଡିଂ ପାଇଁ ସହାୟକ ଯଦି IIP ତାତ୍କାଳିନ ଖରାପ ଆସେ, ତେବେ ଉତ୍ପାଦନ ଭିତ୍ତିକ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ଶେୟାର ଦାମ୍ ତଳକୁ ଖସିପାରେ।

ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟରେ ସର୍କିଟ୍ ବ୍ରେକର୍ (Circuit Breaker) କ'ଣ ଏବଂ ଏହା କାହିଁକି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ?

ସର୍କିଟ୍ ବ୍ରେକର୍ କ'ଣ?

ସର୍କିଟ୍ ବ୍ରେକର୍ ହେଉଛି ଏକ ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯାହା ବଜାରରେ ଅତ୍ୟଧିକ ଅସ୍ଥିରତାକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ଯଦି କୌଣସି ଶେୟାରର ଦାମ୍ କିମ୍ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବଜାର (Index) ବହୁତ ଶୀଘ୍ର ଉପରକୁ ଯାଏ କିମ୍ବା ତଳକୁ ଖସେ, ତେବେ ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ କାରବାର ବନ୍ଦ କରିଦିଏ ଏହାକୁ ହିଁ ସର୍କିଟ୍ ବ୍ରେକର୍ କୁହାଯାଏ।

ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ହୋଇଥାଏ:

୧. ଇଣ୍ଡେକ୍ସ ସର୍କିଟ୍ ବ୍ରେକର୍ (Index Circuit Breaker):

ଯଦି ନିଫ୍ଟି (Nifty) କିମ୍ବା ସେନସେକ୍ସ (Sensex) ଗୋଟିଏ ଦିନରେ ୧୦%, ୧୫% କିମ୍ବା ୨୦% ଖସିଯାଏ, ତେବେ ସାରା ବଜାରରେ ଟ୍ରେଡିଂ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ବନ୍ଦ କରିଦିଆଯାଏ । ଏହା ନିବେଶକମାନଙ୍କୁ ଭୟଭୀତ (Panic) ହେବାରୁ ରକ୍ଷା କରେ ।

୨. ଷ୍ଟକ୍ ସ୍ପେସିଫିକ୍ ସର୍କିଟ୍ (Upper & Lower Circuit):

ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶେୟାର ପାଇଁ ଏକ ସୀମା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥାଏ (ଯଥା: ୫%, ୧୦% କିମ୍ବା ୨୦%) ।

Upper Circuit: ଯଦି ଷ୍ଟକ୍ ଦାମ୍ ଅତ୍ୟଧିକ ବଢ଼ି ସୀମା ଛୁଇଁଯାଏ, ତେବେ କେବଳ କ୍ରେତା (Buyers) ଥାଆନ୍ତି କିନ୍ତୁ କୌଣସି ବିକ୍ରେତା (Sellers) ନଥାନ୍ତି ।

Lower Circuit: ଯଦି ଷ୍ଟକ୍ ଦାମ୍ ଅତ୍ୟଧିକ ଖସିଯାଏ, ତେବେ କେବଳ ବିକ୍ରେତା ଥାଆନ୍ତି କିନ୍ତୁ କୌଣସି କ୍ରେତା ନଥାନ୍ତି ।

ଏହା କାହିଁକି ଜରୁରୀ?

ନିବେଶକଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା: ବଜାରରେ ହଠାତ୍ ବଡ଼ ଧରଣର ଯିଉ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଏହା ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

ଅସ୍ଥିରତା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ: ଏହା ଟ୍ରେଡର୍ମାନଙ୍କୁ ଚିନ୍ତା କରିବା ପାଇଁ ସମୟ ଦିଏ, ଯାହା ଫଳରେ ସେମାନେ ଭାବପ୍ରବଣ ହୋଇ ଭୁଲ୍ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅନ୍ତି ନାହିଁ ।

ରେକର୍ଡ୍ ଡେଟ୍ (Record Date) ଏବଂ ବୁକ୍ କ୍ଲୋଜର୍ (Book Closure) କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝାଏ ଏବଂ ଏହା ନିବେଶକମାନଙ୍କ ପାଇଁ କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ?

ଯେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀ ଡିଭିଡେଣ୍ଡ (Dividend), ବୋନସ୍ ଶେୟାର (Bonus), କିମ୍ବା ରାଇଟ୍ସ ଇସ୍ୟୁ (Rights Issue) ଘୋଷଣା କରେ, ସେତେବେଳେ ଏହି ଦୁଇଟି ତାରିଖ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ ।

୧. ରେକର୍ଡ୍ ଡେଟ୍ (Record Date)

ରେକର୍ଡ୍ ଡେଟ୍ ହେଉଛି କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତାରିଖ । ଏହି ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ଯେଉଁ ନିବେଶକମାନଙ୍କ ନାମ କମ୍ପାନୀର 'ରେଜିଷ୍ଟର ଅଫ୍ ସେୟାରହୋଲ୍ଡର୍ସ' ରେ ରହିଥାଏ, ସେମାନେ ହିଁ କମ୍ପାନୀର ଲାଭ (ଯଥା: ଡିଭିଡେଣ୍ଡ) ପାଇବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ ହୁଅନ୍ତି ।

ମନେରଖନ୍ତୁ: ଭାରତରେ T+1 ସେଟଲମେଣ୍ଟ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅିବାରୁ, ଆପଣଙ୍କୁ ରେକର୍ଡ୍ ଡେଟ୍ ଅତିକ୍ରମରେ ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟ ଦିବସ ପୂର୍ବରୁ ଶେୟାର କିଣିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଯାହାକୁ Ex-Date କୁହାଯାଏ ।

୨. ବୁକ୍ କ୍ଲୋଜର୍ (Book Closure Date)

ବୁକ୍ କ୍ଲୋଜର୍ ହେଉଛି ଏକ ସମୟ ସୀମା (ସାଧାରଣତଃ କିଛି ଦିନ), ଯେଉଁ ସମୟରେ କମ୍ପାନୀ ନିଜର ଶେୟାରଧାରୀଙ୍କ ତାଲିକାକୁ ଅପଡେଟ୍ କରିବା ପାଇଁ ଶେୟାର ହସ୍ତାନ୍ତର ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବନ୍ଦ ରଖେ ।

ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ: ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କମ୍ପାନୀ ନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ କିଏ ପ୍ରକୃତ ଶେୟାରଧାରୀ ଏବଂ କାହାକୁ ଡିଭିଡେଣ୍ଡ କିମ୍ବା ବୋନସ୍ ଦିଆଯିବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସବୁ ଶେୟାର ଡିମାଟ୍ (Demat) ହୋଇଯାଇଥିବାରୁ, ବୁକ୍ କ୍ଲୋଜର୍ ଏବଂ ରେକର୍ଡ୍ ଡେଟ୍ ପ୍ରାୟତଃ ସମାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

ନିବେଶକଙ୍କ ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ବ:

ଲାଭ ପାଇବା ପାଇଁ: ଯଦି ଆପଣ କମ୍ପାନୀରୁ ଡିଭିଡେଣ୍ଡ କିମ୍ବା ବୋନସ୍ ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ତେବେ ରେକର୍ଡ୍ ଡେଟ୍ ପୂର୍ବରୁ ଆପଣଙ୍କ ଡିମାଟ୍ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଶେୟାର ରହିବା ଜରୁରୀ ।

Ex-Date ଉପରେ ନଜର: ସାଧାରଣତଃ Ex-Date ଦିନ ଶେୟାରର ଦାମ୍ ଡିଭିଡେଣ୍ଡର ପରିମାଣ ଅନୁସାରେ କିଛିଟା କମିଯାଏ ।

ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଟିପ୍ପଣୀ:

ଜଣେ ସୁଇଙ୍ଗ୍ ଟ୍ରେଡର୍ (Swing Trader) ଭାବରେ, ଅନେକ ସମୟରେ ଲୋକେ ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ପାଇବା ଆଶାରେ ଶେୟାର କିଣନ୍ତି, ଯାହା ଦ୍ବାରା ରେକର୍ଡ୍ ଡେଟ୍ ପୂର୍ବରୁ ଶେୟାର ଦାମ୍ ବଢ଼ିଥାଏ ।

ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟ୍ରେ ଇଣ୍ଡେକ୍ସ (Index) କ'ଣ ଏବଂ ଏହା କିପରି କାମ କରେ?

ଇଣ୍ଡେକ୍ସ କ'ଣ?

ସରଳ ଭାବରେ କହିଲେ, ଇଣ୍ଡେକ୍ସ ହେଉଛି ଏକ "ମାପଦଣ୍ଡ" ଯାହା ଶେୟାର ବଜାରର ସାମଗ୍ରିକ ସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସେକ୍ଟରର ଗତିବିଧିକୁ ଦର୍ଶାଏ । ବଜାରରେ ହଜାର ହଜାର କମ୍ପାନୀ ଅଛନ୍ତି, ତେଣୁ ସବୁ କମ୍ପାନୀକୁ ଅଲଗା ଅଲଗା ଦେଖିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଇଣ୍ଡେକ୍ସ କିଛି ପ୍ରମୁଖ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ଗଠିତ ହୋଇଥାଏ, ଯାହା ଦ୍ବାରା ବଜାର ଉପରକୁ ଯାଉଛି ନା ତଳକୁ ଖସୁଛି ତାହା ସହଜରେ ଜାଣିହୁଏ ।

ଭାରତର ପ୍ରମୁଖ ଇଣ୍ଡେକ୍ସ:

ଭାରତରେ ଦୁଇଟି ମୁଖ୍ୟ ଇଣ୍ଡେକ୍ସ ରହିଛି:

Nifty 50 (ନିଫ୍ଟି): ଏହା ନ୍ୟାସନାଲ୍ ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ (NSE) ର ଇଣ୍ଡେକ୍ସ । ଏଥିରେ ଭାରତର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ୫୦ଟି କମ୍ପାନୀ ସାମିଲ ଅଛନ୍ତି ।

Sensex (ସେନସେକ୍ସ): ଏହା ବମ୍ବେ ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ (BSE) ର ଇଣ୍ଡେକ୍ସ । ଏଥିରେ ପ୍ରମୁଖ ୩୦ଟି କମ୍ପାନୀ ରହିଛନ୍ତି ।

ଏହା ବ୍ୟତୀତ କିଛି Sectoral Indices ମଧ୍ୟ ଅଛି, ଯେପରିକି:

Bank Nifty: କେବଳ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଷ୍ଟକ୍‌ଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ଗଠିତ ।

Nifty IT: କେବଳ ଆଇଟି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ସମୂହ ।

Nifty Auto: ଅଟୋମୋବାଇଲ୍ ସେକ୍ଟରର ପ୍ରଦର୍ଶନ ଦର୍ଶାଏ ।

ଏହା କିପରି କାମ କରେ?

ଇଣ୍ଡେକ୍ସରେ ଥିବା କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ଶେୟାର ଦାମ୍ ଯେତେବେଳେ ବଢ଼େ, ଇଣ୍ଡେକ୍ସ ଉପରକୁ ଯାଏ ଯଦି ସେହି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ଦାମ୍ କମେ, ତେବେ ଇଣ୍ଡେକ୍ସ ତଳକୁ ଖସେ । ପ୍ରତି କମ୍ପାନୀର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାର (Weightage) ଥାଏ ଯେଉଁ କମ୍ପାନୀର ମାର୍କେଟ୍ କ୍ୟାପ୍ ଅଧିକ, ଇଣ୍ଡେକ୍ସ ଉପରେ ତାର ପ୍ରଭାବ ସେତେ ଅଧିକ ରହେ ।

ଜଣେ ଟ୍ରେଡର୍ ଭାବରେ ଏହାର ଗୁରୁତ୍ବ:

Market Sentiment: ବଜାରର ମୁଡ୍ (Mood) ବୁଝିବା ପାଇଁ ଇଣ୍ଡେକ୍ସ ସବୁଠାରୁ ଭଲ ଉପାୟ ।

Relative Strength: ଆପଣଙ୍କର ଷ୍ଟକ୍ ଇଣ୍ଡେକ୍ସ ତୁଳନାରେ କିପରି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଛି, ତାହା ଆପଣଙ୍କର Stage Analysis ପାଇଁ ବହୁତ ଜରୁରୀ ଯଦି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତଳକୁ ଖସୁଛି କିନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କ ଷ୍ଟକ୍ ଉପରକୁ ଯାଉଛି, ତେବେ ତାହା ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଷ୍ଟକ୍ ।

Index Trading: ଅନେକ ଟ୍ରେଡର୍ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଷ୍ଟକ୍ ନକିଣି ସିଧାସଳଖ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କିମ୍ବା ବ୍ୟାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ (Options/Futures ମାଧ୍ୟମରେ) ଟ୍ରେଡିଂ କରନ୍ତି ।

ଶେୟାର ବଜାରର ଦିଗ (Market Direction) ବିଷୟରେ ଆମକୁ କିଏ ସୂଚନା ଦେଇଥାଏ?

ଶେୟାର ବଜାର କେଉଁ ଦିଗକୁ ଯିବ, ତାହା କୌଣସି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବା ସଂସ୍ଥା କହିପାରିବେ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ କିଛି ପ୍ରମୁଖ ସୂଚକ (Indicators) ଅଛି, ଯାହାକୁ ଦେଖିଲେ ବଜାରର ଦିଗ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ:

୧. ବଜାର ସୂଚକାଙ୍କ (Market Indices)

Nifty 50 ଏବଂ Sensex ହେଉଛନ୍ତି ବଜାରର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସୂଚନାଦାତା ଯଦି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତାର ପୂର୍ବ 'High' କୁ ଭାଙ୍ଗି ଉପରକୁ ଯାଏ, ତେବେ ବଜାର 'Bullish' (ଉପରମୁହାଁ) ଅଛି ବୋଲି ଜଣାପଡ଼େ । ସେହିପରି ଯଦି ଏହା 'Support' ଭାଙ୍ଗି ତଳକୁ ଖସେ, ତେବେ ବଜାର 'Bearish' (ତଳମୁହାଁ) ଅଛି ବୋଲି ଧରାଯାଏ ।

୨. ପ୍ରାଇସ୍ ଆକ୍ସନ୍ ଏବଂ ଟ୍ରେଣ୍ଡ (Price Action & Trend)

ଚାର୍ଟରେ ଥିବା Moving Averages (ଯେପରିକି 50-day କିମ୍ବା 200-day MA) ବଜାରର ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଦିଗ ସୂଚାନ୍ତି। ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରିୟ Stan Weinstein's Stage Analysis ଅନୁସାରେ, ଯେତେବେଳେ ଅଧିକାଂଶ ଷ୍ଟକ Stage 2 ରେ ଥାଆନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ବଜାରର ଦିଗ ଉପରକୁ ଥାଏ।

୩. ବଡ଼ ନିବେଶକଙ୍କ ଗତିବିଧି (FII & DII Data)

ବିଦେଶୀ ନିବେଶକ (FII) ଏବଂ ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥା (DII) ମାନେ ଯେତେବେଳେ ବଜାରରେ ପ୍ରବଳ କ୍ରୟ (Buying) କରନ୍ତି, ବଜାର ଉପରକୁ ଯାଏ। ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତିଦିନର Buy/Sell Data ରୁ ବଜାରର ମୁହଁ ଜଣାପଡ଼େ।

୪. ବିଶ୍ୱ ବଜାରର ସଂକେତ (Global Cues)

ଭାରତୀୟ ବଜାର ଅନେକ ସମୟରେ ଆମେରିକା ବଜାର (Dow Jones, Nasdaq) ଏବଂ ଏସୀୟ ବଜାରର ଦିଗକୁ ଅନୁସରଣ କରିଥାଏ। ଯଦି ବିଶ୍ୱ ବଜାରରେ କୌଣସି ବଡ଼ ଘଟଣା ଘଟେ, ତାହାର ପ୍ରଭାବ ଆମ ବଜାର ଉପରେ ପଡ଼ିଥାଏ।

୫. ଭାରତୀୟ ଭିକ୍ସ (India VIX - Volatility Index)

ଏହାକୁ "ଭୟର ସୁଚକାଙ୍କ" କୁହାଯାଏ। ଯଦି VIX ବଢୁଥାଏ, ତେବେ ବଜାରରେ ଅସ୍ଥିରତା ଏବଂ ଭୟ ବଢ଼େ, ଯାହା ଫଳରେ ବଜାର ତଳକୁ ଖସିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ। ଯଦି VIX କମିଥାଏ, ତେବେ ବଜାର ସ୍ଥିର ରହେ।

ଜଣେ ଟ୍ରେଡର୍ ଭାବରେ ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ:

ଆପଣ ସବୁବେଳେ "Trend is your friend" ନିୟମ ପାଳନ କରନ୍ତୁ। ବଜାରର ଦିଗ ଜାଣିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଟିପ୍ସ (Tips) ଉପରେ ଭରସା ନକରି ନିଜେ ଚାର୍ଟ ଦେଖନ୍ତୁ।

ଶେୟାର ବଜାରର ଦିଗ (Market Direction) ବିଷୟରେ ଆମକୁ କିଏ ସୂଚନା ଦେଇଥାଏ?

ଶେୟାର ବଜାର କେଉଁ ଦିଗକୁ ଯିବ, ତାହା କୌଣସି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବା ସଂସ୍ଥା କହିପାରିବେ ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ କିଛି ପ୍ରମୁଖ ସୂଚକ (Indicators) ଅଛି, ଯାହାକୁ ଦେଖିଲେ ବଜାରର ଦିଗ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ:

୧. ବଜାର ସୂଚକାଙ୍କ (Market Indices)

Nifty 50 ଏବଂ **Sensex** ହେଉଛନ୍ତି ବଜାରର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସୂଚନାଦାତା। ଯଦି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତାର ପୂର୍ବ 'High' କୁ ଭାଙ୍ଗି ଉପରକୁ ଯାଏ, ତେବେ ବଜାର 'Bullish' (ଉପରମୁହାଁ) ଅଛି ବୋଲି ଜଣାପଡ଼େ। ସେହିପରି ଯଦି ଏହା 'Support' ଭାଙ୍ଗି ତଳକୁ ଖସେ, ତେବେ ବଜାର 'Bearish' (ତଳମୁହାଁ) ଅଛି ବୋଲି ଧରାଯାଏ।

୨. ପ୍ରାଇସ୍ ଆକ୍ସନ୍ ଏବଂ ଟ୍ରେଣ୍ଡ (Price Action & Trend)

ଚାର୍ଟରେ ଥିବା **Moving Averages** (ଯେପରିକି 50-day କିମ୍ବା 200-day MA) ବଜାରର ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଦିଗ ସୂଚାନ୍ତି। ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରିୟ **Stan Weinstein's Stage Analysis** ଅନୁସାରେ, ଯେତେବେଳେ ଅଧିକାଂଶ ଷ୍ଟେଜ୍ **Stage 2** ରେ ଥାଆନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ବଜାରର ଦିଗ ଉପରକୁ ଥାଏ।

୩. ବଡ଼ ନିବେଶକଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ (FII & DII Data)

ବିଦେଶୀ ନିବେଶକ (FII) ଏବଂ ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥା (DII) ମାନେ ଯେତେବେଳେ ବଜାରରେ ପ୍ରବଳ କ୍ରୟ (Buying) କରନ୍ତି, ବଜାର ଉପରକୁ ଯାଏ। ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତିଦିନର **Buy/Sell Data** ରୁ ବଜାରର ମୁହଁ ଜଣାପଡ଼େ।

୪. ବିଶ୍ୱ ବଜାରର ସଂକେତ (Global Cues)

ଭାରତୀୟ ବଜାର ଅନେକ ସମୟରେ ଆମେରିକା ବଜାର (**Dow Jones, Nasdaq**) ଏବଂ ଏସୀୟ ବଜାରର ଦିଗକୁ ଅନୁସରଣ କରିଥାଏ। ଯଦି ବିଶ୍ୱ ବଜାରରେ କୌଣସି ବଡ଼ ଘଟଣା ଘଟେ, ତାହାର ପ୍ରଭାବ ଆମ ବଜାର ଉପରେ ପଡ଼ିଥାଏ।

୫. ଭାରତୀୟ ଭିକ୍ସ (India VIX - Volatility Index)

ଏହାକୁ "**ଭୟର ସୂଚକ**" କୁହାଯାଏ। ଯଦି VIX ବଢ଼ୁଥାଏ, ତେବେ ବଜାରରେ ଅସ୍ଥିରତା ଏବଂ ଭୟ ବଢ଼େ, ଯାହା ଫଳରେ ବଜାର ତଳକୁ ଖସିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ। ଯଦି VIX କମିଥାଏ, ତେବେ ବଜାର ସ୍ଥିର ରହେ।

ଜଣେ ଟ୍ରେଡର ଭାବରେ ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ:

ଆପଣ ସବୁବେଳେ "**Trend is your friend**" ନିୟମ ପାଳନ କରନ୍ତୁ। ବଜାରର ଦିଗ ଜାଣିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଟିପ୍ସ (Tips) ଉପରେ ଭରସା ନକରି ନିଜେ ଚାର୍ଟ ଦେଖନ୍ତୁ।

ବିଟା ଭଲ୍ୟୁ (Beta Value) କ'ଣ ଏବଂ ଏହା ଶେୟାରର ଅସ୍ଥିରତା (Volatility) ବିଷୟରେ କିପରି ସୂଚନା ଦେଇଥାଏ?

ବିଟା ହେଉଛି ଏକ ସଂଖ୍ୟାତ୍ମକ ମାପଦଣ୍ଡ, ଯାହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବଜାର (ଯଥା: Nifty 50) ତୁଳନାରେ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶେୟାରର ଦାମ୍ କେତେ ଶୀଘ୍ର ବଢ଼ୁଛି ବା କମୁଛି। ଯଦି ବିଟା ୧ରୁ ଅଧିକ ହୁଏ, ତେବେ ଶେୟାରର ଅସ୍ଥିରତା (Volatility) କୁ ମାପିଥାଏ।

ଏହାକୁ କିପରି ବୁଝିବେ?

ବଜାର ବା ଇଣ୍ଡେକ୍ସର ବିଟା ସବୁବେଳେ ୧ (One) ବୋଲି ଧରାଯାଏ। ଏହି ଆଧାରରେ ଷ୍ଟକ୍ସ ବିଟାକୁ ୩ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଏ:

ବିଟା = ୧ (beta = 1): ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଷ୍ଟକ୍ଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ବଜାର ସହିତ ସମାନ ଭାବେ ଗତି କରୁଛି ।
ଯଦି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ୧% ବଢ଼େ, ତେବେ ଷ୍ଟକ୍ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାୟ ୧% ବଢ଼ିବ ।

ବିଟା > ୧ (beta > 1): ଏହାକୁ High Beta ଷ୍ଟକ୍ କୁହାଯାଏ । ଏହା ବଜାର ତୁଳନାରେ ଅଧିକ ଅସ୍ଥିର ଯଦି ବିଟା
୧.୫ ଥାଏ, ତେବେ ବଜାର ୧% ବଢ଼ିଲେ ଷ୍ଟକ୍ ୧.୫% ବଢ଼ିପାରେ କିନ୍ତୁ ବଜାର ଖସିଲେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଅଧିକ
ଖସିଥାଏ ।

ବିଟା < ୧ (beta < 1): ଏହାକୁ Low Beta ଷ୍ଟକ୍ କୁହାଯାଏ । ଏହା ବଜାର ତୁଳନାରେ କମ୍ ଅସ୍ଥିର ଏବଂ ଅଧିକ
ସୁରକ୍ଷିତ ଯଦି ବିଟା ୦.୫ ଥାଏ, ତେବେ ବଜାର ଖସିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଷ୍ଟକ୍ ବହୁତ କମ୍ ଖସିଥାଏ (ଯଥା: FMCG
କିମ୍ବା Pharma ଷ୍ଟକ୍) ।

ନିବେଶକ/ଟ୍ରେଡରଙ୍କ ପାଇଁ ଏହାର ଗୁରୁତ୍ବ:

ରିସ୍କ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ: ଯଦି ଆପଣ କମ୍ ରିସ୍କ ନେବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି, ତେବେ Low Beta ଷ୍ଟକ୍ ବାଛନ୍ତୁ ଯଦି ଆପଣ
ଅଧିକ ରିସ୍କ ନେଇ ବଡ଼ ଲାଭ ଚାହାଁନ୍ତି, ତେବେ High Beta ଷ୍ଟକ୍ ବାଛନ୍ତୁ ।

ବଜାର ସ୍ଥିତି ଅନୁସାରେ ଚୟନ: ଯେତେବେଳେ ବଜାର 'Bull Market' (ଉପରମୁହାଁ) ରେ ଥାଏ, ସେତେବେଳେ
High Beta ଷ୍ଟକ୍ ଅଧିକ ଲାଭ ଦିଅନ୍ତି କିନ୍ତୁ 'Bear Market' (ତଳମୁହାଁ) ସମୟରେ Low Beta ଷ୍ଟକ୍
ପୋର୍ଟଫୋଲିଓକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖନ୍ତି ।

ସର୍ଟ ସେଲିଂ (Short Selling) କ'ଣ ଏବଂ ବଜାର ତଳକୁ ଖସୁଥିବା ସମୟରେ ଏହା ଦ୍ବାରା କିପରି ଲାଭ କରାଯାଏ?

ସାଧାରଣତଃ ଆମେ ଶେୟାର ବଜାରରେ ପ୍ରଥମେ ଶସ୍ତାରେ "କିଣି" ଏବଂ ପରେ ମହଙ୍ଗାରେ "ବିକ୍ରି" କରୁ କିନ୍ତୁ
Short Selling ହେଉଛି ଏହାର ଓଲଟା ଧାରାରେ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଶେୟାର ନଥାଇ ମଧ୍ୟ ଆପଣ ପ୍ରଥମେ
ତାହାକୁ ଅଧିକ ଦାମ୍ରେ "ବିକ୍ରି" କରନ୍ତି ଏବଂ ପରେ ଦାମ୍ କମିଲେ ତାକୁ ଶସ୍ତାରେ "କିଣି" ଥାଆନ୍ତି ।

ଏହା ସେତେବେଳେ କରାଯାଏ, ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ଟ୍ରେଡର ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ଯେ କୌଣସି ଷ୍ଟକ୍ ଦାମ୍
ଭବିଷ୍ୟତରେ ତଳକୁ ଖସିବ ।

ଏହା କିପରି କାମ କରେ? (ଏକ ସରଳ ଉଦାହରଣ)

ମନେକରନ୍ତୁ, ଆପଣ ଦେଖିଲେ ଯେ ଏକ କମ୍ପାନୀର ଶେୟାର ଦାମ୍ ଏବେ ୫୦୦ ଟଙ୍କା ଅଛି, କିନ୍ତୁ କିଛି ଖରାପ ଖବର ଯୋଗୁଁ ଏହା ୪୫୦ ଟଙ୍କାକୁ ଖସିପାରେ।

ବିକ୍ରୟ (Sell): ଆପଣ ନିଜ ବ୍ରୋକରଠାରୁ ଶେୟାର ଧାର ନେଇ (Borrow) ତାକୁ ୫୦୦ ଟଙ୍କାରେ ବିକ୍ରି କରିଦେଲେ।

ଅପେକ୍ଷା (Wait): କିଛି ସମୟ ପରେ ଷ୍ଟକ୍ ଦାମ୍ ସତକୁ ସତ ୪୫୦ ଟଙ୍କାକୁ ଖସିଗଲା।

କ୍ରୟ (Buy Back/Cover): ଏବେ ଆପଣ ସେହି ଶେୟାରକୁ ୪୫୦ ଟଙ୍କାରେ କିଣି ବ୍ରୋକରକୁ ଫେରସ୍ତ କରିଦେଲେ।

ଲାଭ (Profit): ଆପଣ ୫୦୦ ରେ ବିକିଥିଲେ ଏବଂ ୪୫୦ ରେ କିଣିଲେ, ତେଣୁ ଶେୟାର ପିଛା ଆପଣଙ୍କର ୫୦ ଟଙ୍କା ଲାଭ ହେଲା।

ସର୍ତ୍ତ ସେଲିଂ କିଛି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟମ:

Intraday Trading: ଭାରତରେ ସାଧାରଣ ଶେୟାର (Cash Market) ରେ ସର୍ତ୍ତ ସେଲିଂ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଦିନ ପାଇଁ (Intraday) କରିହେବ ଯିନ ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଆପଣଙ୍କୁ ଶେୟାର କିଣିବାକୁ ପଡ଼ିବ।

Futures & Options (F&O): ଯଦି ଆପଣ କୌଣସି ଷ୍ଟକ୍କୁ ଅଧିକ ଦିନ ପାଇଁ ସର୍ତ୍ତ (Short) କରି ରଖିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି, ତେବେ ଆପଣଙ୍କୁ F&O ମାର୍କେଟରେ ଟ୍ରେଡ୍ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ।

ଅସୀମ ବିପଦ (Unlimited Risk): ଏଥିରେ ରିସ୍କ ଅଧିକ ଥାଏ ଯଦି ଆପଣ ୫୦୦ ଟଙ୍କାରେ ବିକିଛନ୍ତି ଏବଂ ଷ୍ଟକ୍ଟ ତଳକୁ ନମ୍ବି ୨୦୦ କିମ୍ବା ୨୦୦ କୁ ଚାଲିଯାଏ, ତେବେ ଆପଣଙ୍କର ବଡ଼ କ୍ଷତି ହୋଇପାରେ।

ଷ୍ଟପ୍ ଲସ୍ (Stop Loss) କ'ଣ, ଏହା କେତେ ପ୍ରକାରର ଏବଂ ଟ୍ରେଡିଂରେ ଏହାର ଗୁରୁତ୍ୱ କ'ଣ?

୧. ଷ୍ଟପ୍ ଲସ୍ (Stop Loss) କ'ଣ?

ଷ୍ଟପ୍ ଲସ୍ ହେଉଛି ଏକ ଅଗ୍ରିମ ଅର୍ଡର (Advance Order), ଯାହାକୁ ଜଣେ ଟ୍ରେଡର୍ ନିଜର ସମ୍ଭାବ୍ୟ କ୍ଷତିକୁ ସୀମିତ ରଖିବା ପାଇଁ ବ୍ରୋକରକୁ ଦେଇଥାନ୍ତି ଯଦି ଷ୍ଟକ୍ ଦାମ୍ ଆପଣଙ୍କ ଅନୁମାନର ଓଲଟା ଦିଗକୁ ଯାଏ, ତେବେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦାମ୍ରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ଆପଣଙ୍କ ଶେୟାର ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ଭାବେ ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଏ। ଏହା ଆପଣଙ୍କୁ ବଡ଼ ଧରଣର ଆର୍ଥିକ କ୍ଷତିରୁ ରକ୍ଷା କରେ।

୨. ଷ୍ଟପ୍ ଲସ୍ ପ୍ରକାର (Types of Stop Loss):

ଟ୍ରେଡିଂ ଶୈଳୀ ଅନୁସାରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ୩ ପ୍ରକାରର ଷ୍ଟପ୍ ଲସ୍ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ:

Fixed Stop Loss (ସ୍ଥିର ଷ୍ଟପ୍ ଲସ୍): ଏଥିରେ ଆପଣ ଶେୟାର କିଣିବା ସମୟରେ ହିଁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦାମ୍ ସ୍ଥିର କରନ୍ତି (ଯଥା: କିଣା ଦାମରୁ ୫% ତଳେ) ଯଦି ସେହି ସ୍ତରକୁ ଆସିଲେ ଟ୍ରେଡ୍ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ।

Trailing Stop Loss (ଟ୍ରେଲିଂ ଷ୍ଟପ୍ ଲସ୍): ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଲାଭଦାୟକ ଯେତେବେଳେ ଷ୍ଟକ୍ ଦାମ୍ ଉପରକୁ ଯାଏ, ଆପଣଙ୍କ ଷ୍ଟପ୍ ଲସ୍ ମଧ୍ୟ ସେହି ଅନୁସାରେ ଉପରକୁ ଘୁଞ୍ଚିଥାଏ। ଏହା ଦ୍ୱାରା ଆପଣ ନିଜର ଲାଭକୁ ସୁରକ୍ଷିତ (Lock-in profit) କରିପାରନ୍ତି।

Technical Stop Loss (ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଷ୍ଟପ୍ ଲସ୍): ଚାର୍ଟରେ ଥିବା Support Level କୁ ଆଧାର କରି ଯେଉଁ ଷ୍ଟପ୍ ଲସ୍ ଲଗାଯାଏ, ତାହାକୁ ଟେକ୍ନିକାଲ୍ ଷ୍ଟପ୍ ଲସ୍ କୁହାଯାଏ।

୩. ଷ୍ଟପ୍ ଲସ୍ କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ?

ପୁଞ୍ଜିର ସୁରକ୍ଷା (Capital Protection): ଆପଣ ପୂର୍ବରୁ ୫୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ସହିଛନ୍ତି, ଯାହାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ହୁଏତ ଷ୍ଟପ୍ ଲସ୍ ବ୍ୟବହାର ନକରିବା ହୋଇଥାଇପାରେ। ଷ୍ଟପ୍ ଲସ୍ ଆପଣଙ୍କ ପୁଞ୍ଜିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶେଷ ହେବାରୁ ବଞ୍ଚାଏ।

ଭାବପ୍ରବଣତା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ (Emotional Control): ଅନେକ ସମୟରେ ଟ୍ରେଡର୍ମାନେ ଆଶା କରନ୍ତି ଯେ ଖସୁଥିବା ଷ୍ଟକ୍ ପୁଣି ଉପରକୁ ଉଠିବ, କିନ୍ତୁ ସେମିତି ହୁଏନାହିଁ। ଷ୍ଟପ୍ ଲସ୍ ଏହି "ଆଶା" କୁ ପଛରେ ପକାଇ ନିୟମ ଅନୁସାରେ ବଜାରରୁ ବାହାରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରେ।

ଅନୁଶାସନ (Discipline): ଏହା ଆପଣଙ୍କୁ ଜଣେ ବୃତ୍ତିଗତ ଟ୍ରେଡର୍ ଭାବରେ ଗଢ଼ିତୋଳେ। ଲକ୍ଷ୍ୟ ସଫଳ ଟ୍ରେଡର୍ ସେ ନୁହଁନ୍ତି ଯିଏ ସବୁବେଳେ ଜିତନ୍ତି, ବରଂ ସେ ଯିଏ ନିଜର କ୍ଷତିକୁ ଛୋଟ ରଖନ୍ତି।

ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟରେ କେଉଁ କେଉଁ ପ୍ରକାରର ଅର୍ଡର (Types of Orders) ରହିଛି ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ କେତେବେଳେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ?

ଶେୟାର କିଣିବା କିମ୍ବା ବିକ୍ରି କରିବା ସମୟରେ ଆପଣଙ୍କୁ ନିଜ ବ୍ରୋକର୍ ଆପ୍ରେ କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅର୍ଡର ବାଛିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ। ମୁଖ୍ୟ ଅର୍ଡରଗୁଡ଼ିକ ହେଲା:

୧. ମାର୍କେଟ୍ ଅର୍ଡର (Market Order)

ଯେତେବେଳେ ଆପଣ ବଜାରରେ ଚାଲିଥିବା ବର୍ତ୍ତମାନର ଦାମ୍ରେ ତୁରନ୍ତ ଶେୟାର କିଣିବାକୁ ବା ବିକିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି, ସେତେବେଳେ Market Order ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ।

ଲାଭ: ଅର୍ଡରଟି ତୁରନ୍ତ ସଫଳ (Execute) ହୋଇଥାଏ ।

କ୍ଷତି: ବେଳେବେଳେ ଦାମ୍ ହଠାତ୍ ବଦଳିଗଲେ ଆପଣଙ୍କୁ ଅଧିକ ଦାମ୍ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ ।

୨. ଲିମିଟ୍ ଅର୍ଡର (Limit Order)

ଯେତେବେଳେ ଆପଣ ନିଜ ପସନ୍ଦର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦାମ୍ରେ ଶେୟାର କିଣିବାକୁ ବା ବିକିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି, ସେତେବେଳେ Limit Order ଦିଆଯାଏ ।

କିପରି କାମ କରେ: ମନେକରନ୍ତୁ ଷ୍ଟକ୍ ଦାମ୍ ୧୦୫ ଟଙ୍କା ଅଛି, କିନ୍ତୁ ଆପଣ ୧୦୦ ଟଙ୍କାରେ କିଣିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି । ଆପଣ ୧୦୦ ଟଙ୍କାର ଲିମିଟ୍ ଅର୍ଡର ଲଗାଇପାରିବେ । ଯେତେବେଳେ ଦାମ୍ ୧୦୦ କୁ ଆସିବ, ସେତେବେଳେ ହିଁ ଅର୍ଡରଟି ସଫଳ ହେବ ।

୩. ଷ୍ଟପ୍ ଲସ୍ ଅର୍ଡର (Stop Loss Order - SL)

ଏହା ଆପଣଙ୍କ କ୍ଷତିକୁ ସୀମିତ ରଖିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଏଥିରେ ଦୁଇଟି ଭାଗ ଥାଏ:

SL-L (Stop Loss Limit): ଏଠାରେ ଆପଣ ଏକ Price ଏବଂ ଏକ Trigger Price ସେଟ୍ କରନ୍ତି ।

SL-M (Stop Loss Market): ଯେତେବେଳେ ଷ୍ଟକ୍ ଆପଣଙ୍କ Trigger Price କୁ ଛୁଇଁବ, ସେତେବେଳେ ମାର୍କେଟ୍ ଦାମ୍ରେ ଶେୟାର ବିକ୍ରି ହୋଇଯିବ ।

୪. ଆଫ୍ଟର ମାର୍କେଟ୍ ଅର୍ଡର (AMO - After Market Order)

ବଜାର ବନ୍ଦ ହେବା ପରେ (ସନ୍ଧ୍ୟା କିମ୍ବା ରାତିରେ) ଯଦି ଆପଣ ପରଦିନ ପାଇଁ ଅର୍ଡର ଲଗାଇବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି, ତେବେ AMO ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଏହା ସେହି ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଭଲ ଯେଉଁମାନେ ବଜାର ସମୟରେ (୯:୧୫ ରୁ ୩:୩୦) ବ୍ୟସ୍ତ ରହନ୍ତି ।

୫. ବ୍ରାକେଟ୍ ଏବଂ କଭର୍ ଅର୍ଡର (Bracket & Cover Order)

ଏହି ଅର୍ଡରଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ Intraday Trading ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର ହୁଏ । ଏଥିରେ ଆପଣ କିଣିବା ସହିତ ଷ୍ଟପ୍ ଲସ୍ ଏବଂ ଟାର୍ଗେଟ୍ (Target) ମଧ୍ୟ ଏକାସାଙ୍ଗରେ ଲଗାଇପାରିବେ ।

ସମୟ ସୀମା ଅନୁସାରେ (Product Type):

CNC (Cash N Carry): ଯଦି ଆପଣ ଶେୟାରକୁ ଦୀର୍ଘ ଦିନ ପାଇଁ ଧରି ରଖିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି (Delivery)।

MIS (Margin Intraday Square-off): ଯଦି ଆପଣ ଶେୟାରକୁ ସେହି ଦିନ ହିଁ କିଣି ବିକିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି (Intraday)।

ପ୍ରଶ୍ନ: ଜଣେ ଟ୍ରେଡର୍ ଭାବରେ ବ୍ରୋକର୍ ଟର୍ମିନାଲ୍ ବା ଟ୍ରେଡିଂ ଆପ୍‌କୁ ସଠିକ୍ ଭାବେ କିପରି ଚଳାଇବେ?

ଜଣେ ଫୁଲ୍-ଟାଇମ୍ ଟ୍ରେଡର୍ ଭାବରେ ବ୍ରୋକର୍ ଟର୍ମିନାଲ୍ (ଯେପରିକି Kite, Dhan, Upstox କିମ୍ବା Angel One) ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶକୁ ବୁଝିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ। ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକ ହେଲା:

୧. ୱାଚ୍-ଲିଷ୍ଟ ତିଆରି କରିବା (Watchlist)

ପ୍ରଥମେ ଆପଣଙ୍କୁ ନିଜ ପସନ୍ଦର ଷ୍ଟକ୍‌ଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ତାଲିକାରେ ରଖିବାକୁ ହେବ।

କିପରି କରିବେ: 'Search' ବଟନକୁ ଯାଇ ଷ୍ଟକ୍‌ର ନାମ ଟାଇପ୍ କରନ୍ତୁ ଏବଂ '+' ଚିହ୍ନରେ କ୍ଲିକ୍ କରି ତାକୁ ନିଜ ୱାଚ୍-ଲିଷ୍ଟରେ ଯୋଡ଼ନ୍ତୁ।

୨. ଚାର୍ଟ ବ୍ୟବହାର କରିବା (Charting Tool)

ଟର୍ମିନାଲ୍‌ରେ ଥିବା ଚାର୍ଟ (TradingView କିମ୍ବା ChartIQ) ଆପଣଙ୍କର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ହଟିଆର।

Timeframe: ଆପଣ ନିଜ ସୁବିଧା ଅନୁସାରେ Daily, Weekly କିମ୍ବା 15-minute ଚାର୍ଟ ସେଲ୍ କରିପାରିବେ।

୩. ଅର୍ଡର ୱିଣ୍ଡୋ (Order Window)

ଯେତେବେଳେ ଆପଣ କୌଣସି ଷ୍ଟକ୍ କିଣିବାକୁ (Buy) ଚାହାଁନ୍ତି, ଏହି ୱିଣ୍ଡୋ ଖୋଲିବ ଏବଂ ଆପଣଙ୍କୁ ଡିନୋଟି ଜିନିଷ ବାଛିବାକୁ ପଡ଼ିବ:

Product: ଦୀର୍ଘ ଦିନ ପାଇଁ ହେଲେ CNC (Delivery) ଏବଂ ସେହି ଦିନ ପାଇଁ ହେଲେ MIS (Intraday)।

Order Type: Market (ବର୍ତ୍ତମାନର ଦାମ୍) କିମ୍ବା Limit (ଆପଣଙ୍କ ପସନ୍ଦର ଦାମ୍)।

Quantity: ଆପଣ କେତେଟି ଶେୟାର କିଣିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି।

୪. ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ ଏବଂ ପୋଜିସନ୍ (Portfolio & Positions)

Positions: ଏଠାରେ ଆପଣ ସେହି ଦିନ କରିଥିବା ସବୁ ଟ୍ରେଡ୍ ଦେଖିପାରିବେ ଆପଣଙ୍କର କେତେ ଲାଭ (M2M Profit) ବା କ୍ଷତି ହେଉଛି, ତାହା ଏଠାରେ ବାସ୍ତବ ସମୟରେ ଜଣାପଡ଼େ ।

Holdings: ଏଠାରେ ଆପଣ ଦୀର୍ଘ ଦିନ ପାଇଁ କରିଥିବା ସବୁ ଶେୟାର ଦେଖିପାରିବେ ।

୫. ଫଣ୍ଡ୍ ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ (Funds)

ଟ୍ରେଡିଂ କରିବା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ ନିଜ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରୁ ଟଙ୍କା ଯୋଡ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିବ 'Add Funds' ବଟନ୍ ବ୍ୟବହାର କରି ଆପଣ UPI କିମ୍ବା Net Banking ମାଧ୍ୟମରେ ତୁରନ୍ତ ଟଙ୍କା ପଠାଇପାରିବେ ।

ଜଣେ ଏକ୍ସପର୍ଟ ଟ୍ରେଡର୍ ଭାବରେ ସତର୍କତା:

GTT Order: ଯଦି ଆପଣ ସବୁବେଳେ ବଜାର ଦେଖିପାରୁନାହାନ୍ତି, ତେବେ 'GTT' (Good Till Triggered) ଅର୍ଡର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ । ଏହା ବର୍ଷେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୈଧ ରହେ ଏବଂ ଆପଣଙ୍କ ଟାର୍ଗେଟ୍ ଦାମ୍ ଆସିଲେ ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ଭାବେ କିଣାବିକା କରେ ।

Security: ସବୁବେଳେ ଟୁ-ଫ୍ୟାକ୍ଟର୍ ଅଥେଣ୍ଟିକେସନ୍ (2FA) ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ଏବଂ ନିଜର ପାସୱାର୍ଡ କାହାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

ଅନଲାଇନ୍ ଟ୍ରେଡିଂ (Online Trading) କ'ଣ ଏବଂ ଏହା କିପରି କାମ କରେ?

ଅନଲାଇନ୍ ଟ୍ରେଡିଂ କ'ଣ?

ଅନଲାଇନ୍ ଟ୍ରେଡିଂ ହେଉଛି ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଘରେ ବସି ନିଜର କମ୍ପ୍ୟୁଟର କିମ୍ବା ମୋବାଇଲ୍ ସାହାଯ୍ୟରେ ଶେୟାର, ବଣ୍ଡ, କମୋଡିଟି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ପତ୍ତି କିଣାବିକା କରିବା । ଘୂର୍ବରୁ ଟ୍ରେଡିଂ କରିବା ପାଇଁ ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜକୁ ଯିବାକୁ ପଡୁଥିଲା କିମ୍ବା ବ୍ରୋକରକୁ ଫୋନ୍ କରିବାକୁ ପଡୁଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଏବେ ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଡିଜିଟାଲ୍ ହୋଇଯାଇଛି ।

ଏହା କିପରି କାମ କରେ?

ଅନଲାଇନ୍ ଟ୍ରେଡିଂ କରିବା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟତଃ ତିନୋଟି ଜିନିଷ ଆବଶ୍ୟକ:

ଡିମାଟ୍ ଆକାଉଣ୍ଟ (Demat Account): ଏହା ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ ପରି, ଯେଉଁଠାରେ ଆପଣଙ୍କର ଶେୟାରଗୁଡ଼ିକ ଡିଜିଟାଲ୍ ରୂପରେ ସୁରକ୍ଷିତ ରହେ ।

ଟ୍ରେଡିଂ ଆକାଉଣ୍ଟ (Trading Account): ଏହି ଆକାଉଣ୍ଟ ମାଧ୍ୟମରେ ଆପଣ ବଜାରରେ କିଣିବା (Buy) କିମ୍ବା ବିକିବା (Sell) ପାଇଁ ଅର୍ଡର ଦିଅନ୍ତି।

ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ (Bank Account): ଶେୟାର କିଣିବା ପାଇଁ ଟଙ୍କା ପଠାଇବା ଏବଂ ବିକିବା ପରେ ଟଙ୍କା ପାଇବା ପାଇଁ ଏହା ବ୍ୟବହାର ହୁଏ।

ଅନଲାଇନ୍ ଟ୍ରେଡିଂର ଲାଭ:

ସୁବିଧା: ଆପଣ ଯେକୌଣସି ସ୍ଥାନରୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ କ୍ଲିକ୍ରେ ଟ୍ରେଡିଂ କରିପାରିବେ।

ସ୍ୱଚ୍ଛତା: ଆପଣ ଶେୟାରର ବାସ୍ତବ ଦାମ୍ (Real-time price) ଦେଖିପାରିବେ ଏବଂ କୌଣସି ଲୁଚାୟିତ ଖର୍ଚ୍ଚ ରହେନାହିଁ।

ନିୟନ୍ତ୍ରଣ: ଆପଣ କେତେବେଳେ କିଣିବେ ଏବଂ କେତେବେଳେ ବିକିବେ, ସେହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଆପଣଙ୍କ ହାତରେ ରହେ।

ସର୍ବନିମ୍ନ ଶୁଳ୍କ: ଅନଲାଇନ୍ ବ୍ରୋକରମାନେ ବହୁତ କମ୍ ବ୍ରୋକରେଜ୍ (Brokerage) ନିଅନ୍ତି।

ସ୍କାଲ୍ପିଙ୍ଗ୍ (Scalping), ଇଣ୍ଟ୍ରାଡେ (Intraday), ସୁଇଙ୍ଗ୍ (Swing) ଏବଂ ପୋଜିସନାଲ୍ (Positional) ଟ୍ରେଡିଂ ମଧ୍ୟରେ ମୁଖ୍ୟ ପାର୍ଥକ୍ୟଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ?

ଶେୟାର ବଜାରରେ ଜଣେ ଟ୍ରେଡର୍ କେତେ ସମୟ ପାଇଁ ଶେୟାରକୁ ଧରି ରଖୁଛନ୍ତି (Holding Period), ସେହି ଅନୁସାରେ ଟ୍ରେଡିଂକୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ଚାରି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି:

୧. ସ୍କାଲ୍ପିଙ୍ଗ୍ (Scalping)

ଏହା ସବୁଠାରୁ ଦ୍ରୁତ ଟ୍ରେଡିଂ ପଦ୍ଧତି। ଏଥିରେ ଟ୍ରେଡର୍ମାନେ ବହୁତ କମ୍ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଦାମର ଅତି କ୍ଷୁଦ୍ର ପରିବର୍ତ୍ତନରୁ ଲାଭ ଉଠାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି।

ସମୟ ସୀମା: କିଛି ସେକେଣ୍ଡରୁ କିଛି ମିନିଟ୍।

ଲକ୍ଷ୍ୟ: ଦିନସାରା ଶହ ଶହ ଟ୍ରେଡ୍ କରି ଛୋଟ ଛୋଟ ଲାଭ ଜମା କରିବା।

ରିସ୍କ: ବହୁତ ଅଧିକ, ଏଥିପାଇଁ ବହୁତ ଏକାଗ୍ରତା ଆବଶ୍ୟକ।

୨. ଇଣ୍ଟ୍ରାଡେ ଟ୍ରେଡିଂ (Intraday Trading)

ଏଥିରେ ଶେୟାରକୁ ସେହି ଦିନ ହିଁ କିଣାଯାଏ ଏବଂ ବଜାର ବନ୍ଦ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ବିକି କରିଦିଆଯାଏ। ଏହାକୁ 'Day Trading' ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ।

ସମୟ ସୀମା: ଗୋଟିଏ ଦିନ (୯:୧୫ ରୁ ୩:୩୦ ମଧ୍ୟରେ)।

ଲକ୍ଷ୍ୟ: ଦିନକ ମଧ୍ୟରେ ହେଉଥିବା ଉତ୍ଥାନ-ପତନରୁ ଲାଭ କରିବା।

ରିସ୍କ: ଅଧିକ, କାରଣ ବଜାରର ସାମୟିକ ଖବର ଦ୍ୱାରା ଦାମ୍ ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ।

୩. ସୁଇଙ୍ଗ ଟ୍ରେଡିଂ (Swing Trading)

ଏଥିରେ ଷ୍ଟକ୍ସର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ 'Trend' କିମ୍ବା 'Momentum' କୁ ଧରିବା ପାଇଁ ଶେୟାରକୁ କିଛି ଦିନ ରଖାଯାଏ।

ସମୟ ସୀମା: ୨ ଦିନରୁ କିଛି ସପ୍ତାହ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ।

ଲକ୍ଷ୍ୟ: ଷ୍ଟକ୍ସର ଏକ ମଧ୍ୟମ ଧରଣର ଗତିବିଧିରୁ ୧୦% ରୁ ୨୦% ଲାଭ କରିବା।

ରିସ୍କ: ମଧ୍ୟମ, କିନ୍ତୁ ବଜାର ବନ୍ଦ ଥିବା ସମୟରେ (Overnight) କିଛି ଖରାପ ଖବର ଆସିଲେ ବିପଦ ଥାଏ।

୪. ପୋଜିସନାଲ୍ ଟ୍ରେଡିଂ (Positional Trading)

ଏହା ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଟ୍ରେଡିଂରୂପରେ ଟ୍ରେଡରମାନେ ବଜାରର ଛୋଟ ଝଟକାକୁ ଖାତିର କରନ୍ତି ନାହିଁ।

ସମୟ ସୀମା: କିଛି ମାସରୁ କିଛି ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ।

ଲକ୍ଷ୍ୟ: ବଡ଼ ଧରଣର 'Multibagger' ଲାଭ ପାଇବା।

ରିସ୍କ: ସବୁଠାରୁ କମ୍, ଯଦି ଆପଣ ସଠିକ୍ Stage 2 ଷ୍ଟକ୍ ବାଛିଛନ୍ତି।

ତୁଳନାତ୍ମକ ବିବରଣୀ (Comparison Table):

ବିଷୟ	ସ୍କାଲ୍ପିଙ୍ଗ୍	ଇଣ୍ଟ୍ରାଡେ	ସୁଇଙ୍ଗ୍	ପୋଜିସନାଲ୍
Timeframe	1 Min / 3 Min	5 Min / 15 Min	Daily Chart	Weekly Chart
ଟ୍ରେଡ୍ ସଂଖ୍ୟା	ବହୁତ ଅଧିକ	ଅଧିକ	କମ୍	ବହୁତ କମ୍
ମାନସିକ ଚାପ	ଚରମ (Extreme)	ଅଧିକ	ମଧ୍ୟମ	କମ୍
ଲାଭର ଆଶା	ବହୁତ ଛୋଟ	ମଧ୍ୟମ	ବଡ଼	ବହୁତ ବଡ଼

ଟ୍ରେଡିଂ (Trading) ଏବଂ ଇନଭେଷ୍ଟମେଣ୍ଟ (Investment) ମଧ୍ୟରେ ମୁଖ୍ୟ ପାର୍ଥକ୍ୟଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ?

ଅନେକ ଲୋକ ମନେକରନ୍ତି ଯେ ଟ୍ରେଡିଂ ଏବଂ ଇନଭେଷ୍ଟମେଣ୍ଟ ସମାନ, କିନ୍ତୁ ଏହି ଦୁଇଟିର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଶୈଳୀ ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଲଗା।

୧. ଟ୍ରେଡିଂ (Trading)

ଟ୍ରେଡିଂର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଶେୟାର ବଜାରରୁ ଖୁବ୍ କମ୍ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଲାଭ କରିବା ଏବଂ ମୁଖ୍ୟତଃ ଷ୍ଟକ୍ ବାମ୍ରେ ହେଉଥିବା ଉତ୍ଥାନ-ପତନ ଉପରେ ଆଧାରିତ।

ସମୟ ସୀମା: ସେକେଣ୍ଡ, ମିନିଟ୍, ଦିନ କିମ୍ବା କିଛି ସପ୍ତାହ।

ଆଧାର: ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ Technical Analysis (ଚାର୍ଟ, ଇଣ୍ଡିକେଟର, ପାଟର୍ନ) ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ।

ରିସ୍କ: ଏଥିରେ ରିସ୍କ ଅଧିକ ଥାଏ, କିନ୍ତୁ ଶୀଘ୍ର ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରିବାର ସୁଯୋଗ ମଧ୍ୟ ଥାଏ।

ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ: ଏଠାରେ ଟ୍ରେଡିଂମାନେ 'Price Action' କୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଅନ୍ତି।

୨. ଇନଭେଷ୍ଟମେଣ୍ଟ (Investment)

ନିବେଶକ ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଦୀର୍ଘ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପତ୍ତି ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଏବଂ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀର ମାଲିକାନା ପାଇବା ପାଇଁ ଶେୟାର କିଣନ୍ତି।

ସମୟ ସୀମା: ବହୁ ବର୍ଷ କିମ୍ବା ଦଶନ୍ଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ।

ଆଧାର: ଏହା Fundamental Analysis (କମ୍ପାନୀର ବ୍ୟବସାୟ, ଲାଭ, ପରିଚାଳନା) ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ।

ରିସ୍କ: ଟ୍ରେଡିଂ ତୁଳନାରେ ଏଠାରେ ରିସ୍କ କମ୍ ଥାଏ ଏବଂ 'Compounding' ର ଲାଭ ମିଳେ।

ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ: ନିବେଶକମାନେ 'Value' କୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଅନ୍ତି ଏବଂ ବଜାରର ଛୋଟ ଝଟକାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ।

ମୁଖ୍ୟ ପାର୍ଥକ୍ୟ (ତୁଳନାତ୍ମକ ଟେବୁଲ୍)

ବିଷୟ(Topic)	ଟ୍ରେଡିଂ (Trading)	ନିବେଶ (Investment)
ଲକ୍ଷ୍ୟ (Goal)	ଶୀଘ୍ର ଲାଭ (Wealth Generation)	ସମ୍ପତ୍ତି ସୃଷ୍ଟି (Wealth Creation)
ମୁଖ୍ୟ ହାତୀଆର (Key Tool)	Technical Analysis	Fundamental Analysis
ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ (Viewpoint)	ଶେୟାରର ଦାମ୍ (Price)	କମ୍ପାନୀର ମୂଲ୍ୟ (Value)
ଧାରା (Approach)	କିଣ-ବିକ (Buy and Sell)	କିଣ-ଧରିରଖ (Buy and Hold)
ଲାଭର ଉତ୍ସ (Source of Profit)	ଦାମ୍ ପାର୍ଥକ୍ୟ	Capital Appreciation + Dividend

ଶେୟାର ବଜାରରେ ଶେୟାରର ଦାମ୍ କିଏ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରେ କିମ୍ବା କାହା ଦ୍ଵାରା ଏହା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ?

ଶେୟାର ବଜାରରେ କୌଣସି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବା ସରକାର ଦାମ୍ ସ୍ଥିର କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ ଚାହିଦା (Demand) ଏବଂ ଯୋଗାଣ (Supply) ର ନିୟମ ଅନୁସାରେ ଚାଲେ । ଏହାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ମୁଖ୍ୟ କାରକଗୁଡ଼ିକ ହେଲା:

୧. ଚାହିଦା ଏବଂ ଯୋଗାଣ (Demand & Supply)

ଏହା ହେଉଛି ବଜାରର ମୁଖ୍ୟ ଚାଳକ ।

ଯଦି କୌଣସି ଶେୟାର କିଣିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ଲୋକ (Buyers) ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥାଆନ୍ତି କିନ୍ତୁ ବିକ୍ରି କରିବା ପାଇଁ ଲୋକ (Sellers) କମ୍ ଥାଆନ୍ତି, ତେବେ ଶେୟାରର ଦାମ୍ ବଢ଼େ ।

ଏହାର ଓଲଟା ହେଲେ, ଅର୍ଥାତ୍ ଯଦି ବିକ୍ରେତା ଅଧିକ ଏବଂ କ୍ରେତା କମ୍ ଥାଆନ୍ତି, ତେବେ ଦାମ୍ ଖସେ ।

୨. ବଡ଼ ନିବେଶକ (Institutional Investors - Big Fish)

ବଜାରରେ ଦାମ୍‌କୁ ବଡ଼ ଧରଣର ଗତି ଦେବାର ଶକ୍ତି ଏହିମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଥାଏ:

FII (Foreign Institutional Investors): ବିଦେଶୀ ନିବେଶକ ।

DII (Domestic Institutional Investors): ଭାରତର ମୁ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡ୍ ଏବଂ ଏଲ୍.ଆଇ.ସି ପରି ବଡ଼ ସଂସ୍ଥା । ଏମାନେ ଯେତେବେଳେ ହଜାର ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା କୌଣସି ଷ୍ଟକ୍‌ରେ ଲଗାନ୍ତି

୩. କମ୍ପାନୀର ପ୍ରଦର୍ଶନ (Company Earnings)

ଯଦି ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରତି ତିନି ମାସରେ (Quarterly Results) ଭଲ ଲାଭ କରେ, ତେବେ ନିବେଶକମାନେ ସେହି କମ୍ପାନୀ ଉପରେ ଅଧିକ ଭରସା କରନ୍ତି ଏବଂ ଅଧିକ ଦାମ୍ ଦେଇ ଶେୟାର କିଣିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅନ୍ତି।

୪. ବଜାରର ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ (Market Sentiment)

ଅନେକ ସମୟରେ ଖବର (News) ଏବଂ ଭାବପ୍ରବଣତା ଦାମକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ ଯଦି ବଜାରରେ କିଛି ସକାରାତ୍ମକ ଖବର ଆସେ, ତେବେ ଲୋକେ ଖୁସି ହୋଇ କିଣନ୍ତି (Greed) ଯଦି କିଛି ଖରାପ ଖବର ବୁଲେ ତେବେ ଲୋକେ ଭୟରେ ଶେୟାର ବିକ୍ରି କରନ୍ତି (Fear)।

୫. ସରକାରୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ସୁଧ ହାର (Monetary Policy)

ଆର.ବି.ଆଇ (RBI) ଯଦି ସୁଧ ହାର (Interest Rates) ବଢ଼ାଏ, ତେବେ ବଜାରରେ ଦାମ୍ କମିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ ଯାହାକାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ବଜାରରେ ଦାମ୍ ପ୍ରଭାବିତ ହେବ।

ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ଘଟଣାବଳୀ ବା ଗ୍ଲୋବାଲ୍ ଫ୍ୟାକ୍ଟରଗୁଡ଼ିକ ଭାରତୀୟ ଶେୟାର ବଜାରର ଦାମକୁ କିପରି ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ?

ଆଜିକାଲିର ଅର୍ଥନୀତି ପରସ୍ପର ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଯେଉଁଠି ଆମେରିକା ବା ଯୁରୋପରେ କିଛି ଘଟିଲେ ତାର ସିଧାସଳଖ ପ୍ରଭାବ ଆମ ବଜାର ଉପରେ ପଡ଼େ। ଗ୍ଲୋବାଲ୍ ଫ୍ୟାକ୍ଟରଗୁଡ଼ିକ ହେଲା:

୧. ଆମେରିକା ବଜାରର ସୂଚକ (US Market Cues)

ଭାରତୀୟ ବଜାର ଅନେକ ସମୟରେ ଆମେରିକାର Nasdaq ଏବଂ Dow Jones କୁ ଅନୁସରଣ କରେ ଯଦି ଗତରାତିରେ ଆମେରିକା ବଜାର ବଢ଼ି ଧରଣର ଖସିଥାଏ, ତେବେ ପରଦିନ ସକାଳେ ଭାରତୀୟ ବଜାର Gap Down (ତଳେ) ଖୋଲିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ।

୨. କଞ୍ଚା ତେଲ ଦାମ୍ (Crude Oil Prices)

ଭାରତ ତାର ଆବଶ୍ୟକତାର ଅଧିକାଂଶ ତେଲ ବିଦେଶରୁ ଆମଦାନୀ କରେ ଯଦି ବିଶ୍ୱ ବଜାରରେ କଞ୍ଚା ତେଲ ଦାମ୍ ବଢ଼େ, ତେବେ ଭାରତରେ ମୁଦ୍ରାଞ୍ଚିତ ବଢ଼େ ଏବଂ ଅର୍ଥନୀତି ଉପରେ ତାପ ପଡ଼େ, ଯାହା ଶେୟାର ବଜାର ପାଇଁ ଖରାପ ସଂକେତ।

୩. ଆମେରିକା ଫେଡ଼ ସୁଧ ହାର (US Fed Interest Rates)

ଆମେରିକାର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବ୍ୟାଙ୍କ (US Fed) ଯଦି ସୁଧ ହାର ବଢ଼ାଏ, ତେବେ ବିଦେଶୀ ନିବେଶକ (FII) ମାନେ ଭାରତ ପରି ବିକାଶଶୀଳ ବଜାରରୁ ଟଙ୍କା କାଢ଼ି ନେଇ ଆମେରିକାରେ ନିବେଶ କରନ୍ତି। ଏହା ଫଳରେ ଭାରତୀୟ ବଜାରରେ ବିକ୍ରି (Selling Pressure) ବଢ଼ିଥାଏ।

୪. ଡଲାର ଇଣ୍ଡେକ୍ସ ଏବଂ ମୁଦ୍ରା ବିନିମୟ (Dollar Index & Currency)

ଯଦି ତଳାର ଅଧିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୁଏ ଏବଂ ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟ କମିଯାଏ, ତେବେ ଭାରତୀୟ ଆଇଟି (IT) ଏବଂ ଫାର୍ମା କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଏହା ଭଲ ହୋଇଥାଏ (କାରଣ ସେମାନେ ତଳାରରେ ରୋଜଗାର କରନ୍ତି), କିନ୍ତୁ ଆମଦାନୀ କରୁଥିବା କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଏହା କ୍ଷତିକାରକ।

୫. ଭୂ-ରାଜନୈତିକ ସଂଘର୍ଷ (Geopolitical Tensions)

ବିଶ୍ୱର କୌଣସି ବି କୋଣରେ ଯଦି କିମ୍ବା ଅସ୍ଥିରତା (ଯେପରିକି ରୁଷ-ୟୁକ୍ରେନ କିମ୍ବା ମଧ୍ୟ-ପ୍ରାଚ୍ୟରେ ଯଦି) ଦେଖାଦେଲେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚେନ୍ରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ଏବଂ ଦ୍ୱାରା ବଜାରରେ ଭୟର ବାତାବରଣ ଖେଳିଯାଏ ଏବଂ ନିବେଶକମାନେ ରିସ୍କ ନେବାକୁ ଡରନ୍ତି।

ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି (Inflation) ବୃଦ୍ଧି ହେବା ପଛରେ ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ବା ତାଳକ କିଏ?

ଅର୍ଥନୀତି ବିଜ୍ଞାନ ଅନୁସାରେ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ମୁଖ୍ୟତଃ ନିମ୍ନଲିଖିତ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଯୋଗୁଁ ବଢ଼ିଥାଏ:

୧. ଚାହିଦା ବୃଦ୍ଧି (Demand-Pull Inflation)

ଯେତେବେଳେ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ଅଧିକ ଟଙ୍କା ଥାଏ ଏବଂ ସେମାନେ ଜିନିଷ କିଣିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ବଜାରରେ ଜିନିଷର ପରିମାଣ (Supply) ସୀମିତ ଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଦରଦାମ ବଢ଼େ ଏହାକୁ ସରଳ ଭାଷାରେ "Too much money chasing too few goods" କୁହାଯାଏ।

୨. ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ ବୃଦ୍ଧି (Cost-Push Inflation)

ଯଦି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ କଞ୍ଚାମାଲ (Raw materials) ର ଦାମ୍ ବଢ଼ିଯାଏ, ତେବେ ସେମାନେ ନିଜର ଲାଭ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଜିନିଷର ଦାମ୍ ବଢ଼ାଇ ଦିଅନ୍ତି।

ଉଦାହରଣ: ଯଦି ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବଜାରରେ ଅଶୋପିତ ତୈଳ (Crude Oil) ଦାମ୍ ବଢ଼େ, ତେବେ ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ ବଢ଼ିଯାଏ, ଯାହା ଫଳରେ ପନିପରିବାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସବୁ ଜିନିଷର ଦାମ୍ ବଢ଼ିଥାଏ।

୩. ସରକାରୀ ନୀତି ଏବଂ ମୁଦ୍ରା ଯୋଗାଣ (Monetary Policy)

ଦେଶର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବ୍ୟାଙ୍କ (ଭାରତରେ RBI) ଯଦି ବଜାରରେ ଅଧିକ ଟଙ୍କା ପ୍ରବାହିତ କରେ କିମ୍ବା ସୁଧ ହାର (Interest Rates) କମାଇ ଦିଏ, ତେବେ ଲୋକେ ଅଧିକ ରଣ ନିଅନ୍ତି ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ କରନ୍ତି। ବଜାରରେ ଟଙ୍କାର ପରିମାଣ ଅଧିକ ହେଲେ ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟ (Purchasing Power) କମିଯାଏ, ଯାହା ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ସୃଷ୍ଟି କରେ।

୪. ଯୋଗାଣରେ ବାଧା (Supply Chain Disruptions)

ଯଦି (ଯେପରିକି ରୁଷ-ୟୁକ୍ରେନ ଯଦି) କିମ୍ବା ମହାମାରୀ ସମୟରେ ଯେତେବେଳେ ଜିନିଷ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ଯାଇପାରେ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ବଜାରରେ ଅଭାବ ଦେଖାଦିଏ ଏବଂ ଦାମ୍ ବଢ଼ିଯାଏ।

ନିବେଶକ ଏବଂ ଟ୍ରେଡର୍‌ଙ୍କ ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ:

ଜଣେ ଫୁଲ୍-ଟାଇମ୍ ଟ୍ରେଡର୍ ଭାବରେ ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ଉପରେ ନଜର ରଖିବା ଜରୁରୀ:

ନିକାରାମ୍ଭକ ପ୍ରଭାବ: ଯଦି Inflation ବହୁତ ବଢ଼େ, ତେବେ RBI ସୁଧ ହାର ବଢ଼ାଇଥାଏ। ସୁଧ ହାର ବଢ଼ିଲେ ବ୍ୟବସାୟ କରିବା ମହଙ୍ଗା ହୁଏ ଏବଂ ଶେୟାର ବଜାର ସାଧାରଣତଃ ତଳକୁ ଖସିଥାଏ।
ସକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ: କିଛି ସେକ୍ଟର ଯେପରିକି FMCG କିମ୍ବା Commodities (ସୁନା, ତେଲ) ମୁଦ୍ରାସ୍ଥୀତି ସମୟରେ ଭଲ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରନ୍ତି।

ସି.ପି.ଆଇ (CPI) କ'ଣ ଏବଂ ଏହା ଦେଶର ଅର୍ଥନୀତି ତଥା ଶେୟାର ବଜାରକୁ କିପରି ପ୍ରଭାବିତ କରେ?

CPI ହେଉଛି ଏକ ମାପଦଣ୍ଡ ଯାହା ସାଧାରଣ ଖାଉଟି ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ଦୈନନ୍ଦିନ ଜିନିଷ ଏବଂ ସେବାଗୁଡ଼ିକର ହାରାହାରି ମୂଲ୍ୟରେ ହେଉଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ମାପିଥାଏ। ଏହାକୁ ସାଧାରଣ ଭାଷାରେ ମୁଦ୍ରାସ୍ଥୀତି (Inflation) ର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ସୂଚକାଙ୍କ କୁହାଯାଏ।

CPI ରେ କେଉଁ ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ?

ଏହି ସୂଚକାଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସମୟରେ ଏକ "ବାସ୍କେଟ୍" (Basket) କଳ୍ପନା କରାଯାଏ, ଯେଉଁଥିରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକ ଥାଏ:

ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ପାନୀୟ: ପନିପରିବା, କ୍ଷୀର, ଚାଉଳ ଇତ୍ୟାଦି।

ଇନ୍ଦ୍ରିୟ: ପେଟ୍ଟୋଲ, ଡିଜେଲ ଏବଂ ରନ୍ଧନ ଗ୍ୟାସ୍।

ଆବାସ: ଘର ଭଡ଼ା।

ସେବା: ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଏବଂ ପରିବହନ।

ଯଦି ଗତ ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ ଏହି ବାସ୍କେଟ୍‌ର ମୋଟ ଦାମ୍ ୬% ବଢ଼େ, ତେବେ କୁହାଯାଏ ଯେ CPI ମୁଦ୍ରାସ୍ଥୀତି ୬% ଅଛି।

ଅର୍ଥନୀତି ଏବଂ ବଜାର ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ:

୧. ସୁଧ ହାର (Interest Rates):

ଭାରତର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବ୍ୟାଙ୍କ (RBI) CPI ତାତା ଉପରେ ନଜର ରଖେ ଯଦି CPI ବହୁତ ବଢ଼ିଯାଏ, ତେବେ RBI ମୁଦ୍ରାସ୍ଥୀତିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ସୁଧ ହାର (Repo Rate) ବଢ଼ାଇଥାଏ। ଏହା ଫଳରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ରଣ ମହଙ୍ଗା ହୁଏ ଏବଂ ଶେୟାର ବଜାରରେ କିଛିଟା ନିକାରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼େ।

୨. ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟ (Purchasing Power):

CPI ବଢ଼ିବା ମାନେ ଆପଣଙ୍କ ଟଙ୍କାର କ୍ରୟ ଶକ୍ତି କମିଯାଉଛି ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁ ଜିନିଷ ପାଇଁ ଆପଣ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ଦେଉଥିଲେ, ଏବେ ସେଥିପାଇଁ ଅଧିକ ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ।

୩. କମ୍ପାନୀର ଲାଭ (Corporate Margins):

ଦରଦାମ ବଢ଼ିଲେ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ (Input Cost) ବଢ଼ିଯାଏ, ଯାହା ଫଳରେ ସେମାନଙ୍କର ଶୁଦ୍ଧ ଲାଭ ବା Bottom Line ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥାଏ।

ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧିକୁ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ କରିବା ପାଇଁ ଆର.ବି.ଆଇ (RBI) ମୁଦ୍ରାସ୍ଥୀତି ବା Inflation କୁ କାହିଁକି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରେ ନାହିଁ?

ବାସ୍ତବରେ, RBI ସବୁବେଳେ Inflation (ମୁଦ୍ରାସ୍ଥୀତି) ଏବଂ Growth (ଅଭିବୃଦ୍ଧି) ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସୁନ୍ଦର ସନ୍ତୁଳନ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ । ଏହାକୁ ଅର୍ଥନୀତିରେ "Balancing Act" କୁହାଯାଏ । ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ହେଲା:

୧. ମୁଦ୍ରାସ୍ଥୀତି ହିଁ ଅଭିବୃଦ୍ଧିର ଶତ୍ରୁ (Inflation hurts Growth)

ଯଦି RBI କେବଳ Growth ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ସୁଧ ହାର କମାଇ ରଖେ, ତେବେ ବଜାରରେ ଟଙ୍କାର ପ୍ରବାହ ବଢ଼ିଯିବ । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଦରଦାମ (Inflation) ବହୁତ ବଢ଼ିଯିବ । ଯେତେବେଳେ ଜିନିଷପତ୍ରର ଦାମ୍ ଅତ୍ୟଧିକ ହୋଇଯାଏ, ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ କ୍ରୟ ଶକ୍ତି କମିଯାଏ, ଯାହା ଶେଷରେ ଦେଶର Growth କୁ ବନ୍ଦ କରିଦିଏ ।

୨. RBI ର ମୁଖ୍ୟ ଦାୟିତ୍ୱ (Price Stability)

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ନିୟମ ଅନୁସାରେ, RBI ର ପ୍ରାଥମିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି Price Stability ବା ମୂଲ୍ୟ ସ୍ଥିରତା । RBI କୁ ମୁଦ୍ରାସ୍ଥୀତିକୁ ୪% ($\pm$ ୨%) ମଧ୍ୟରେ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ଯଦି Inflation ୬% ରୁ ଅଧିକ ହୁଏ, ତେବେ ଏହା ଅର୍ଥନୀତି ପାଇଁ ବିପଜ୍ଜନକ ହୋଇଥାଏ ।

୩. ବିଦେଶୀ ନିବେଶ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ (Impact on Investments)

ଯଦି ଦେଶରେ ମୁଦ୍ରାସ୍ଥୀତି ଅନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଯାଏ, ତେବେ ଭାରତୀୟ ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟ କମିଯିବ । ଏହା ଦେଖି ବିଦେଶୀ ନିବେଶକ (FII) ମାନେ ଭାରତରୁ ନିଜର ଟଙ୍କା କାଢ଼ି ନେବେ, ଯାହା ଶେୟାର ବଜାର ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ବଡ଼ ଝଟକା ହେବ ।

୪. ସ୍ଥାୟୀ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ବନାମ ଅସ୍ଥାୟୀ ଅଭିବୃଦ୍ଧି

ମୁଦ୍ରାସ୍ଥୀତିକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇ କରାଯାଉଥିବା Growth ଅସ୍ଥାୟୀ ହୋଇଥାଏ । RBI ଚାହେଁ ଯେ ଦେଶରେ "Sustainable Growth" ବା ସ୍ଥାୟୀ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହେଉ, ଯେଉଁଥିରେ ଦରଦାମ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରହିବ ଏବଂ ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନଧାରଣ ମାନ ମଧ୍ୟ ଉନ୍ନତ ହେବ ।

ଜଣେ ଟ୍ରେଡର୍ ଭାବରେ ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଏହାର ମହତ୍ତ୍ୱ:

RBI ର ପ୍ରତିଟି ପଦକ୍ଷେପ (Monetary Policy) ଆପଣଙ୍କ ଟ୍ରେଡିଂକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ:

ଯଦି Inflation ଅଧିକ ଥାଏ: RBI ସୁଧ ହାର ବଢ଼ାଏ ଯାହା ଫଳରେ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ୍, ଅଟୋ ଏବଂ ରିଏଲ୍ ଇଷ୍ଟେଟ୍ ଷ୍ଟକ୍ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଚାପ ପଡ଼େ ।

ଯଦି Inflation ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଥାଏ: RBI ସୁଧ ହାର କମାଇପାରେ, ଯାହା ଶେୟାର ବଜାରରେ ଏକ ବଡ଼ 'Bull Run' ଆଣିଥାଏ ।

ସି.ଆର୍.ଆର୍ (CRR), ରେପୋ ରେଟ୍ (Repo Rate), ରିଭର୍ସ ରେପୋ ରେଟ୍ (Reverse Repo Rate) ଏବଂ ଏସ୍.ଏଲ୍.ଆର୍ (SLR) କ'ଣ ଏବଂ ଏଗୁଡ଼ିକ ବଜାରକୁ କିପରି ପ୍ରଭାବିତ କରନ୍ତି?

RBI ଏହି ହାରଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ବଜାରରେ ଟଙ୍କାର ପ୍ରବାହ (Liquidity) ଏବଂ ମୁଦ୍ରାସ୍ଥିତିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିଥାଏ ।

୧. ରେପୋ ରେଟ୍ (Repo Rate)

ଯେତେବେଳେ ବାଣିଜ୍ୟିକ ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକୁ (ଯଥା: SBI, HDFC) ଟଙ୍କାର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼େ, ସେମାନେ RBI ଠାରୁ ରଣ ନିଅନ୍ତି । RBI ସେହି ରଣ ଉପରେ ଯେଉଁ ସୁଧ ହାର ନିଏ, ତାକୁ Repo Rate କୁହାଯାଏ ।

ପ୍ରଭାବ: ଯଦି Repo Rate ବଢ଼େ, ତେବେ ବ୍ୟାଙ୍କ ରଣ (Home/Car Loan) ମହଙ୍ଗା ହୁଏ ଯାହା ଶେୟାର ବଜାର ପାଇଁ ସାଧାରଣତଃ ନକାରାତ୍ମକ ।

୨. ରିଭର୍ସ ରେପୋ ରେଟ୍ (Reverse Repo Rate)

ଯେତେବେଳେ ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକ ପାଖରେ ଅଧିକ ଟଙ୍କା ଜମା ରହେ, ସେମାନେ ସେହି ଟଙ୍କାକୁ RBI ପାଖରେ ରଖନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ RBI ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକୁ ଯେଉଁ ସୁଧ ଦିଏ, ତାକୁ Reverse Repo Rate କୁହାଯାଏ ।

ପ୍ରଭାବ: ଏହା ବଢ଼ିଲେ ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକ ବଜାରରେ ରଣ ନଦେଇ RBI ପାଖରେ ଟଙ୍କା ରଖିବାକୁ ଅଧିକ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି, ଯାହା ଫଳରେ ବଜାରରେ ଟଙ୍କାର ପରିମାଣ କମିଯାଏ ।

୩. ସି.ଆର୍.ଆର୍ (CRR - Cash Reserve Ratio)

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ସେମାନଙ୍କର ମୋଟ ଜମା ଟଙ୍କାର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିଶତ ନଗଦ (Cash) ଆକାରରେ RBI ପାଖରେ ରଖିବାକୁ ପଡ଼େ । ଏହାକୁ CRR କୁହାଯାଏ । ଏହି ଟଙ୍କା ଉପରେ ବ୍ୟାଙ୍କ କୌଣସି ସୁଧ ପାଏ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଭାବ: CRR ବଢ଼ିଲେ ବ୍ୟାଙ୍କ ପାଖରେ ରଣ ଦେବା ପାଇଁ କମ୍ ଟଙ୍କା ବଳେ ।

୪. ଏସ୍.ଏଲ୍.ଆର୍ (SLR - Statutory Liquidity Ratio)

ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକୁ ସେମାନଙ୍କର ମୋଟ ଜମା ଟଙ୍କାର ଏକ ଅଂଶ ନିଜ ପାଖରେ ସୁନା (Gold), ନଗଦ ଟଙ୍କା କିମ୍ବା ସରକାରୀ ବଣ୍ଡ ଆକାରରେ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବାକୁ ପଡ଼େ । ଏହାକୁ SLR କୁହାଯାଏ ।
 ପ୍ରଭାବ: ଏହା ନିଶ୍ଚିତ କରେ ଯେ ବ୍ୟାଙ୍କ ସବୁବେଳେ ଦେବାଳିଆ ନହୋଇ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ କରିବା ସ୍ଥିତିରେ ରହିବ ।

ଟ୍ରେଡରଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସାରାଂଶ ଟେବୁଲ୍:

ହାର (Rate)	ବଢ଼ିଲେ କ'ଣ ହୁଏ?	ଶେୟାର ବଜାର ଉପରେ ପ୍ରଭାବ
Repo Rate	ରଖି ମହଙ୍ଗା ହୁଏ	ତଳକୁ ଖସିଯାଏ (Negative)
Reverse Repo	ବଜାରରେ ଟଙ୍କା କମିଯାଏ	ସାମାନ୍ୟ ନକାରାତ୍ମକ
CRR / SLR	ବ୍ୟାଙ୍କର ରଖି ଦେବା ଶକ୍ତି କମେ	ନକାରାତ୍ମକ / ସ୍ଥିର

ମୁଦ୍ରାମୀତି କିପରି ଶେୟାର ବଜାରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ?

୧. କର୍ପୋରେଟ୍ ରଣ ଏବଂ ଲାଭଜନକତା (Corporate Debt & Profitability)

ଅଧିକାଂଶ ବଡ଼ କମ୍ପାନୀ ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟବସାୟ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ରଣ ନେଇଥାନ୍ତି ।

ପ୍ରଭାବ: ଯେତେବେଳେ RBI ସୁଧ ହାର ବଢ଼ାଏ, କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର Interest Expense ବା ସୁଧ ବାବଦରେ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ବଢ଼ିଯାଏ । ଏହା ସେମାନଙ୍କର ଶୁଦ୍ଧ ଲାଭ (Net Profit) କୁ କମାଇଦିଏ । ଯଦି କମ୍ପାନୀର ଲାଭ କମେ, ତେବେ ଶେୟାର ମୂଲ୍ୟ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବେ ତଳକୁ ଖସିଥାଏ ।

ଉଦାହରଣ: ରିଅଲ୍ ଇଷ୍ଟେଟ୍ ଏବଂ ଅଟୋମୋବାଇଲ୍ ପରି ସେକ୍ଟର ଯେଉଁଠି ରଣର ବ୍ୟବହାର ଅଧିକ, ସେଠାରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।

୨. ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଚାହିଦା ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ (Consumer Spending)

ମୁଦ୍ରାମୀତି କେବଳ କମ୍ପାନୀ ନୁହେଁ, ବରଂ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ କରେ ।

EMI ଉପରେ ପ୍ରଭାବ: ସୁଧ ହାର ବଢ଼ିଲେ ହୋମ୍ ଲୋନ୍, କାର୍ ଲୋନ୍ ଏବଂ ପର୍ସନାଲ୍ ଲୋନ୍ ମହଙ୍ଗା ହୋଇଯାଏ । ଫଳରେ ଲୋକଙ୍କ ହାତରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ କମ୍ ଟଙ୍କା ରହେ ।

ବିକ୍ରୟ ହ୍ରାସ: ଯଦି ଲୋକମାନେ କମ୍ ଜିନିଷ କିଣନ୍ତି, ତେବେ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ବିକ୍ରୟ କମିଯାଏ, ଯାହା ଶେୟାର ବଜାରରେ ମାନ୍ଦାବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି କରେ ।

୩. ନିବେଶ ପାଇଁ ବିକଳ୍ପ (Alternative Investment Assets)

ନିବେଶକମାନେ ସବୁବେଳେ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଟଙ୍କା ରଖିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି ଯେଉଁଠି ଅଧିକ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ମିଳେ ।

ବଣ୍ଡ ବନାମ ଶେୟାର: ଯେତେବେଳେ ସୁଧ ହାର ବଢ଼େ, ସରକାରୀ ବଣ୍ଡ (Government Bonds) ଏବଂ ଫିକ୍ସଡ୍ ଡିପୋଜିଟ୍ (FD) ଅଧିକ ଆକର୍ଷଣୀୟ ହୋଇଯାଏ କାରଣ ଏଠାରେ ବିନା ରିସ୍କରେ ଭଲ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ମିଳେ । ତେଣୁ ବଡ଼

ବଡ଼ ନିବେଶକମାନେ ଶେୟାର ବଜାରରୁ ଟଙ୍କା ବାହାର କରି ବଣ୍ଟ ବଜାରରେ ନିବେଶ କରନ୍ତି, ଯାହା ଶେୟାର ବଜାରକୁ ତଳକୁ ନିଏ।

୪. ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ପ୍ରଭାବ (Psychological Impact)

ଶେୟାର ବଜାର ଭବିଷ୍ୟତର ଆଶା ଉପରେ ଚାଲେ।

ଯଦି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ମୁଦ୍ରାନୀତିରେ କଠୋର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରେ (Hawkish Stance), ତେବେ ନିବେଶକମାନେ ଭୟଭୀତ ହୋଇ ଶେୟାର ବିକ୍ରି କରିବା ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି।

ଅପରପକ୍ଷରେ, ଯଦି RBI ଆଗାମୀ ଦିନରେ ସୁଧ ହାର କମାଇବାର ସଙ୍କେତ ଦିଏ (Dovish Stance), ତେବେ ବଜାରରେ ଏକ ଉତ୍ସାହ ଦେଖାଦିଏ ଏବଂ ଶେୟାର ମୂଲ୍ୟ ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗେ।

୫. ମୁଦ୍ରା ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ରପ୍ତାନି (Currency Value & Exports)

ମୁଦ୍ରାନୀତି ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରେ।

ସୁଧ ହାର ବୃଦ୍ଧି ହେଲେ ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୋଇପାରେ ଯାହା ଆମଦାନୀ ପାଇଁ ଭଲ କିନ୍ତୁ IT ଏବଂ ଫାର୍ମା ପରି ରପ୍ତାନିଭିତ୍ତିକ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ କ୍ଷତିକାରକ ହୋଇଥାଏ, କାରଣ ସେମାନଙ୍କର ବିଦେଶୀ ଆୟ କମିଯାଏ।
ନିଷ୍କର୍ଷ:

ମୁଦ୍ରାନୀତି ହେଉଛି ଶେୟାର ବଜାରର "ରିମୋଟ୍ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ" ପରି।

ସହଜ ମୁଦ୍ରାନୀତି (Easy Money Policy): କମ୍ ସୁଧ ହାର = ଅଧିକ ଟଙ୍କା ପ୍ରବାହ = ଶେୟାର ବଜାରରେ ବୃଦ୍ଧି (Bull Market)।

କଠୋର ମୁଦ୍ରାନୀତି (Tight Money Policy): ଅଧିକ ସୁଧ ହାର = କମ୍ ଟଙ୍କା ପ୍ରବାହ = ଶେୟାର ବଜାରରେ ହ୍ରାସ (Bear Market)।

ଶେୟାର ବଜାରରେ ପ୍ରାଇସ୍-ଭଲ୍ୟୁମ୍ କୋରିଲେସନ୍ (Price-Volume Correlation) କ'ଣ ଏବଂ ଏହା ଜଣେ ଟ୍ରେଡର ପାଇଁ କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ?

ଟେକ୍ନିକାଲ୍ ଆନାଲିସିସ୍ (Technical Analysis) ରେ ପ୍ରାଇସ୍ ଏବଂ ଭଲ୍ୟୁମ୍ ହେଉଛି ଦୁଇଟି ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଓମ୍ବ୍ରା ପ୍ରାଇସ୍ ଆମକୁ କୁହେ ଯେ ବଜାରରେ କ'ଣ ଘଟୁଛି, କିନ୍ତୁ ଭଲ୍ୟୁମ୍ ଆମକୁ କୁହେ ଯେ ସେହି ପରିବର୍ତ୍ତନ ପଛରେ କେତେ ଶକ୍ତି ବା ବଳ ରହିଛି।

ଏହି ଦୁଇଟିର ସମ୍ପର୍କକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ୪ଟି ମୁଖ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତି ମାଧ୍ୟମରେ ବୁଝାଯାଇପାରିବ:

୧. ପ୍ରାଇସ୍ ବୃଦ୍ଧି + ଭଲ୍ୟୁମ୍ ବୃଦ୍ଧି (Bullish Confirmation)

ଯଦି କୌଣସି ଶେୟାରର ମୂଲ୍ୟ ବଢୁଛି ଏବଂ ସେହି ସମୟରେ ଭଲ୍ୟୁମ୍ ମଧ୍ୟ ବଢୁଛି, ତେବେ ଏହା ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ବଜାରର ସଙ୍କେତ ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବଡ଼ ନିବେଶକମାନେ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଶେୟାର କିଣୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହି ଟେଜି (Uptrend) ଆଗକୁ ଜାରି ରହିପାରେ।

୨. ପ୍ରାଇସ୍ ବୃଦ୍ଧି + ଭଲ୍ୟୁମ୍ ହ୍ରାସ (Weak Uptrend)

ଯଦି ଶେୟାର ମୂଲ୍ୟ ଧୀରେ ଧୀରେ ବଢ଼ୁଛି କିନ୍ତୁ ଭଲ୍ୟୁମ୍ କମୁଛି, ତେବେ ଏହା ଏକ ସତର୍କ ଘଣ୍ଟିଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ନିବେଶକମାନେ ଅଧିକ ଦାମରେ କିଣିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁନାହାନ୍ତି ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରାଇସ୍ ଯେକୌଣସି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତଳକୁ ଖସିପାରେ।

୩. ପ୍ରାଇସ୍ ହ୍ରାସ + ଭଲ୍ୟୁମ୍ ବୃଦ୍ଧି (Strong Bearish)

ଯଦି ଶେୟାର ମୂଲ୍ୟ କମୁଛି ଏବଂ ଭଲ୍ୟୁମ୍ ବଢ଼ୁଛି, ତେବେ ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ନକାରାତ୍ମକ ସଙ୍କେତ ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଲୋକମାନେ ବହୁତ ଜୋରରେ ଶେୟାର ବିକ୍ରି (Panic Selling) କରୁଛନ୍ତି ଏହି ମାନ୍ଦାବସ୍ଥା (Downtrend) ଆହୁରି ଅଧିକ ଦିନ ରହିପାରେ।

୪. ପ୍ରାଇସ୍ ହ୍ରାସ + ଭଲ୍ୟୁମ୍ ହ୍ରାସ (Weak Downtrend)

ଯଦି ଶେୟାର ମୂଲ୍ୟ କମୁଛି କିନ୍ତୁ ଭଲ୍ୟୁମ୍ ମଧ୍ୟ କମୁଛି, ତେବେ ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବିକ୍ରେତାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା କମ୍ ଅଛି ଏହା ସୁଚାଇଥାଏ ଯେ ବଜାରରେ ବଡ଼ ଧରଣର ହ୍ରାସ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା କମ୍ ଏବଂ ବଜାର ସାଇଡ୍-ୱେଜ୍ (Sideways) ରହିପାରେ।

ଶେୟାର ମୂଲ୍ୟ (Price)	କାରବାର ପରିମାଣ (Volume)	ଅର୍ଥ (Meaning)
ଉପରକୁ (Up)	ଉପରକୁ (Up)	ଶକ୍ତିଶାଳୀ ତେଜି (Strong Bullish)
ଉପରକୁ (Up)	ତଳକୁ (Down)	ଦୁର୍ବଳ ତେଜି (Weak Bullish)
ତଳକୁ (Down)	ଉପରକୁ (Up)	ଶକ୍ତିଶାଳୀ ମାନ୍ଦାବସ୍ଥା (Strong Bearish)
ତଳକୁ (Down)	ତଳକୁ (Down)	ଦୁର୍ବଳ ମାନ୍ଦାବସ୍ଥା (Weak Bearish)

କରେଣ୍ଟ ରେସିଓ (Current Ratio) କ'ଣ ଏବଂ ଏହା କିପରି ଗଣନା (Calculate) କରାଯାଏ? ଏହା ଏକ କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ?

ଉତ୍ତର:

କରେଣ୍ଟ ରେସିଓ ହେଉଛି ଏକ ଲିକ୍ୱିଡିଟି ରେସିଓ (Liquidity Ratio), ଯାହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଏକ କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ତାର ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପରିଶୋଧ କରିବାକୁ ଥିବା ରଶି (Short-term Liabilities) ତୁଳନାରେ କେତେ ସମ୍ପତ୍ତି (Current Assets) ଅଛି ଯାହାକି ତାହାରେ କହିଲେ, ଏହା କମ୍ପାନୀର ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଏକ ପରୀକ୍ଷା।

୧. କରେଣ୍ଟ ରେସିଓ ଗଣନା କରିବାର ସୂତ୍ର:

Current Ratio = Current Assets / current Liabilities

କରେଣ୍ଟ ଆସେଟ୍ସ (Current Assets): ଯେଉଁ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ନଗଦ ଟଙ୍କାରେ ପରିଣତ କରାଯାଇପାରେ (ଯଥା: ନଗଦ ଟଙ୍କା, ବ୍ୟାଙ୍କ ବାଲାନ୍ସ, ଷ୍ଟକ୍/ଇନଭେଣ୍ଟୋରୀ, ଏବଂ କାହାରି ପାଖରୁ ପାଇବାକୁ ଥିବା ଟଙ୍କା)।

କରେଣ୍ଟ ଲାଏବିଲିଟିଜ୍ (Current Liabilities): ଯେଉଁ ରାଶିକୁ ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପରିଶୋଧ କରିବାକୁ ପଡ଼େ। (ଯଥା: ସର୍ଟ-ଟର୍ମ ଲୋନ, ବ୍ୟବସାୟିକ ରାଶ, ଏବଂ ବାକି ଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ)।

୨. ଏକ ଆଦର୍ଶ (Ideal) କରେଣ୍ଟ ରେସିଓ କେତେ?

ସାଧାରଣତଃ ୨:୧ ଅନୁପାତକୁ ଏକ ଭଲ ସଙ୍କେତ ବୋଲି ଧରାଯାଏ। ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ପ୍ରତି ୧ ଟଙ୍କାର ରାଶ ପାଇଁ ୨ ଟଙ୍କାର ସମ୍ପତ୍ତି ଅଛି।

ରେସିଓ ୧ ରୁ ଅଧିକ: ଏହାର ଅର୍ଥ କମ୍ପାନୀ ନିଜର ରାଶ ପରିଶୋଧ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ।

ରେସିଓ ୧ ରୁ କମ୍: ଏହା ଏକ ବିପଦର ସଙ୍କେତ। ଏହାର ଅର୍ଥ କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ରାଶ ତୁଳନାରେ ନଗଦ ଟଙ୍କା ବା ସମ୍ପତ୍ତି କମ୍ ଅଛି।

୩. ଏହାର ମହତ୍ତ୍ୱ:

ରାଶ ପରିଶୋଧ କ୍ଷମତା: ଏହା ଦେଖି ନିବେଶକମାନେ ଜାଣିପାରନ୍ତି ଯେ କମ୍ପାନୀ ଦେବାଳିଆ (Bankrupt) ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି କି ନାହିଁ।

କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଦକ୍ଷତା (Operational Efficiency): ଏକ ଭଲ କରେଣ୍ଟ ରେସିଓ ସୂଚାଇଥାଏ ଯେ କମ୍ପାନୀ ନିଜର ଦୈନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସୁରୁଖୁରୁରେ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ପୁଞ୍ଜି ରଖିଛି।

ନିବେଶ ନିଷ୍ପତ୍ତି: ଶେୟାର ବଜାରରେ କୌଣସି କମ୍ପାନୀର ଫଣ୍ଡାମେଣ୍ଟାଲ୍ ଆନାଲିସିସ୍ (Fundamental Analysis) କରିବା ସମୟରେ ଏହି ରେସିଓ ଦେଖିବା ନିହାତି ଜରୁରୀ।

ସତର୍କତା:

ବହୁତ ଅଧିକ କରେଣ୍ଟ ରେସିଓ (ଯଥା ୫:୧) ମଧ୍ୟ ସବୁବେଳେ ଭଲ ନୁହେଁ। ଏହାର ଅର୍ଥ ହୋଇପାରେ ଯେ କମ୍ପାନୀ ନିଜର ଟଙ୍କାକୁ ସଠିକ୍ ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରିପାରୁ ନାହିଁ କିମ୍ବା ତା'ର ଇନଭେଣ୍ଟୋରୀ (Inventory) ବିକ୍ରି ହେଉନାହିଁ ତେଣୁ ସେକ୍ଟର ଅନୁଯାୟୀ ଏହାକୁ ତୁଳନା କରିବା ଉଚିତ୍।

ଏସିଡ୍-ଟେଷ୍ଟ ଅନୁପାତ (Acid-test ratio) କହିଲେ କଣ ବୁଝାଏ ଏବଂ ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ?

ଉତ୍ତର: ଏସିଡ୍-ଟେଷ୍ଟ ଅନୁପାତ ହେଉଛି ଏକ ସୂଚକ ଯାହା କମ୍ପାନୀର ତୁରନ୍ତ ନଗଦ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିବାର କ୍ଷମତାକୁ ପରଖିଥାଏ। ଏଥିରେ କମ୍ପାନୀର ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତିରୁ 'ଇନଭେଣ୍ଟୋରୀ' (Inventory) ବା ଗଚ୍ଛିତ ସାମଗ୍ରୀକୁ ବାଦ୍ ଦିଆଯାଏ, କାରଣ ସବୁବେଳେ ସାମଗ୍ରୀକୁ ତୁରନ୍ତ ବିକ୍ରି କରି ଟଙ୍କା ପାଇବା ସମ୍ଭବ ହୋଇନଥାଏ।

ଏହାର ଗାଣିତିକ ସୂତ୍ର:

$$\text{Acid-test Ratio} = \frac{\text{Current Assets} - \text{inventory}}{\text{Current Liabilities}}$$

ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ?

ତୁରନ୍ତ ଦେୟ କ୍ଷମତା: ଯଦି ଏହି ଅନୁପାତ ୧:୧ କିମ୍ବା ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ରହେ, ତେବେ କମ୍ପାନୀର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ଭଲ ବୋଲି ଧରାଯାଏ । ଏହାର ଅର୍ଥ କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ତା'ର ରଶ ଶୁଦ୍ଧିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ନଗଦ ଅର୍ଥ ଅଛି ।

ବ୍ୟବସାୟର ସୁରକ୍ଷା: ଏହା ବିନିଯୋଗକାରୀ (Investors) ମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇଥାଏ କି ଖରାପ ସମୟରେ କମ୍ପାନୀ ତାର ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଇ ପାରିବ କି ନାହିଁ ।

ସାବଧାନତା: ଯଦି ଏହି ଅନୁପାତ ୧ ରୁ କମ୍ ରୁହେ, ତେବେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ କି କମ୍ପାନୀକୁ ନିଜର ଚଳନ୍ତି ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ରଶ ପରିଶୋଧ କରିବାରେ ଅସୁବିଧା ହୋଇପାରେ ।

ପ୍ରଶ୍ନ: ଇନଭେଣ୍ଟୋରୀ ଟର୍ଣ୍ଣଓଭର ଅନୁପାତ (Inventory Turnover Ratio) ଏବଂ ଡେବ୍ଟର ଟର୍ଣ୍ଣଓଭର ଅନୁପାତ (Debtor Turnover Ratio) କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝାଏ?

ଉତ୍ତର: ୧. ଇନଭେଣ୍ଟୋରୀ ଟର୍ଣ୍ଣଓଭର ଅନୁପାତ (Inventory Turnover Ratio):

ଏହି ଅନୁପାତ ସୂଚାଇଥାଏ ଯେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ (ସାଧାରଣତଃ ଏକ ବର୍ଷରେ) ଏକ କମ୍ପାନୀ କେତେଥର ନିଜର ମହଜୁଦ ସାମଗ୍ରୀ ବା ଷ୍ଟକ୍କୁ ବିକ୍ରି କରିବାରେ ସଫଳ ହୋଇଛି ।

ମହତ୍ତ୍ୱ: ଯଦି ଏହି ଅନୁପାତ ଅଧିକ ଥାଏ, ତେବେ ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କମ୍ପାନୀର ବିକ୍ରି ଭଲ ହେଉଛି ଏବଂ ସାମଗ୍ରୀ ଶୀଘ୍ର ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଉଛି ।

ସୂତ୍ର:

$$\text{Inventory Turnover Ratio} = \frac{\text{Cost of Good Sold}}{\text{Average Inventory}}$$

୨. ଡେବ୍ଟର ଟର୍ଣ୍ଣଓଭର ଅନୁପାତ (Debtor Turnover Ratio):

ଏହାକୁ 'Account Receivable Turnover Ratio' ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଏହି ଅନୁପାତ ସୂଚାଇଥାଏ ଯେ ଏକ କମ୍ପାନୀ ନିଜର ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କୁ ଦେଇଥିବା ଧାର କରଜ ବା ବାକି ଟଙ୍କା କେତେ ଶୀଘ୍ର ଆଦାୟ କରିପାରୁଛି ।

ମହତ୍ତ୍ୱ: ଅଧିକ ଅନୁପାତର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କମ୍ପାନୀ ନିଜର ବାକି ଟଙ୍କା ଶୀଘ୍ର ଏବଂ ଦକ୍ଷତାର ସହ ଆଦାୟ କରୁଛି । ଏହା ବ୍ୟବସାୟରେ ନଗଦ ଟଙ୍କାର ପ୍ରବାହ (Cash Flow) କୁ ଠିକ୍ ରଖେ ।

Debtor Turnover Ratio = Net Credit Sales / Average Accounts Receivable

ସଂକ୍ଷେପରେ:

Inventory Turnover: ସାମଗ୍ରୀ କେତେ ଶୀଘ୍ର ବିକ୍ରି ହେଉଛି ତାହା ଜଣାପଡ଼େ।

Debtor Turnover: ବାକି ପଡ଼ିଥିବା ଟଙ୍କା କେତେ ଶୀଘ୍ର ଆଦାୟ ହେଉଛି ତାହା ଜଣାପଡ଼େ।

ROCE (Return on Capital Employed) କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝାଏ ଏବଂ ଏହା କିପରି ଗଣନା କରାଯାଏ?

ROCE (Return on Capital Employed):

ROCE ହେଉଛି ଏକ "ଲାଭଦାୟକତା ଅନୁପାତ" (Profitability Ratio) ଯାହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଏକ କମ୍ପାନୀ ତା'ର ବ୍ୟବସାୟରେ ବିନିଯୋଗ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ପୁଞ୍ଜିକୁ (Capital) ବ୍ୟବହାର କରି କେତେ ପରିମାଣର ଲାଭ କରୁଛି। ସରଳ ଭାଷାରେ କହିଲେ, ପ୍ରତି ୧ ଟଙ୍କାର ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶରେ କମ୍ପାନୀ କେତେ ପଇସା ଲାଭ କରୁଛି, ତାହା ROCE ରୁ ଜଣାପଡ଼େ।

ଏହାର ଗଣନା (Formula):

ROCE ଗଣନା କରିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀର ଅପରେଟିଂ ପ୍ରଫିଟ୍‌କୁ (EBIT) ମୋଟ ବିନିଯୋଗ ପୁଞ୍ଜି (Capital Employed) ଦ୍ୱାରା ଭାଗ କରାଯାଏ।

ସୂତ୍ର:

$$\text{ROCE} = \text{EBIT} / \text{Capital Employed} \times 100$$

EBIT: Earnings Before Interest and Tax (ସୁଧ ଏବଂ ଟିକସ ପୂର୍ବରୁ ଆୟ)।

Capital Employed: Total Assets - Current Liabilities (ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତି - ଚଳନ୍ତି ଦେୟ)।

ଏହାର ଗୁରୁତ୍ୱ:

ଦକ୍ଷତା ମାପିବା: ଏହା ଜଣାଇଥାଏ ଯେ କମ୍ପାନୀର ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ ଉପଲବ୍ଧ ପୁଞ୍ଜିକୁ କେତେ ଭଲ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଛି।

ତୁଳନା କରିବା: ଗୋଟିଏ ସମାନ ଧରଣର ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିବା ଦୁଇଟି କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରୁ କିଏ ଭଲ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଛି, ତାହା ROCE ଦେଖି ଜାଣିହୁଏ।

ନିବେଶକଙ୍କ ପାଇଁ: ସାଧାରଣତଃ ଅଧିକ ROCE ଥିବା କମ୍ପାନୀକୁ ନିବେଶ ପାଇଁ ଭଲ ବୋଲି ଧରାଯାଏ, କାରଣ ଏହା ସୂଚାଏ ଯେ କମ୍ପାନୀ କମ୍ ପୁଞ୍ଜିରେ ଅଧିକ ଲାଭ କରିବାର କ୍ଷମତା ରଖିଛି।

ପ୍ରଫିଟ୍ ରେସିଓ (Profit Ratio) କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝାଏ ଏବଂ ଏହା କେତେ ପ୍ରକାରର?

ଉତ୍ତର: ପ୍ରଫିଟ୍ ରେସିଓ (Profit Ratio):

ପ୍ରତିର ରେସିଓ ବ୍ୟବସାୟର ବିକ୍ରି (Sales) କିମ୍ବା ନିବେଶ (Investment) ଦୁଇନାରେ କମ୍ପାନୀ କେତେ ଲାଭ କରୁଛି, ତାହା ଶତକଡ଼ା (%) ହିସାବରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥାଏ । ଏହା କମ୍ପାନୀର ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ମାପିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

ମୁଖ୍ୟତଃ ଦୁଇଟି ପ୍ରକାରର ପ୍ରତିର ରେସିଓ ବହୁଳ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ:

୧. ଗ୍ରସ୍ ପ୍ରତିର ରେସିଓ (Gross Profit Ratio):

ଏହା ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀର ମୂଲ୍ୟ ବାହାର କରିବା ପରେ କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ କେତେ ଲାଭ ରହୁଛି ତାହା ଦର୍ଶାଏ ।

ସୂତ୍ର

$$\text{Gross Profit Ratio} = \frac{\text{Gross Profit}}{\text{Net Sales}} \times 100$$

(Gross Profit = Sales - Cost of Goods Sold)

୨. ନେଟ୍ ପ୍ରତିର ରେସିଓ (Net Profit Ratio):

ଏହା ସବୁ ପ୍ରକାରର ଖର୍ଚ୍ଚ (ଯଥା- ସୁଧ, ଟିକସ, କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦରମା) ବାଦ୍ ଦେବା ପରେ କମ୍ପାନୀର ପ୍ରକୃତ ଲାଭକୁ ଦର୍ଶାଏ । ଏହା ଜଣେ ନିବେଶକଙ୍କ ପାଇଁ ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ସୂତ୍ର

$$\text{Net Profit Ratio} = \frac{\text{Net Profit}}{\text{Net Sales}} \times 100$$

ଏହାର ଗୁରୁତ୍ୱ:

ବ୍ୟବସାୟର ଦକ୍ଷତା: ଆଧିକ ପ୍ରତିର ରେସିଓର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ବ୍ୟବସାୟ ଭଲ ଭାବରେ ଚାଲୁଛି ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଅଛି ।

ନିବେଶ ପାଇଁ ସହାୟକ: ଟ୍ରେଡିଂ କିମ୍ବା ନିବେଶ କରିବା ସମୟରେ, ଯେଉଁ କମ୍ପାନୀର ପ୍ରତିର ରେସିଓ ପ୍ରତିବର୍ଷ ବଢୁଥାଏ, ସେହି କମ୍ପାନୀର ଷ୍ଟକ୍ ସାଧାରଣତଃ ଭଲ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରେ ।

ଦୁଇନା: ଏହା ଦ୍ୱାରା ଜଣେ ନିବେଶକ ସମାନ କ୍ଷେତ୍ରର ଦୁଇଟି ଭିନ୍ନ କମ୍ପାନୀର ଲାଭ କରିବାର କ୍ଷମତାକୁ ଦୁଇନା କରିପାରନ୍ତି ।

ସଂକ୍ଷେପରେ: ବିକ୍ରି ହେଉଥିବା ପ୍ରତି ୧୦୦ ଟଙ୍କାରେ କମ୍ପାନୀର ପକେଟକୁ କେତେ ଟଙ୍କା ଲାଭ ଆସୁଛି, ତାହା ହେଉଛି ପ୍ରତିର ରେସିଓ ।

ଟ୍ରେଡିଂ ଏବଂ ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟ୍ ନିବେଶ ଶିଖିବା ପାଇଁ ସବୁଠାରୁ ଭଲ ଝେବସାଇଟ୍ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ?

zerodha.com/varsity

investopedia.com

nseindia.com/learn

ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟ୍ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସାକ୍ଷରତା ସହିତ ଜଡ଼ିତ 200 ଟି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଶବ୍ଦାବଳୀ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା ଥିାପଣଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ଏହାକୁ ବିଭିନ୍ନ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି:

୧. ମୌଳିକ ଶବ୍ଦାବଳୀ (Basic Terms: 1-20)

- ୧. Share (ଶେୟାର): କମ୍ପାନୀର ମାଲିକାନାର ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଅଂଶ।
- ୨. Stock Market (ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟ୍): ଯେଉଁଠାରେ ଶେୟାର କିଣାବିକା ହୁଏ।
- ୩. Exchange (ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ): NSE କିମ୍ବା BSE ପରି ପ୍ଲାଟଫର୍ମ।
- ୪. Broker (ବ୍ରୋକର): ଯିଏ ଶେୟାର କିଣାବିକା ପାଇଁ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ସାଜନ୍ତି (ଯଥା: Zerodha, Angel One)।
- ୫. Demat Account (ଡିମାଟ୍ ଆକାଉଣ୍ଟ): ଶେୟାରଗୁଡ଼ିକୁ ଡିଜିଟାଲ୍ ଭାବେ ରଖିବା ପାଇଁ ଆକାଉଣ୍ଟ।
- ୬. Trading Account (ଟ୍ରେଡିଂ ଆକାଉଣ୍ଟ): ଶେୟାର କିଣାବିକା କରିବା ପାଇଁ ଆକାଉଣ୍ଟ।
- ୭. Index (ଇଣ୍ଡେକ୍ସ): ବଜାରର ଦିଗ ଦର୍ଶାଉଥିବା ସୂଚକାଙ୍କ (ଯଥା: Nifty, Sensex)।
- ୮. Portfolio (ପୋର୍ଟଫୋଲିଓ): ଆପଣଙ୍କର ସମସ୍ତ ନିବେଶର ସଂଗ୍ରହ।
- ୯. IPO (ଆଇ.ପି.ଓ): କମ୍ପାନୀ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ବଜାରରୁ ଟଙ୍କା ସଂଗ୍ରହ କରିବା।
- ୧୦. Face Value (ଫେସ୍ ଭାଲ୍ୟୁ): ଶେୟାରର ମୂଳ ମୂଲ୍ୟ।
- ୧୧. Market Cap (ମାର୍କେଟ କ୍ୟାପ): କମ୍ପାନୀର ମୋଟ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ।
- ୧୨. Dividend (ଡିଭିଡେଣ୍ଡ): କମ୍ପାନୀ ନିଜ ଲାଭରୁ ଅଂଶୀଦାରଙ୍କୁ ଦେଉଥିବା ଟଙ୍କା।
- ୧୩. Bonus Share (ବୋନସ୍ ଶେୟାର): ମାଗଣାରେ ମିଳୁଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ଶେୟାର।
- ୧୪. Stock Split (ଷ୍ଟକ୍ ସ୍ପ୍ଲିଟ): ଗୋଟିଏ ଶେୟାରକୁ ଏକାଧିକ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରିବା।
- ୧୫. Blue Chip Stocks (ବ୍ଲୁ ଚିପ୍ ଷ୍ଟକ୍ସ): ବଡ଼ ଏବଂ ବିଶ୍ୱସନୀୟ କମ୍ପାନୀର ଶେୟାର।
- ୧୬. Large Cap (ଲାର୍ଜ କ୍ୟାପ): ବହୁତ ବଡ଼ କମ୍ପାନୀ।
- ୧୭. Mid Cap (ମିଡ୍ କ୍ୟାପ): ମଧ୍ୟମ ଧରଣର କମ୍ପାନୀ।
- ୧୮. Small Cap (ସ୍ମଲ କ୍ୟାପ): ଛୋଟ କମ୍ପାନୀ।
- ୧୯. Penny Stocks (ପେନି ଷ୍ଟକ୍ସ): ବହୁତ କମ୍ ଦାମ୍ବର ଶେୟାର।
- ୨୦. Sector (ସେକ୍ଟର): ବ୍ୟବସାୟର ଶ୍ରେଣୀ (ଯଥା: IT, Banking, Pharma)।

୨. ଟ୍ରେଡିଂ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ (Trading Terms: 21-40)

- ୨୧. Intraday Trading: ଗୋଟିଏ ଦିନରେ ଶେୟାର କିଣି ସେହିଦିନ ବିକ୍ରି କରିବା।
- ୨୨. Delivery Trading: ଶେୟାର କିଣି କିଛି ଦିନ ବା ବର୍ଷ ପାଇଁ ରଖିବା।
- ୨୩. Swing Trading: କିଛି ଦିନ ବା ସପ୍ତାହ ପାଇଁ ଟ୍ରେଡିଂ କରିବା।
- ୨୪. Scalping: ବହୁତ କମ୍ ସମୟ ପାଇଁ (ମିନିଟ୍ ମଧ୍ୟରେ) ଟ୍ରେଡିଂ କରିବା।
- ୨୫. Bull Market: ବଜାର ଉପରକୁ ଯିବା ସମୟ।
- ୨୬. Bear Market: ବଜାର ତଳକୁ ଖସିବା ସମୟ।
- ୨୭. Long Position: ଲାଭ ଆଶାରେ ଶେୟାର କିଣିବା।

୨୮. Short Selling: ଶେୟାର ନଥାଇ ପ୍ରଥମେ ବିକ୍ରି କରିବା ଓ ପରେ କମ୍ ଦାମ୍ରେ କିଣିବା ।
୨୯. Order (ଅର୍ଡର): ଶେୟାର କିଣିବା ବା ବିକ୍ରି କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ।
୩୦. Market Order: ବର୍ତ୍ତମାନର ବଜାର ଦାମ୍ରେ କିଣିବା ।
୩୧. Limit Order: ନିଜ ପସନ୍ଦର ଦାମ୍ରେ କିଣିବା ପାଇଁ ଅର୍ଡର ଦେବା ।
୩୨. Stop Loss (SL): ଅଧିକ କ୍ଷତିରୁ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ସେଟ୍ କରାଯାଇଥିବା ଦାମ୍ ।
୩୩. Target: ଯେଉଁ ଦାମ୍ରେ ଆପଣ ଲାଭ ବୁକ୍ କରିବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି ।
୩୪. Volume (ଭଲ୍ୟୁମ୍): ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ କେତେ ସଂଖ୍ୟକ ଶେୟାର କିଣାବିକା ହୋଇଛି ।
୩୫. Liquidity (ଲିକ୍ୱିଡିଟି): ଶେୟାରକୁ କେତେ ସହଜରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଇପାରିବ ।
୩୬. Volatility: ଦାମ୍ରେ ହେଉଥିବା ଦ୍ରୁତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ।
୩୭. Bid Price: କ୍ରେତା ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ଦାମ୍ ।
୩୮. Ask Price: ବିକ୍ରେତା ମାଗୁଥିବା ଦାମ୍ ।
୩୯. Spread: Bid ଏବଂ Ask ଦାମ୍ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପାର୍ଥକ୍ୟ ।
୪୦. Upper Circuit: ଗୋଟିଏ ଦିନରେ ଶେୟାର ବଢ଼ିବାର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସୀମା ।
୩. ଆନାଲିସିସ୍ ଶବ୍ଦାବଳୀ (Analysis Terms: 41-60)
୪୧. Fundamental Analysis: କମ୍ପାନୀର ବ୍ୟବସାୟ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିର ଯାଞ୍ଚ ।
୪୨. Technical Analysis: ଚାର୍ଟ ଏବଂ ପୁରୁଣା ଦାମ୍ ଆଧାରରେ ଭବିଷ୍ୟତ ଅନୁମାନ ।
୪୩. Candlestick Chart: ଦାମ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦର୍ଶାଉଥିବା ଏକ ପ୍ରକାରର ଚାର୍ଟ ।
୪୪. Support: ଯେଉଁଠାରୁ ଦାମ୍ ତଳକୁ ନଷ୍ଟି ପୁଣି ଉପରକୁ ଯାଏ ।
୪୫. Resistance: ଯେଉଁଠାରୁ ଦାମ୍ ଉପରକୁ ନଯାଇ ତଳକୁ ଖସେ ।
୪୬. Trend (ଟ୍ରେଣ୍ଡ): ବଜାରର ଦିଗ (Uptrend, Downtrend, Sideways) ।
୪୭. Moving Average (MA): ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟର ହାରାହାରି ଦାମ୍ ।
୪୮. RSI: ଶେୟାର Oversold ନା Overbought ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଇଣ୍ଡିକେଟର ।
୪୯. Breakout: ରେଜିଷ୍ଟାନ୍ସ ଲେଭଲକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦାମ୍ ଉପରକୁ ଯିବା ।
୫୦. Consolidation: ଦାମ୍ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ରହିବା ।
୫୧. P/E Ratio: ପ୍ରାଇସ୍ ପୁ ଅର୍ନିଂ ରେସିଓ ।
୫୨. P/B Ratio: ପ୍ରାଇସ୍ ପୁ ବୁକ୍ ଭାଲ୍ୟୁ ।
୫୩. EPS: Earnings Per Share (ଶେୟାର ପିଛା ଆୟ) ।
୫୪. ROE: Return on Equity.
୫୫. Debt to Equity: କମ୍ପାନୀର ନିଜ ଟଙ୍କା ତୁଳନାରେ କେତେ ରଣ ଅଛି ।
୫୬. Current Ratio: ସ୍ୱଚ୍ଛକାଳୀନ ଦେୟ ସୁଫିବାର କ୍ଷମତା ।
୫୭. Operating Profit: ମୁଖ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟରୁ ହେଉଥିବା ଲାଭ ।
୫୮. Net Profit: ସବୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ପରେ ବଢୁଥିବା ପ୍ରକୃତ ଲାଭ ।
୫୯. Free Cash Flow: କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ଥିବା ବଳକା ନଗଦ ଟଙ୍କା ।
୬୦. Promoter Holding: କମ୍ପାନୀର ମାଲିକଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା ଶେୟାର ।

୪. ଡେରିଡେଟିଭ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ (F&O and Others: 61-80)

୬୧. Futures (ଫ୍ୟୁଚର୍ସ): ଭବିଷ୍ୟତର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିନରେ କାରବାର କରିବା ପାଇଁ ରୁକ୍ମି।

୬୨. Options (ଅପସନ୍): କିଣିବା ବା ବିକ୍ରି କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକାର (ବାଧ୍ୟତା ନୁହେଁ)।

୬୩. Call Option (CE): ବଜାର ଉପରକୁ ଯିବା ଆଶାରେ କିଣାଯାଏ।

୬୪. Put Option (PE): ବଜାର ତଳକୁ ଖସିବା ଆଶାରେ କିଣାଯାଏ।

୬୫. Strike Price: ଯେଉଁ ଦାମ୍ରେ ଅପସନ୍ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟ ହୋଇଥାଏ।

୬୬. Expiry Date: ରୁକ୍ମି ଶେଷ ହେବାର ତାରିଖ।

୬୭. Premium: ଅପସନ୍ କିଣିବା ପାଇଁ ଦିଆଯାଉଥିବା ଟଙ୍କା।

୬୮. Lot Size: ଅପସନ୍ ଟ୍ରେଡିଂରେ ସର୍ବନିମ୍ନ କିଣିବାକୁ ଥିବା ଶେୟାର ସଂଖ୍ୟା।

୬୯. Hedging: କ୍ଷତିରୁ ବଢ଼ିବା ପାଇଁ କରାଯାଉଥିବା ସୁରକ୍ଷାମୂଳକ ଟ୍ରେଡିଂ।

୭୦. Margin: ବ୍ରୋକରଙ୍କ ଠାରୁ ମିଳୁଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ଟଙ୍କା ବା ଉଧାର।

୭୧. Mutual Fund: ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ ଠାରୁ ଟଙ୍କା ସଂଗ୍ରହ କରି ନିବେଶ କରିବା।

୭୨. SIP: ମାସିକ ନିୟମିତ ନିବେଶ।

୭୩. Lump Sum: ଏକାଥରକେ ବଡ଼ ଅଙ୍କର ନିବେଶ।

୭୪. NAV: ମ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡର ଏକ ଯୁନିଟ୍‌ର ଦାମ୍।

୭୫. Expense Ratio: ମ୍ୟୁଚୁଆଲ୍ ଫଣ୍ଡ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ କଟାଯାଉଥିବା ଫି।

୭୬. ETF: ଷ୍ଟକ୍ ମାର୍କେଟରେ ଟ୍ରେଡ୍ ହେଉଥିବା ଫଣ୍ଡ।

୭୭. Commodity: ସୁନା, ରୂପା, ତେଲ ପରି ଜିନିଷର କାରବାର।

୭୮. Currency Trading: ବିଦେଶୀ ମୁଦ୍ରାର କାରବାର।

୭୯. Arbitrage: ଦୁଇଟି ଅଲଗା ବଜାରର ଦାମ୍ ପାର୍ଥକ୍ୟରୁ ଲାଭ ଉଠାଇବା।

୮୦. Insider Trading: କମ୍ପାନୀର ଗୁପ୍ତ ତଥ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରି ବେଆଇନ ଟ୍ରେଡିଂ।

୫. ଆର୍ଥିକ ଓ ନିୟାମକ ଶିଖ (Financial & Regulatory: 81-100)

୮୧. SEBI: ବଜାରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା।

୮୨. RBI: ଭାରତର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବ୍ୟାଙ୍କ।

୮୩. Fiscal Year: ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ (ଏପ୍ରିଲରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ)।

୮୪. Inflation: ଦରଦାମ୍ ବୃଦ୍ଧି।

୮୫. GDP: ଦେଶର ମୋଟ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଆୟ।

୮୬. Bullion: ବିଶୁଦ୍ଧ ସୁନା ବା ରୂପା।

୮୭. Diversification: ଅଲଗା ଅଲଗା ସେକ୍ଟରରେ ନିବେଶ କରି ରିସ୍କ କମାଇବା।

୮୮. Asset Allocation: ଟଙ୍କାକୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ବଣ୍ଟିବା।

୮୯. Compounding: ଲାଭ ଉପରେ ଲାଭ ମିଳିବା।

୯୦. Bear Trap: ମିଥ୍ୟା ସଙ୍କେତ ଯେଉଁଥିରେ ଟ୍ରେଡର୍ ଭାବନ୍ତି ବଜାର ତଳକୁ ଯିବ, କିନ୍ତୁ ତାହା ଉପରକୁ ଯାଏ।

୯୧. Bull Trap: ମିଥ୍ୟା ସଙ୍କେତ ଯେଉଁଥିରେ ଲୋକେ ଫସିଯାନ୍ତି।

୯୨. Portfolio Rebalancing: ପୋର୍ଟଫୋଲିଓକୁ ସମୟାନୁସାରେ ଠିକ୍ କରିବା ।
93. Gap Up: ପୂର୍ବ ଦିନର ଦାମ୍ ଠାରୁ ବହୁତ ଉପରେ ବଜାର ଖୋଲିବା ।
94. Gap Down: ପୂର୍ବ ଦିନର ଦାମ୍ ଠାରୁ ବହୁତ ତଳେ ବଜାର ଖୋଲିବା ।
95. Circuit Breaker: ବଜାର ଅଧିକ ଖସିଲେ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ଟ୍ରେଡିଂ ବନ୍ଦ ରହିବା ।
96. Dead Cat Bounce: ମାଝା ବଜାରରେ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ଦାମ୍ ଟିକେ ବଢ଼ିବା ।
97. Multibagger: ଯେଉଁ ଶେୟାର ନିବେଶକ ଅନେକ ଗୁଣ ବଢ଼ାଇଦିଏ ।
98. FII: ବିଦେଶୀ ପ୍ରାତିଷ୍ଠାନିକ ନିବେଶକ ।
99. DII: ଘରୋଇ ପ୍ରାତିଷ୍ଠାନିକ ନିବେଶକ ।
100. Net Worth: ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତି ମାଇନସ୍ ମୋଟ ରଣ ।

୬. ବ୍ୟାଙ୍କିଂ ଏବଂ ରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ (Banking & Loans: 101-125)

୧୦୧. Savings Account: ସଞ୍ଚୟ ଖାତା ।
୧୦୨. Current Account: ବ୍ୟବସାୟିକ କାରବାର ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ଖାତା ।
୧୦୩. Fixed Deposit (FD): ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ପାଇଁ ଟଙ୍କା ଜମା ରଖିବା ।
୧୦୪. Recurring Deposit (RD): ପ୍ରତି ମାସରେ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଟଙ୍କା ଜମା କରିବା ।
୧୦୫. Compound Interest: ଚକ୍ରବୃତ୍ତି ସୁଧ ।
୧୦୬. Simple Interest: ସରଳ ସୁଧ ।
୧୦୭. Repo Rate: ଯେଉଁ ସୁଧ ହାରରେ RBI ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କୁ ରଣ ଦିଏ ।
୧୦୮. Reverse Repo Rate: ବ୍ୟାଙ୍କମାନେ RBI ପାଖରେ ଟଙ୍କା ରଖି ପାଉଥିବା ସୁଧ ।
୧୦୯. EMI: ପ୍ରତି ମାସରେ ଦିଆଯାଉଥିବା କିସ୍ତି ।
୧୧୦. Credit Score (CIBIL): ଆପଣଙ୍କ ରଣ ପରିଶୋଧ କରିବାର କ୍ଷମତାର ସ୍କୋର ।
୧୧୧. Collateral: ରଣ ନେବା ପାଇଁ ବନ୍ଧକ ରଖାଯାଉଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ।
୧୧୨. Mortgage: ଛାବର ସମ୍ପତ୍ତି (ଘର/ଜମି) ବନ୍ଧକ ରଖି ରଣ ନେବା ।
୧୧୩. Overdraft: ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଟଙ୍କା ନଥାଇ ମଧ୍ୟ ଏକ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟଙ୍କା ଉଠାଇବା ।
୧୧୪. NEFT/RTGS/IMPS: ଟଙ୍କା ପଠାଇବାର ବିଭିନ୍ନ ଡିଜିଟାଲ୍ ମାଧ୍ୟମ ।
୧୧୫. KYC: ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଦସ୍ତାବେଜ (Know Your Customer) ।
୧୧୬. NPA: ବୁଡ଼ି ଯାଇଥିବା ରଣ (Non-Performing Asset) ।
୧୧୭. Bad Bank: ବ୍ୟାଙ୍କର ବୁଡ଼ିଯାଇଥିବା ରଣ ଆଦାୟ ପାଇଁ ଗଠିତ ସଂସ୍ଥା ।
୧୧୮. Unsecured Loan: କୌଣସି ଜିନିଷ ବନ୍ଧକ ନରଖି ମିଳୁଥିବା ରଣ ।
୧୧୯. Personal Loan: ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ନିଆଯାଉଥିବା ରଣ ।
୧୨୦. Credit Card: ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ମିଳୁଥିବା ଏକ ସୀମିତ ଉଧାର ସୁବିଧା ।
୧୨୧. Debit Card: ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଥିବା ଟଙ୍କା ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ କାର୍ଡ ।
୧୨୨. Balance Sheet: କମ୍ପାନୀ ବା ବ୍ୟକ୍ତିର ସମ୍ପତ୍ତି ଓ ଦେୟତା ବିବରଣୀ ।
୧୨୩. Cash Flow Statement: ଟଙ୍କାର ଆଗମନ ଓ ବର୍ଗମନର ହିସାବ ।
୧୨୪. Audit: ହିସାବ କିତାବର ଯାଞ୍ଚ ।

୧୨୫. Bank Statement: ବ୍ୟାଙ୍କ କାରବାରର ବିବରଣୀ।

୭. ଟ୍ରେଡିଂ ଟ୍ରେଡିଂ (Advanced Trading: 126-150)

୧୨୬. Moving Average Convergence Divergence (MACD): ଏକ ଟ୍ରେଡିଂ ଇଣ୍ଡିକେଟର।

୧୨୭. Bollinger Bands: ମାଭିଙ୍ଗ୍ ବେଣ୍ଡ୍ ମାପିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ଟୁଲ୍।

୧୨୮. Fibonacci Retracement: ଦାମ୍ କେଉଁଠାରୁ ପୁଣି ଉପରକୁ ଯାଇପାରେ ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ ଲେଉଟ୍।

୧୨୯. Relative Strength Index (RSI): ବଜାରର ଗତି (Momentum) ମାପିବା ପାଇଁ।

୧୩୦. Volume Weighted Average Price (VWAP): ଟ୍ରେଡିଂମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଭେରେଜ୍।

୧୩୧. Open Interest (OI): କେତେ ସଂଖ୍ୟକ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟ୍ ବଜାରରେ ଏବେ ବି ଖୋଲା ଅଛି।

୧୩୨. Short Covering: ବିକ୍ରି କରିଥିବା ଶେୟାରକୁ ପୁଣି କିଣିବା (ଯେତେବେଳେ ଦାମ୍ ବଢ଼େ)।

୧୩୩. Long Unwinding: କିଣିଥିବା ଶେୟାରକୁ ବିକ୍ରି କରି ଲାଭ ବୁକ୍ କରିବା।

୧୩୪. Candlestick Patterns: ଦାମ୍‌ର ଦିଗ ଜାଣିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଆକୃତି (ଯଥା: Hammer, Doji)।

୧୩୫. Head and Shoulders: ଏକ ପ୍ରକାରର ଚାର୍ଟ ପ୍ୟାଟର୍ନ।

୧୩୬. Double Bottom: ବଜାର ତଳୁ ଉପରକୁ ଯିବାର ସଙ୍କେତ।

୧୩୭. Double Top: ବଜାର ଉପରୁ ତଳକୁ ଖସିବାର ସଙ୍କେତ।

୧୩୮. Price Action: କୌଣସି ଇଣ୍ଡିକେଟର ବିନା କେବଳ ଦାମ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ଦେଖି ଟ୍ରେଡିଂ କରିବା।

୧୩୯. Paper Trading: ପ୍ରକୃତ ଟଙ୍କା ନଲଗାଇ କେବଳ ଖାତାରେ ଟ୍ରେଡିଂ ଅଭ୍ୟାସ କରିବା।

୧୪୦. Backtesting: କୌଣସି ରଣନୀତିକୁ ପୁରୁଣା ତାତା ଉପରେ ପରୀକ୍ଷା କରିବା।

୧୪୧. Algorithm Trading: କମ୍ପ୍ୟୁଟର ପ୍ରୋଗ୍ରାମ ଦ୍ୱାରା ଅଟୋମେଟିକ୍ ଟ୍ରେଡିଂ।

୧୪୨. Trailing Stop Loss: ଲାଭ ବଢ଼ିବା ସହିତ ଷ୍ଟପ୍ ଲସ୍‌କୁ ମଧ୍ୟ ବଢ଼ାଇବା।

୧୪୩. Margin Call: ବ୍ରୋକରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକ ଟଙ୍କା ଜମା କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ।

୧୪୪. Leverage: କମ୍ ଟଙ୍କାରେ ଅଧିକ ଶେୟାର କିଣିବାର ସୁବିଧା (ଏଥିରେ ରିସ୍କ ଅଧିକ)।

୧୪୫. Slippage: ଆଶା କରିଥିବା ଦାମ୍ ଏବଂ ପ୍ରକୃତରେ କିଣାଯାଇଥିବା ଦାମ୍ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ।

୧୪୬. Execution: ଅର୍ଡର ସଫଳତାପୂର୍ବକ ପୂରଣ ହେବା।

୧୪୭. Market Depth: ବଜାରରେ ଥିବା କ୍ରେତା ଓ ବିକ୍ରେତାଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା।

୧୪୮. Square Off: ସମସ୍ତ ଖୋଲା ଟ୍ରେଡିଂ ବନ୍ଦ କରିବା।

୧୪୯. Carry Forward: ଆଜିର ଟ୍ରେଡିଂ ଆଗାମୀ ଦିନ ପାଇଁ ରଖିବା।

୧୫୦. Intraday Square-off Time: ଦିନର ଟ୍ରେଡିଂ ବନ୍ଦ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ଭାବେ ଟ୍ରେଡିଂ ବନ୍ଦ ହେବା ସମୟ।

୮. ପର୍ସନାଲ ଫାଇନାନ୍ସ ଏବଂ ଟ୍ୟାକ୍ସ (Personal Finance & Tax: 151-175)

୧୫୧. Budgeting: ଆୟ ଓ ବ୍ୟୟର ପୂର୍ବ ଯୋଜନା।

୧୫୨. Emergency Fund: ବିପଦ ସମୟ ପାଇଁ ରଖାଯାଇଥିବା ୬-୧୨ ମାସର ଖର୍ଚ୍ଚ।

୧୫୩. Insurance: ବିପଦରୁ ଆର୍ଥିକ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ବୀମା।

୧୫୪. Life Insurance: ଜୀବନ ବୀମା।

୧୫୫. Health Insurance: ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା।

୧୫୬. Nominee: ଆପଣଙ୍କ ପରେ ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇବାକୁ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି।
୧୫୭. Estate Planning: ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସମ୍ପତ୍ତି ବଣ୍ଟନର ଯୋଜନା।
୧୫୮. Income Tax: ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆୟ ଉପରେ ଦିଆଯାଉଥିବା ଟିକସ।
୧୫୯. GST: ଜିନିଷ ଓ ସେବା ଉପରେ ଲାଗୁଥିବା ଟିକସ।
୧୬୦. Direct Tax: ସିଧାସଳଖ ସରକାରଙ୍କୁ ଦିଆଯାଉଥିବା ଟ୍ୟାକ୍ସ।
୧୬୧. Indirect Tax: ପରୋକ୍ଷ ଭାବେ ଦିଆଯାଉଥିବା ଟ୍ୟାକ୍ସ (ଯଥା: GST)।
୧୬୨. Capital Gains Tax: ଶେୟାର କିମ୍ବା ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରି କରି ହେଉଥିବା ଲାଭ ଉପରେ ଟ୍ୟାକ୍ସ।
୧୬୩. Short Term Capital Gain (STCG): ଏକ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ସମୟ ପାଇଁ ରଖିଥିବା ନିବେଶ ଉପରେ ଟ୍ୟାକ୍ସ।
୧୬୪. Long Term Capital Gain (LTCG): ଏକ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟର ନିବେଶ ଉପରେ ଟ୍ୟାକ୍ସ।
୧୬୫. TDS: ଆୟରୁ ପୂର୍ବରୁ କଟାଯାଉଥିବା ଟିକସ (Tax Deducted at Source)।
୧୬୬. Tax Saving Investments: ଟ୍ୟାକ୍ସ ବଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ନିବେଶ (ଯଥା: ELSS, PPF)।
୧୬୭. PPF: Public Provident Fund.
୧୬୮. EPF: Employee Provident Fund (ଚାକିରିଆଙ୍କ ପାଇଁ)।
୧୬୯. Gratuity: ଦୀର୍ଘ ଦିନ ଚାକିରି କଲେ କମ୍ପାନୀ ପକ୍ଷରୁ ମିଳୁଥିବା ପୁରସ୍କାର।
୧୭୦. Annuity: ପେନସନ ପାଇଁ ନିୟମିତ ଆୟର ମାଧ୍ୟମ।
୧୭୧. Risk Profile: ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି କେତେ କ୍ଷତି ସହିବାର କ୍ଷମତା ରଖନ୍ତି।
୧୭୨. Passive Income: ବିନା ପରିଶ୍ରମରେ ବା କମ୍ ପରିଶ୍ରମରେ ଆସୁଥିବା ଆୟ (ଯଥା: ଭଡ଼ା, ଡିଭିଡେଣ୍ଡ)।
୧୭୩. Active Income: କାମ କରି ପାଉଥିବା ଦରମା ବା ଆୟ।
୧୭୪. Net Income: ଟ୍ୟାକ୍ସ କଟିବା ପରେ ହାତକୁ ଆସୁଥିବା ଟଙ୍କା।
୧୭୫. Disposable Income: ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ପାଖରେ ଥିବା ବଳକା ଟଙ୍କା।
୯. ବ୍ୟବସାୟ ଓ ଅର୍ଥନୀତି (Business & Economy: 176-200)
୧୭୬. Revenue: ବିକ୍ରିରୁ ଆସୁଥିବା ମୋଟ ଟଙ୍କା।
୧୭୭. Turnover: ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ମୋଟ ବିକ୍ରି।
୧୭୮. Profit Margin: ବିକ୍ରି ତୁଳନାରେ ଲାଭର ଶତକଡ଼ା ହାର।
୧୭୯. EBITDA: ସୁଧ, ଟିକସ ଏବଂ ଅବକ୍ଷୟ ପୂର୍ବରୁ ଆୟ।
୧୮୦. Balance Sheet Asset: କମ୍ପାନୀର ସମ୍ପତ୍ତି।
୧୮୧. Liability: କମ୍ପାନୀର ରଶି।
୧୮୨. Merger: ଦୁଇଟି କମ୍ପାନୀ ଏକାଠି ହେବା।
୧୮୩. Acquisition: ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀ ଅନ୍ୟ କମ୍ପାନୀକୁ କିଣିନେବା।
୧୮୪. Monopoly: ବଜାରରେ କେବଳ ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀର ଆଧିପତ୍ୟ।
୧୮୫. Oligopoly: ବଜାରରେ କିଛି କମ୍ କମ୍ପାନୀଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ।
୧୮୬. Economic Recession: ଅର୍ଥନୀତିରେ ମାନ୍ଦାବସ୍ଥା।
୧୮୭. Fiscal Deficit: ସରକାରଙ୍କ ଆୟ ତୁଳନାରେ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ।

୧୮୮. FDI (Foreign Direct Investment): ବିଦେଶୀ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ଵାରା ନିବେଶ ।
 ୧୮୯. Disinvestment: ସରକାର ନିଜ କମ୍ପାନୀର ଶେୟାର ବିକ୍ରି କରିବା ।
 ୧୯୦. Privatization: ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥାକୁ ଘରୋଇକରଣ କରିବା ।
 ୧୯୧. Sovereign Gold Bonds: ସୁନାରେ ନିବେଶ ପାଇଁ ସରକାରୀ ବଣ୍ଡ ।
 ୧୯୨. Credit Limit: କ୍ରେଡିଟ୍ କାର୍ଡରେ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାର ସୀମା ।
 ୧୯୩. Debit Balance: ଆକାଉଣ୍ଟରୁ ବଳକା ଟଙ୍କା କଟିଯିବା ।
 ୧୯୪. Credit Balance: ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଟଙ୍କା ଜମା ହେବା ।
 ୧୯୫. Venture Capital: ନୂଆ ଷ୍ଟାର୍ଟଅପ୍ କମ୍ପାନୀକୁ ଦିଆଯାଉଥିବା ପୁଞ୍ଜି ।
 ୧୯୬. Angel Investor: ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ଷ୍ଟାର୍ଟଅପ୍ରେ ନିବେଶ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ।
 ୧୯୭. Unicorn: ୧ ବିଲିୟନ ଡଲାରରୁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ଥିବା ଷ୍ଟାର୍ଟଅପ୍ ।
 ୧୯୮. Direct Equity: ସିଧାସଳଖ ଶେୟାର କିଣିବା ।
 ୧୯୯. Asset Class: ନିବେଶର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର (ଯଥା: Gold, Equity, Real Estate) ।
 ୨୦୦. Financial Independence: ଏପରି ଏକ ସ୍ଥିତି ଯେଉଁଠାରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଆଉ ଟଙ୍କା ପାଇଁ କାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ।
 ଏହି ୨୦୦ଟି ଶବ୍ଦ ଆପଣଙ୍କୁ ବ୍ୟାଞ୍ଜିଙ୍ଗଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଷ୍ଟାର୍ଟଅପ୍ ଟ୍ରେଡିଂ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁଥିରେ ଜଣେ ସଚେତନ ବ୍ୟକ୍ତି ଭାବେ ଗଢ଼ିତୋଳିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

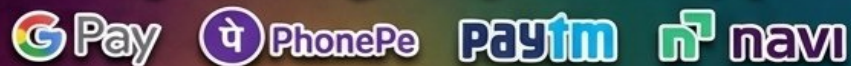
ପ୍ରିୟ ପାଠକ,

ପୁସ୍ତକର ଶେଷ ପୃଷ୍ଠାଟି ପ୍ରକୃତରେ ଶେଷ ନୁହେଁ, ବରଂ ଏହା ଏକ ନୂତନ ଟ୍ରେଣ୍ଡସେଟିଂ ଆରମ୍ଭ ଜଣେ ପାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବରେ ଔଷଧର ବିଜ୍ଞାନକୁ ବୁଝିବାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି, ଜଣେ ଫୁଲ୍-ଟାଇମ୍ ଟ୍ରେଡର୍ ଭାବରେ ବଜାରର ଗଣିତକୁ ବୁଝିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ— ଏହି ଯାତ୍ରା କେବଳ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାରର ନଥିଲା, ବରଂ ନିଜକୁ ଆବିଷ୍କାର କରିବାର ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଥିଲା ।

ଧନ୍ୟବାଦ,
ସପନ କୁମାର ସାହୁ ଲେଖକ ତଥା ପୁଲ୍-ଟାଇମ୍ ଟ୍ରେଡର୍

Pay using any UPI app

Sapan Kumar Sahoo

UPI ID: 9090393729@nyes

About the Author & Support

Sapan Kumar Sahoo is an experienced trader. This 'Trading S.O.P.' book is an effort to guide new traders along the right path. Your support is crucial for conducting further research and writing more books. Your voluntary donation will assist in this noble endeavor.

Contact details:

Address: Vill/PO: Kalapadar,
Dist: Puri, Odisha, PIN: 752017
Email: Sapan6492@gmail.com